

DOKUMENTI NEMAČKIH OKUPATORA

**IZVEŠTAJ KOMANDE GRUPE SLOVENAČKIH NARODNIH
VARNOSTNIH STRAŽA U POSTOJNI OD 3. SEPEMBRA 1944.
O NAPADU JEDINICA 9. KORPUSA NOVJ NA UPORIŠTE
CRNI VRH¹**

Komanda grupe Slovenačkog
domobranstva²
P o s t o j n a

Kantonman 3. 8.¹ 1944.

Borbeni izveštaj o napadu bandita na Crni Vrh 1. 9. 1944.

Noću 31. 8/1. 9. 1944. primećeno je da se u prostoru Crnog Vrha prikupljaju jače grupe bandita. 15. četa slovenačkog domobranstva³ u garnizonu Crni Vrh kod Idrije 1. 9. 1944. u 5,30 čas. bila je napadnuta od daleko nadmoćnijih neprijateljskih snaga. U akciji su učestvovala sledeće banditske jedinice: Gradnikova brigada, Prešernova brigada, delovi Gregorčičeve brigade, Vojkova brigada, XVI. italij. brigada i još jedna italij. brigada čije ime nije moglo da se ustanovi.⁵ Selo je tuklo više teških minobacača, procenjeno je da ih je bilo 8. Uporište je

¹ Original (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu VII, br. reg. 1—8, k. 7.

U originalu je napisano »Gruppenkommando des Slow. Landeschützes«, što u prevodu znači: Komanda grupe Slovenskega domobranstva. Nemci su sve slovenačke kvislinške formacije nazivali Slowenischer Landschutz (Slovensko domobranstvo), pa je i u ovom izveštaju namenjenom nemačkoj komandi, upotrebljen naziv jedinica onako kako su ga upotrebljavali Nemci. Ustvari, odnosi se na Komandu grupe Slovenskih narodnih varnostnih straža (SNVS) iz sastava Slovenskega narodnega varnostnega zbora (SNVZ). Ova komanda je bila samo administrativni organ i prestala je da postoji u oktobru 1944. kada je u Slovenačkom primorju formiran 1. udarni puk SNVZ. (Mikroteka VII, Arhiv SUP Ljubljana, film 7, snimak 51.)

³ Omaška; treba: 9. To se vidi iz sadržine izveštaja.

⁴ U uporištu Crni Vrh nalazila se 15. četa SNVZ (vidi Mikroteka VII, Arhiv SUP Ljubljana, film 7, snimak 18 i 534).

⁵ O angažovanju jedinica 9. korpusa NOVJ u tom napadu vidi knj. 15. dok. br. 139.

izloženo dugotrajnoj vatri 2 protivtenkovska topa i 2 teške haubice kal. 15 cm. U samom napadu učestvovala je jedna brigada, dok su druge jedinice vršile obezbeđenje. Uporište je bilo opkoljeno sa 2 jaka obruča. Spoljni predstražarski položaji su se nalazili kod Kalca — Podkraja i severno od Godoviča u selu Griže u pravcu Crnog Vrh i Idrije. Bio je posednut i put od Mravljišča prema G. Logatecu. Uporište domobranaca Hotedršica⁶ blokirano je artiljerijskom vatrom.

Borba je trajala do 16,00 časova po podne. Za ovo vreme selo je bilo zapaljeno artiljerijskom vatrom. Protivtenkovska oruđa su uništila sve bunkere. U borbi je teško ranjen i komandir čete potporučnik Jakoš [Jože]; bilo je i 5 poginulih, svi još u toku prepodneva. U podne su svi spoljni položaji bili izgubljeni i ostatak posade se povukao u kasarnu. Ostalo je još samo 27 ljudi koji su kao osiguranje poseli dve utvrđene seoske kuće, kojima su kasnije bande presekle odstupnicu.

Posada, čija je ukupna jačina bila 132 čoveka, po velikoj vrućini je nastavljala da pruža otpor. Ranjeni komandir čete je izdao naređenje za proboj, ali ljudstvo nije htelo da izvrši ovo naređenje, jer bi onda svoje ranjenike moralo da prepusti banditima. Banditi su u 16,00 časova prodrli u kasarnu koja je bila u plamenu i zarobila ostatak posade. Jedan deo posade se neposredno pred upad bandita u kasarnu probio kroz oba dva obruča i dosada se 25 ljudi prijavilo 10. četi u Mravljišču. Pre upada bandita 30 ljudi se bilo sakrilo u jedan kanal, gde su još ranije bili smešteni ranjenici, i tamo su se ugušili od dima i vrućine. Većina ih je ranije bila ranjena. U vreme upada bandita u samoj kasarni je bilo malo preživelih, njih su banditi odmah streljali.

Gore pomenuta posada otporne tačke za obezbeđenje jačine 27 ljudi koja se nalazila u selu, posle upornog otpora je zarobljena i sledećeg jutra streljana u selu Zadlogu.

Jačina 15. čete: 132 čoveka

Sopstveni gubici: 107 ljudi

Sadašnje brojno stanje čete: 25 ljudi, koji se nalaze u Mravljišču.

Jačina neprijateljskih snaga je procenjena na 4.000 ljudi. Dosada procenjeni neprijateljski gubici: 120 — 150 ljudi — prema iskazima preživelih vojnika 15. čete i seljaka.⁷

Tražena je pomoć sa svih strana, ali nije dobijena. Udarni bataljon Slov. domobranstva iz Ljubljanske Pokrajine, garnizon Rakek, došao je samo do Kalca. Međutim, tamo je dobio naređenje da se odmah vrati, pošto su stigli do granice Pokra-

• U uporištu Hotedršici nalazila se 46. posadna četa slovenačkog domobranstva (vidi Arhiv IZDG u Ljubljani, AFK, f. 281/11).

⁷ Potpunije o napadu na uporište Crni Vrh vidi u dok. br. 43.

jine. Posade domobranaca iz G. Logatca i Rovta došle su u pomoć, ali usled svoje slabe snage nisu mogle da pruže potrebnu pomoć.⁸ Artiljerija iz Rovta je došla u Mravljišče, odakle je uspešno tukla prostor Crnog Vrha. 139. rezerv, brd. lovač. puk angažovan je ka Strmici, Hrušici i Bukovju, ali je tamo naišao na jake neprijateljske snage.⁹ Po izvršenom napadu glavnina bandita se povukla ka Angeljskoj gori — Otlica. Danas još u toku prepodneva ustanovljeno je da je neprijatelj poseo zaprečne položaje u pravcu od Godoviča ka Idriji i Crnom Vrhu i naše snage nisu mogle doći do Crnog Vrha. Jače banditske snage se još uvek nalaze u blizini Crnog Vrha u prostoru [Mrzlog] Loga, duž brdskog puta od Crnog Vrha ka Colu. Takođe se veće grupe nalaze i u prostoru Zadloga.

Molim da se najhitnije naredi pripremanje jačih snaga radi izvršenja akcije velikih razmera u gore pomenutom prostoru s ciljem uništenja bandi. Naročito molim da učestvuje Udarni bataljon Rupnik iz Rakeka, kome se posle ovoga žaljenja dostojnog slučaja mora dati dozvola da radi borbe sa bandama u svako doba sme da pređe staru granicu Pokrajine. Takođe molim da se naredi da u vezi sa akcijom preduzetom sa istoka krenu ka zapadu odgovarajuće snage iz prostora Vipava — Ajdovščina.

J. Cesar¹⁶
major i komandant

⁸ Borbe na pravcu Kalce — Hotedršica vodila je 16. slovenačka NO brigada »Janko Premrl Vojko« (vidi dok. br. 5).

⁹ U rejonu Bukovja sa ovom kolonom sukobio se 3. bataljon 16. slovenačke NO brigade »Janko Premrl Vojko« prilikom prelaska iz rejona Kalce na nove položaje (vidi dok. br. 5).

¹⁰ Julij Cesar

**IZVEŠTAJ 4. BATALJONA VERMANŠAFT-PUKA »DONJA
STAJERSKA« OD 3. SEPTEMBRA 1944. O PREPADU NA PA-
TROLU 3. ALARMNE ČETE KOD REŠTANJA I O SITUACIJI
NA PODRUČJU KOZJANSKOG¹**

4. bataljon Vermanšaft-puka
»D. Štajerska«
Brežice

Brežice, 3. IX 44.

Izveštaj

Zbog događaja od 31. VIII 44, kad je u blizini jame Reštanj izvršen prepad na jednu desetinu 3. alarmne čete Brežice, sastavljenu od 1 podoficira i 10 vermana,¹ prinuđen sam da više ne postavljam obezbeđenja za jame Zakel i Reštanj.

Jama Zakel udaljena je 1 1/2 sat hoda od uporišta čete. I do jame Reštanj ima sat hoda. Pored toga naselje Reštanj veoma je raštrkano a mora se i obezbeđivati. U slučaju napada neprijatelja nemoguće je dovesti pomoć desetinama kod jame Zakel i Reštanj, jer su, prvo, suviše udaljene, a drugo, banditi obezbeđuju teren na poznati način, tako da ni jaka jedinica ne može brzo pružiti pomoć, naročito noću. Pored toga, pri postojećim snagama može se pružiti pomoć sa najviše 2 desetine, a to nema svrhe. Tako su vermani kod jamskih uređaja prepušteni sami sebi i ne mogu se dugo održati protiv jače sile. Osim toga, pripadnici Vermanšafta, naročito iz Donje Štajerske, nisu potpuno pouzdani. Pouzdani vermani odbijaju da idu na te položaje i izjavljuju da rado izvršavaju svoje obaveze, ali ne žele da budu kandidati smrti. Kad u najskorije vreme bude u Vermaht pozvano 19-to godišće³ i mlađa, iz čete će otići oko 40% ljudstva, i to najbolji vermani, koje ne mogu zameniti naseljenici, tako da će brojno stanje čete iznositi u najboljem slučaju 100 ljudi. Policijska četa, 1 oficir i 110 ljudi, obezbeđuje samo jamske uređaje. Obezbeđenje naselja i rudnika Reštanj vršila je 3. alarman četa Brežice. Ako se jače snage šalju na jamske uređaje, ostaje malo za Reštanj. Pošto se kod jamskih uređaja ne nalaze nikakve smeštajne prostorije, a moja jedinica je slabo opremljena (nema šatorskih krila), taj uređaj se ne može obezbeđivati jakim snagama na duže vre-

¹ Original (pisan na mašini) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond. Dokumentat još nije registrovan.

² Prepad je izvršila posada kurirske stanice Kozjanskog NOP odreda (vidi dok. br. 81).

® Odnosi se na mladiće od 19 godina, a ne na 1919. godišće.

me. Pored toga vermani ne mogu da shvate da se u Rajhenburgu⁴ i Krškom⁵ nalaze jedinice Vermahta, gde ne postoji nikakva opasnost, a oni na isturenim položajima moraju biti raspoređeni u mnogim uporištima. Dobija se utisak da Vermanšaft mora da štiti Vermaht.

Druga tačka je Kozje, koje je zaposela 2. alarmna četa Brežice. Ta se četa sastoji od 70% vermana iz Donje Štajerske koje je stanovništvo Kozja tako demoralisalo da ih je neophodno smeniti. Iz te čete svaki dan dezertiraju banditima vermani iz Donje Štajerske. Pouzdani ljudi strahuju da će ih u slučaju napada drugi ostaviti na cedilu ili odati.

Pošto su raspuštanjem nekoliko žandarmerijskih stanica na području sreza oslobođene žandarmerijske snage, mesto bi lako mogla držati jedna jaka žandarmerijska stanica od 70—80 ljudi. Uporište bi bilo tako dobro izgrađeno da bi mu se moglo prići samo artiljerijom, ako tu bude ljudi koji će se braniti.

Već sam pokušao da četvu smenim jednom drugom četom Vermanšafta. Kad su ljudi čuli da treba da idu u Kozje, rekli su da će radije ići u Vermaht. Da ponovo ne bih izgubio najbolje ljude, odustao sam. Još dok je 2. alarmna četa išla u Kozje, dezertiralo je 26 ljudi, među kojima i "svi desetari. Oni su se dobrovoljno javili u Vermaht i odmah bili primljeni.

Molim da se hitno uzme u postupak smenjivanje te čete, jer se ona ne bi održala u slučaju napada i ponovo bi moglo doći do velikog gubljenja prestiža i materijala.

Komandant 4. bataljona
Vermanšaft-puka »D. Štajerska«:
SA — šturmbanfirer
[. . .]«

⁴ Sada: Brestanica.

⁵ Sada: Videm-Krško.

⁶ Redakcija nije uspela da pročita potpis.

**IZVEŠTAJ KOMANDANTA 2. BATALJONA VERMANŠAFT-
-PUKA »DONJA ŠTAJERSKA« O PREPADU NA GRUPU PRI-
PADNIKA NOVJ U REJONU TRNAVCA¹**

2. bat. Vermanšaft-puka

Kantonman, 7. 9. 1944.

Borbeni izveštaj

Situacija: Prema izjavi jednog bandita koji je zarobljen 6. 9. 1944. kod Mozirja, blizu jednog objekta iznad Trnavča, kod Mozirja, nalazi se logor sa oko 20 bandita.²

Zadatak: Svaka od 3 čete 2. bat. Vermanšaft puka, koje se nalaze u Mozirju, daje jedan vod za akciju protiv te bande. Zajednička komanda: hauptšturmfirer Fišer. Početak akcije u rano jutro 7. 9. 44, tako da dotični objekat bude opkoljen kad svane. Dodeljena su 2 vodiča koji poznaju mesto.

Tok akcije: Polazak u 2,45 časova. Do logora stigli bez smetnji. Logor okružen i sačekano da svane. Kad je svanulo, otvorena je žestoka vatra. Banditi su odmah odgovorili vatrom i kad su primetili da su opkoljeni, počeli su bežati, što im je delimično uspelo, jer je u obruču postojala breša prouzrokovana kukavičkim držanjem jednog desetara. Protiv desetara rotenfirera Lederera podnet je zahtev za kašnjanje.

Neprijateljski gubici: najmanje 5 mrtvih i teško ranjenih, 7 zarobljenih, oslobođen 1 pripadnik Vermahta.

Naši gubici: 1 ranjen (hauptšturmfirer Fišer izgubio levo oko).

Plen: 1 konj, razne ručne bombe, 1 sedlo, razni delovi uniforme, 1 am, namirnice.

Konj je pre izvesnog vremena otet u blizini Mozirja i sada je vraćen vlasniku.

Posebna napomena: U ovoj akciji istakli su se hrabrošću vodnici Zatler Franc, 3. alarm, četa — Ptuj, i Fe-

¹ Original (pisan na mašini) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 347/III.

² Redakcija nije mogla utvrditi koja je jedinica tu bila smeštena.

konia Maks, 3. alarm, četa — Ptuj, i biće predloženi za odlikovanje.

Komandant 2. bat. Vermašaft-puka
Volf
(Volf, štandartenfirer)

Dostavljeno:
Vermašaft-puku »D. Štajerska«
Operativnom štabu
u akta

Koncept⁴

Borbeni izveštaj o akciji protiv logora bandita, izvedenoj 7. 9. 1944. iznad mesta Trnavča.

Izviđačka patrola koja se 6. 9. 1944. kretala preko Smihela⁵ u pravcu Belih voda sačekala je dva bandita i jednog uspela da zarobi. Ovaj je odao prenočište jedne grupe bandita od, navodno, 20 ljudi. Zato je komandant bataljona štandartenfirer Volf naredio iznenadnu akciju sa zadatkom da se opkoli označena zgrada i da se uništi odnosno zarobi grupa bandita koja se tamo nalazila.

Akcija je bila predviđena za 7. 9. 1944, sa polaskom iz Mozirja u 3.00 časa, i trebalo je da u njoj učestvuju po 1 vod 1, 3.~i 4. alarm, čete, pod komandom komandira čete hauptšturmfirera Fišera. Na mesto određeno za akciju četu je trebalo da odvedu dva vodiča koje je odredio predsednik opštine.

U 2.45 časova prikupila su se tri voda u dvorištu parohije, odakle je počelo nastupanje.

Tamo je komandir 3. alarm, čete hauptšturmfirer Fišer opširno objasnio zadatak četi koja kreće u akciju.

Izvršen je sledeći raspored:

Vod 1. čete, ojačan jednom desetinom 3. alarm, čete, pod komandom rotenfirera Franca Zatlara iz 3. alarm, čete, preuzeo je desno obezbeđenje. Vod 4. alarm, čete, pod komandom šarfirera Ignaca Snideriča, trebalo je da preuzme levo obezbeđenje. Vod 3. alarm, čete bio je u sredini, pod komandom hauptšturmfirera Fišera, koji je rukovodio akcijom. Do logora bandita trebalo je nastupati desno od Trnavča.

Otprilike do na 500 m ispred logora nastupanje je teklo bez smetnji. Tamo je komandirima vodova još jednom obja-

³ U originalu: Wolf.

⁴ Tekst koncepta priložen je izveštaju.

⁵ Sada: Smihel nad Mozirjem.

šnjen dalji tok akcije i sklonište bandita je opkoljeno u istom poretku kao i prilikom nastupanja. Kad je opkoljavanje bilo završeno, četa je prema naređenju čekala da svane.

Komandir voda Franc Zatler, koji je komandovao desnim krilom, stigao je sa svojim vodom u blizinu skloništa bandita koje se sastojalo od tri zgrade, jedne stambene zgrade, staje i senika. On je čuo da se neko nalazi na tavanu iznad staje i senika, jer se odatle čuo kašalj. Zatim se sa tavana spustilo niz lestve 10 bandita i, okupivši se ispred staje, zapalili su cigarete. Komandir voda Zatler iskoristio je trenutak i otvorio vatru. Video je da je jedan bandit teško ranjen, jer su ga dvojica odvucla iza kuće. Tada su banditi odgovorili vatrom, ali su pre toga ispalili dve bele rakete. Na to su banditi pojačali vatru i pucali na sve strane, jer nisu tačno znali odakle dolazi naša vatra. Kad su videli da ih je opkolila jaka jedinica, počeli su bežati prema levom krilu, gde je trebalo da se nalazi 4. alarm. četa. Bandite koji su bežali obasuo je jakom vatrom vod koji se nalazio u sredini i utvrđeno je da su četiri bandita pogođena. Oni su ipak uspeli da se gotovo sami dočepaju šume, dok su dvojici pomagali. Na odseku gde je trebalo da se nalazi 4. alarm, četa kao levo krilo morala je biti obustavljena vatra na bandite koji su bežali, da ne bi ugrozila našu jedinicu. Međutim, bilo je čudno što sa tog odseka nije otvorena vatra i tek je kasnije utvrđeno da je jedinica koja se tamo nalazila napustila položaj čim je otvorena vatra, izuzev nekoliko vermana. Tako su se banditi tu nesmetano probili i delom neopaženo pobjegli, jer vod koji se nalazio u sredini nije mogao da vidi deo terena kojim su bežali.

Kad je počeo vatreni prepad, iz mesta je otvorena vatra iz automata, verovatno od strane slabije banditske grupe, na obezbeđenje voda koji se nalazio u sredini. Hauptsturmfirer Fišer je tada pretrčao na drugu stranu puta i ispalio tri hica iz tromblona u pravcu odakle je otvorena vatra, posle čega je ona prestala. Međutim, odmah posle toga je na 2 do 3 metra od hauptsturmfirera Fišera eksplodirala ručna bomba bačena iz polja sa heljdom i teško ga ranila u levo oko. Hauptsturmfirer Fišer je još stigao da skoči niz obronak, ali se tamo onesvestio, što nije dugo trajalo. Zonderfirer® ga je odmah previo. Posle toga je prestala neprijateljska vatra i više se nije videlo da banditi beže.

Iz pravca zgrade gde su se nalazili banditi kasala je jedna osedlana kobila koju je uhvatio vodnik Maks Fekonia. Prilikom pretraživanja zgrade pronađena je na tavanu senika još jedna grupa bandita. Oni su odmah podigli ruke i predali se. U samoj zgradi zaplenjeno je nekoliko ranaca punih raznih

- Lice odgovorno za političko vaspitanje u četi.

namirnica. Naden je 1 am. Zbog ranjenog hauptšturmfirera Fišera napušteno je dalje pretraživanje terena da bi se eventualno pronašli ubijeni banditi. Povratak je protekao bez smetnji.

Jedinica je stigla u Mozirje u 8.30 časova, izuzev vermana koji je pobjegao iz 4. alarm. čete.

BR. 129

IZVEŠTAJ DR EGONA TREKA OD 7. SEPTEMBRA 1944. O BORBI SA JEDINICAMA 14. NO DIVIZIJE U REJONU KO- NJIŠKE GORE¹

Telegram

7. 9. 1944.

20.00 časova

Dostavlja:
Štab Trek

1. Operativnom štabu u Ljubljani
2. Preko vojne telegrafske stanice u Celju
 - a) 18. vojnom okrugu, Salzburg
 - b) 438. div. za naročitu upotrebu, Celovec

Dnevni izveštaj 7. 9. 1944.

1. Jaka banda za koju je utvrđeno da se nalazi u rejonu Kamna gora — Slemene podelila se noću 6/7. 9. 1944. u tri grupe²!, posle noćne borbe sa policijskim snagama,³ glavnina se, verovatno Šercerova i Tomšičeva brigada, povukla u rejon severozapadno od Šmarja pri Jelšah. Druga grupa, oko 400 bandita, povukla se zapadno od Sv. Jurija pri Celju⁴ u pravcu juga i danas se, noseći ranjenike, smestila u Vodruž (50 mm južno od Sv. Jurija pri Celju). Treća grupa, oko 600 ljudi, povukla se južno od Vojnika prema zapadu i rano po podne pre-

¹ Prepis depeše (pisane na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond f. 205/V. Prepis potiče iz septembra 1944. i priložen je ratnom dnevniku puka »Trek« (Treeck).

² Štab 14. NO divizije 6. septembra 1944. izvršio je dekoncentraciju potčinjenih brigada, pa ih divergentnim pravcima uputio sa Konjiške gore (vidi dok. br. 19).

* Ovu borbu vodila je 2. slovenačka NOU brigada »Ljubo Šercer« (vidi dok. br. 81).

⁴ Sada: Šentjur pri Celju.

šla u neprekidnom maršu put Crne⁵ — Žalec prema zapadu. Do večeras smo ih bezuspešno gonili.

2) Podoficirska škola Vojne oblasti u zapadnom delu Pohorja do sada je sprečavala svako povlačenje bandi u taj rejon. Dosadašnji rezultati u uspešnom malom ratu:

3 mrtva

8 zarobljenih, među njima 1 kapetan i 1 partizanka.

3) U toku je naše pregrupisanje.

Trek"

BR. 130

NAREĐENJE KOMANDANTA SS I POLICIJE U 18. VOJNOM OKRUGU OD 10. SEPTEMBRA 1944. ZA SPREČAVANJE SABOTAŽNIH AKCIJA¹

Komandant SS i policije
u XVIII vojnom okrugu

Kantonman, 10. sept. 1944.

Operativni štab za suzbijanje bandi
Ia

Specijalno naređenje za sprečavanje sabotaža

8. septembra 1944. u Gorenjskoj je po drugi put razorena žandarmerijska stanica i pobijena većina posade time što su banditi krišom stavili u stanicu paket eksploziva.² Prilikom tog napada banditi nisu izabrali već poznati način slanja eksploziva poštom u paketu, nego je jedan nameštenik žandarmerijske stanice, koji je već dugo bio zaposlen u stanici i smatran poverljivim, ostavio paket u zgradi i napustio je. Taj na izgled bezazlen paket sadržavao je eksplozivno punjenje sa tempirnim upaljačem. Rezultat: razorena je stanična zgrada i poginulo 11 žandarma, a 8 teško odnosno lako ranjeno.

⁵ Posed, 8 km severno od Žalca.

* U dokumentu: Treck.

¹ Dokumentat (umnožen na ciklostilu, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, f. 138/1.

² Prvu ovakvu diverziju izvršio je Kamniško-zasavski NOP odred 6. jula 1944. na žandarmerijsku stanicu Vače (vidi knj. 14, dok. br. 124 i 150). Drugu diverziju izvršio je 8. septembra 1944. 1. bataljon 2. brigade Vojske državne varnosti (Vojske državne bezbednosti) na žandarmerijsku stanicu Selce. (Arhiv IZDG u Ljubljani, f. 225/1 i 226/V.)

Nemačke komande i jedinice moraju računati s tim da će banditi ponavljati takve napade eksplozivom i da će birati razne načine da bi u nemačke službene zgrade postavljali pakete sa eksplozivom, sa tempirnim upaljačem.

Naređujem:

1) *Sve pakete* koji stižu nemačkim komandama poštom ili po kuriru donosilac treba lično da otvori van zgrade i da proveri njihovu sadržinu.

2) *Ručne torbe i razni prtljag službenika koji nisu* nemačke narodnosti treba pregledati prilikom njihovog ulaska u zgradu.

3) *Zabranjujem* da se u službenim zgradama ili stambenim prostorijama čuva iz uslužnosti razni prtljag ovdašnjih stanovnika, čak i kad se smatraju poverljivim.

Komandanti zaštitne oblasti odgovorni su mi za to da se ovo naređenje saopšti svim nemačkim jedinicama i komandama na njihovim područjima.

Za tačnost:
[...]*
SS-šturmbanfirer i
major zašt. policije

Rezener⁴
SS-obergruppenfirer i
general policije

® Redakcija nije uspela da pročita potpis.

⁴ U dokumentu: Rösener.

**IZVEŠTAJ DR EGONA TREKA OD 11. SEPTEMBRA 1944. O
SITUACIJI I NAPADIMA JEDINICA NOVJ NA UPORIŠTA
U PODČETRTEKU I KOZJU¹**

Telegram

11. septembar 1944.
21.30 časova

Dostavlja:
Štab Trek

1. Operativnom štabu u Ljubljani
2. preko vojne telegrafske stanice u Celju
 - a) 18. vojnom okrugu, Salzburg
 - b) 438. div. za naročitu upotrebu, Celovec
 - c) gaulajteru dr Iberajteru, Grac
 - d) rukovod. Štajer. domov, saveza Štajndlu, Maribor

Izveštaj o situaciji 11. septembra 1944.

- 1) Našim izviđanjem sa linije Sv. Jurij pri Celju² — Šmarje pri Jelšah u pravcu juga potvrđeno je da u toj oblasti potpuno gospodare bande.
Prema potvrđenim izveštajima danas su napadnuti Podčetrtek i Kozje. Dignut je u vazduh most između Podčetrteka i Sv. Eme. Carinska granična zaštita u Podčetrteku se dobro držala, žandarmerijske stanice pretrpele velike gubitke, uporište zapaljeno.³
Našom akcijom utvrđeno je da u Boču nema neprijatelja, uništene su javke na pravicima koji vode u oblast Boča.
- 2) Na Pohorju nema promena.
- 3) Podčetrtek zaposela naša četa. Pioniri osposobili most za Podčetrtek. Nastavljaju se izviđanja i male akcije.
- 4) Neprijateljevi gubici: 2 mrtva, 2 zarobljena — 4 pripadnika ilegalne organizacije.

Trek⁴

¹ Prepis depeše (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 205/V. Prepis potiče iz septembra 1944. i priložen je ratnom dnevniku puka »Trek« (Treeck).

² Sada: Šentjur pri Celju.

³ Napad na uporište u Podčetrteku izvršila je 2. slovenačka NOU brigada »Ljubo Sercer« (vidi dok. br. 81), a napad na uporište u Kozju 13. slovenačka NO brigada »Mirko Bračič« (vidi dok. br. 44).

⁴ U dokumentu: Treeck.

IZVEŠTAJ PUKOVNIKA DR EGONA TREKA OD 12. SEPTEMBRA 1944. O NAPADIMA JEDINICA 4. OPERATIVNE ZONE NA UPORIŠTA U LETUŠU, ŠMARTNOM OB PAKI I MOZIRJU¹

Telegram

Stab Trek
12. septembar 1944.
23.15 časova

Dostavlja:
Štab Trek

1. Operativnom štabu u Ljubljani
- 2) preko vojne telegrafske stanice u Celju
 - a) 18. vojnom okrugu, Salcburg
 - b) 438. div. za naročitu upotrebu, Celovec
 - c) gaulajteru dr Iberajteru, Grac
 - d) rukovod. Stajer. dom. saveza Štajndlu, Maribor

Izveštaj o situaciji 12. septembra 1944.

- 1) Prošle noći i u toku današnjeg dana jake neprijateljske snage zauzele Letuš, Šmartno ob Paki i Mozirje.² Još se ništa ne zna o tamošnjoj situaciji (Tomšičeva, Šlanderova i verovatno delovi Pohorske brigade).³ Naša četa odbila ponovljeni napad od Podčetrteka.
- 2) Na Pohorju duž grebena Planinke pronađeni su mnogi napušteni šumski logori.
- 3) Pošto je uporištima u Zgornjoj Savinjskoj dolini hitno potrebna podrška, preduzeto je pregrupisanje. U međuvremenu su angažovana 2. pol. bataljona.
- 4) Naši gubici: 2 mrtva.
Neprijateljevi gubici: 2 mrtva, nekoliko ranjenih, 3 zarobljena, od kojih 1 pripadnik ilegalne organizacije.

Trek⁴

¹ Prepis depeše (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 205/V. Prepis potiče iz septembra 1944. i priložen je ratnom dnevniku puka »Trek« (Treeck).

² Potpunije o ovim napadima vidi dok. br. 42.

³ Odnosi se na 11. slovenačku NO brigadu »Miloš Zidanšek«.

⁴ U dokumentu: Treeck.

PREDLOG KOMANDANTA 611. LANDEŠŠICEN-BATALJONA OD 12. SEPTEMBRA 1944. O MERAMA ZA REGULISANJE SAOBRAĆAJA NA PRUZI CELJE — VELENJE'

611. landesšicen bataljon (12a) Šoštanj, 12. 9. 1944.
komandant Tel. br. 23
Br. /44

Direktoru nem. drž. železnica, Beljak
gospodinu dr C e h m a n u²

(12/b) B e l j a k

Predmet: Železnički saobraćaj Celje — Velenje
i obratno.

Od pre nekoliko meseci 611. landesšicen bataljon je preuzeo obezbeđenje dela železničke pruge Celje — Dravograd između Smartnog ob Paki i Otiškog Vrha. Od meseca juna u prekidu je deo pruge između Velenja i Slovenj Gradca zbog razorenog vijadukta na 50. km,³ tako da se na njenom južnom delu odvija saobraćaj još samo između Celja i Velenja.

Deo pruge Šmartno ob Paki — Velenje obezbeđuju 2 čete 611. landesšicen-bataljona, tako što je na pruzi podignuto 7 uporišta iz kojih danju i noću polaze u neodređeno vreme patrole i idu duž pruge. Severno od Velenja obezbeđena je pruga do žel. stanice Paka i južno od Slovenj Gradca do vijadukta. Uprkos malobrojnim snagama bataljon nastoji da podigne još nekoliko uporišta između Pake i vijadukta, da bi se mogli nastaviti radovi na vijaduktu i da se tako ponovo osposobi pruga.

Do sada je bilo moguće da se pre nailaska voza koji polazi iz Velenja za Celje u 5.25 časova obiđe pruga i da se pronađu položene mine, itd. Zbog toga što noći postaju duže, što su jutra maglovita i što se početkom oktobra prelazi na zimsko vreme, neće se više moći tako brzo obići pruga pre nailaska jutarnjeg voza.

Pošto gotovo svake noći treba očekivati da će pruga biti minirana kako između Velenja i Šoštanja, tako i između So-

¹ Original (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 206/1.

² U originalu: Zechmann.

³ Ovu akciju je noću 17/18. juna 1944. izvršila 11. slovenačka NO brigada »Miloš Zidanšek« (vidi knj. 14, dok. br. 75).

stanja i Šmartnog ob Paki, jutarnji voz bi stalno bio izložen opasnosti da naiđe na minu. To bi se moglo sprečiti samo ako on pođe iz Velenja tek kad se razdani. Možda bi taj voz trebalo postaviti zajedno sa onim koji polazi iz Velenja u 8.50 časova, s tim što bi prvi krenuo možda nešto pre 8.00 časova (pri tom treba imati u vidu dužu noć prilikom prelaska na zimsko vreme).

Bataljonu je dobro poznato da civilni sektor pridaje veliki značaj jutarnjem vozu iz Velenja, koji prevozi mnogobrojne radnike za Celje. Međutim, smatra se da će privredi, a pre svega industriji oružja, više koristiti ako voz stigne u Celje bezbedno 11/2 čas kasnije, nego da uopšte ne stigne zbog razaranja pruge na više mesta.

Bataljon moli da se razmotri njegov predlog, a bilo bi u interesu železnice i putnika ako bi se ovome izašlo u susret.

Amend
major, komandant
bataljona

BR. 134

IZVEŠTAJ PUKOVNIKA DR EGONA TREKA OD 13. SEPTEMBRA 1944. O BORBAMA U REJONU DOBROVLJA I PRODORU JEDINICA NOVJ U ŠMARTNO OB PAKI I LETUŠ¹

Telegram

13. 9. 1944.
22.30 časova

Dostavlja:
Štab Trek

- 1) Operativnom štabu u Ljubljani
- 2) preko vojne telegrafске stanice u Celju
 - a) 18. vojnom okrugu, Salzburg
 - b) 438. div. za naročitu upotrebu, Celovec
 - c) gaulajteru dr Iberajteru, Grac
 - d) rukovod. Štajer. domov, saveza Francu Štajndlu, Maribor

¹ Prepis depeše (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 205/V. Prepis potiče iz septembra 1944. i priložen je ratnom dnevniku puka »Trek« (Treeck).

Izveštaj o situaciji 13. septembra 1944.

- 1) Nadmoćnije neprijateljske snage zauzele su prošle noći Mozirje i Šmartno ob Paki.² Većina posade uporišta je pobijena, mali broj je umakao. Izviđanjem iz vazduha utvrđeno je da je Mozirje razoreno i opljačkano.
- 2) Noću 12/13. 9. 44. naši bataljoni su stigli vozom i kamionima i danas su u Dobrovlju nekoliko puta vodili borbe sa jačim grupama bandi.³ Još nema izveštaja o rezultatima. Potčinjeni pol. bataljoni danas su povratili Šmartno ob Paki i Letuš i nalaze se na liniji Paška Vas — klisura Savinje, kod kote 449 (45 mm, jugoistočno od Mozirja). Naš mot. bataljon danas je stigao u ugroženi Šoštanj. Jedan naš bataljon⁴ je ostavljen u rejonu Šmarje pri Jelšah — Podčetrtek da slobodno traga na tamošnjoj banditskoj oblasti.
- 3) Grupa bandita na Pohorju, razbijena u manje grupe, napustila je bazu za snabdevanje; nađeno je 20 komada engl. ambalaže za snabdevanje bačene iz aviona, zatim padobrani i municija.
- 4) Neprijateljski gubici: 6 mrtvih, 11 zarobljenih, od kojih 7 simpatizera bandi.

Trek⁵

² Potpunije o ovim napadima vidi dok. br. 42.

³ Borbu u ovom rejonu vodili su delovi 6. slovenačke NOU brigade »Slavko Slander« (vidi dok. br. 81).

⁴ To je bio 2. bataljon puka »Trek«.

⁵ U dokumentu: Treeck.

**IZVEŠTAJ KOMANDIRA ŽANDARMERIJSKE STANICE
HRASTNIK OD 14. SEPTEMBRA 1944. KOMANDANTU PO-
LICIJE I SLUŽBE BEZBEDNOSTI U DONJOJ ŠTAJERSKOJ
O SUKOBU PATROLE S PRIPADNICIMA NOVJ KOD
TURJA¹**

*Zandarmerijska stanica Hrastnik, srez Trbovlje, Donja
Štajerska*

Del. br. 2096/44. (12a) Hrastnik, 14. septembar 1944.

*Predmet: Pojavljivanje bandita u Hrastniku
Komandantu policije bezbednosti i službe
bezbednosti u Donjoj Štajerskoj
(12a) Maribor, Tegethofštrase 34*

13. septembra 1944. u 7.00 časova krenula je patrola iz ovdašnje žandarmerijske stanice, koja se sastojala od 1 podoficira i 4 žandarma i 1 podoficira i 9 vermana, u Turje, opština Hrastnik, da bi odatle po nalogu sreskog načelnika iz Trbovlja, Zl. — L II od 12. septembra 1944, prisilno odvela porodicu bandita Rupnika Karla, sa stanom u Turju br. 68, opština Hrastnik. U neposrednoj blizini kuće porodice Rupnik patrola je naišla na grupu bandita koji su kod jednog starog mlina izvodili strojevu obuku.¹ Između patrole i bandita došlo je do unakrsne vatre, ali se patrola morala povući u pravcu Rimskih Toplica zbog nadmoćnosti protivnika. Patrola je videla oko 25 bandita, ali procenjuje da ih se oko 80 krilo u šumi. Banditi su bili naoružani puškomitraljezima (verovatno četiri), sa 2 minobacača, puškama, automatima i pištoljima. Pošto ih je naša patrola napala, banditi su odmah otvorili vatru iz puškomitraljeza, minobacača i pušaka. Zbog nadmoćnosti bandita i zato što su presekli odstupnicu našoj patroli u pravcu Hrastnika, ona se morala povući u pravcu Rimskih Toplica, ne izvršivši zadatak. Banditi su bili mahom u crnim uniformama i u civilnom odelu.

Mi nismo imali gubitaka. Koliko se moglo primetiti, protivnik je verovatno imao trojicu teško, ako ne i smrtno ranjenih. Videlo se kako jedan bandit, kad mu je u neposrednoj blizini eksplodirala naša tromblonska bomba, diže ruke i pada na zemlju.

Patrola se vratila u 19.00 časova, pošto se prevezla u Hrastnik vozom Laško — Rimske Toplice.

¹ Original (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 101/III.

² Redakcija nije utvrdila koja je to jedinica bila.

Mesto gde se ovo dogodilo nalazi se na specijalnoj karti 1:75000, list br. 5554, 6 cm jugozapadno od crkve u Dolu.³

Komandno mesto u Celju izvešteno je preko Sreske žandarmerije u Celju.

Upućuje se Sreskoj žandarmeriji u Trbovlju i ispostavi Gestapoa u Trbovljai.

Komandir žandarm. stanice:
zastupa
Ebner
hauptvahtmajster žandarmerije

BR. 136

**OBAVEŠTAJNI PRILOG IZVEŠTAJU ŠTABA PUKA »TREK«
OD 16. SEPTEMBRA 1944. KOMANDANTU 18. VOJNOG
OKRUGA O POSLEDICAMA AKTIVNOSTI JEDINICA 4. OPE-
RATIVNE ZONE SLOVENIJE U DONJOJ ŠTAJERSKOJ¹**

Stab/Trek

K-dno mesto, 16. septembar 1944.

I C² — Prilog

za referat, odn. izveštaj komandantu XVIII vojnog okruga I a

Predmet: Smetnje u vođenju borbi u banditskoj oblasti u Donjoj Štajerskoj. — Ovde: dosadašnja iskustva stečena prilikom akcija borbene grupe.

- 1) *Izveštavanje — Izviđanje neprijatelja:* Pojedine oblasti Donje Štajerske su potpuno napuštene od strane nemačke uprave. (Prostor Planina,³ Kozje, Pilštanja; prostor Zgornja Savinjska dolina — Rečica ob Savinji, Ljubno,⁴ Gornji Grad.) U ovim prostorima neometano i nekontrolisano dejstvuju i kreću se bande. Prema pronađenim naređenjima one tamo već ponovo organizuju svoju sopstvenu telefonsku mrežu.

Od stanovništva iz ovih prostora uopšte ne stižu nikakvi izveštaji.

® Odnosi se na Dol pri Hrastniku.

¹ Kopija originala (pisana na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 205/V.

² Obaveštajni odsek

³ Sada: Planina pri Sevnici.

⁴ Odnosi se na Ljubno ob Savinji.

U oblasti kojom upravlja nemačka civilna uprava najvažnije podatke o radu i pokretima bandi daje žandarmerija. Ali ovi su izveštaji ipak vrlo često netačni, pošto nedostaju izvori podataka ili se mogu samo oprezno koristiti. Žandarmerija veruje svemu, ali bar izveštava dalje, naročito kad se i sama oseća ugroženom od eventualnog napada na nju. (Vidi izveštaj Borbene grupe pukovniku Keleru od 12. 9. 1944.⁵) I tako banditima lako polazi za rukom da lansiraju izveštaje i prevare žandarmeriju, odn. da stvore lažnu orijentaciju o situaciji. (Šmarje pri Jelšah.) Žandarmerija se zatvara — naročito noću — te stoga nema mogućnosti za aktivno izviđanje. Na svim izveštajima žandarmerije koji stižu noću stoji primedba da nije izveden protivudar. Primer za ovo nalazi se u izveštaju žand. stan. Oplotnica od 10. 9. 1944.

2) *Terenska organizacija bandi:*

Mreža je gusto organizovana, u njoj učestvuju svi, i žene i deca. (Saslušanje desetara 5. čete Černea od 11. 9. 1944.) Kontrolisani su svi pokreti nemačkih trupa i banditi se o ovome izveštavaju. Na »terenu« bandama se, takođe sa najvećom spremnošću, daje smeštaj, hrana, održava im se odeća u ispravnosti i obezbeđuju javke za kurirsku službu, vrše se sabotaze i »mobilizacija« (prinudno regrutovanje). Naša izviđačka odeljenja koja se izdaju za pripadnike bandi najprijateljskije bivaju primljena i ugošćena, dobijaju obaveštenja i upućuju se na druge javke. (Izveštaj kapetana Hofingera o izviđač. odeljenju na Boču od 11. 9. 1944., izviđačka akcija 5. čete.)

Prilikom svojih akcija banditi su više puta naređivali da se na majurima uvode psi u kuće da pri njihovom prolasku ne bi lajali. Za razliku od toga, lavež pasa je prilikom njihovih većih ili nepripremljenih akcija nesavladljivi objavlivač njihovih pokreta.

Takođe je ponovo primećeno da banditi kao znak uzbune upotrebljavaju zvonjenje u crkvena zvana. (Dobrič, Bele Vode.)

3) *Držanje stanovništva:*

Stanovništvo je zaplašeno i stalno u strahu, povija se prema vetru. Prijave se podnose samo sa velikim zakašnjenjem ili vrlo nepotpuno.

Svakoj alarmantnoj vesti se veruje i one se šire, a kad se ozbiljno zapitaju ljudi, uvek izjavljuju da ima najmanje 3 nedelje kako nisu viđeni partizani. Ako trupe negde do-

⁵ Redakcija ovaj izveštaj nije pronašla.

du, onda nastaje izvesno olakšanje, a istovremeno se već oseća strah šta će se dogoditi kad trupe odu. (Izjava predsednika opštine Ponikva kapetanu Hofingeru.) U Sv. Juriju⁶ su u nekoliko kuća pakovali stvari, pošto su kružile vesti o nekom navodnom napadu bandi.

4) *Veze:*

Za prenos izveštaja i naređenja u ovoj prostranoj oblasti Borbena grupa je upućena samo na *jarme telefonske linije*. Nihov broj je ograničen, a osim toga vrlo često ih bande razaraju. Na primer, veze od Celja uzvodno Savinjom dostižu samo do Polzele, a iz prostora Šoštanj — Velenje sa Celjem se može saobraćati samo radiom. Naravno, i železničke telefonske linije su većinom neupotrebljive.

Putevi: Sa malim izuzetkom putevi se mogu upotrebljavati samo uz jaku pratnju, što znatno utiče na utrošak pogonskog goriva. U svako doba treba računati sa prepadima i dodirrom s neprijateljem, a u najmanju ruku sa drumskim zaprekama i zasekama na putu. Porušeni su mnogobrojni mostovi, ili bar toliko oštećeni da se ne mogu preći kamionima. O ovim oštećenjima izveštaji retko stižu blagovremeno da bi se prilikom planiranog prevoza kamionima mogli sa sigurnošću dati podaci o potrebnom vremenu. (Transport kamiona I batalj. za Prekopu 13. 9. 1944 — most kod Kaple — Tabor.)

Železnica: Isto važi i za železničke transporte. Naročito je stalno porušena pruga Celje — Dravograd. Porušeni su šine i mostovi.

12. 9. 1944. pri napadu na Šmartno ob Paki žel. stan. Polzela nije znala da je pruga Šmartno ob Paki — Velenje na mnogo mesta porušena, putnicima popodnevnog voza je saopšteno da će kod Polzele jedan deo puta morati da pređu peške, pošto je pruga oštećena, a u Šmartnu ob Paki ih očekuje voz za Velenje. Pri ovome pešačenju putnici su dospeli pod vatru bandita koji su napadali Šmartno ob Paki. Iz ovih razloga u borbama sa bandama transporti trupa vrlo često su mogući samo ako se vrše automobilima. Ali to se može ostvariti samo u vezi sa policijom, za što su uvek potrebni odgovarajući sporazumi.

Dodatak uz 1) Obaveštajna mreža žandarmerije, policije, carine, civilnih nadležstava je još uvek vrlo malo centralizovana i radi sa veoma velikim zakašnjenjem, tako da se ona često ne može koristiti.

7

⁶ Sada: Šentjur pri Celju.

⁷ Ostali deo izveštaja i priloge redakcija nije pronašla.

**IZVEŠTAJ KOMANDIRA ŽANDARMERIJSKE STANICE
GORJE OD 22. SEPTEMBRA 1944. SRESKOM NAČELNIKU
O ODMAZDI NEMACKE VOJSKE U SREDNJOJ RADOVNI¹**

Zandarmerijska stanica Goi-je,
srez Radovljica, Gorenjska

Gorje, 22. septembar 1944.

Sreskom načelniku sreza *Radovljica*

Predmet: Akcija vojske u Srednjoj Radovni,
opština Gorje.

20. septembra 1944. vojska jačine jednog bataljona, pod komandom kapetana Poimana, Vojna pošta br. 31429 A,² tel. 282, garnizon Bled, izvela je akciju u oblasti Srednje Radovne, do kote 695. Pri tom su pronađena odnosno uništena 2 logora bandi, a došlo je i do dodira s neprijateljem. Tada je uništeno 8 kuća sumnjivih stanovnika Srednje Radovne, uključujući kuću tamošnjeg šumara, pri čemu je, koliko je do sada poznato, stradalo 17 sumnjivih lica, uključujući omladinu i decu. Naši nisu imali gubitaka. Deo tamošnjih stanovnika je pobjegao. Ovima je saopšteno da se mogu mirno vratiti u Gorje, pošto više ne postoje njihove kuće u Radovni. Kuća jednog Slovenca u Srednjoj Radovni, prijatelja Nemaca, ostala je netaknuta. U mestu Perniki, optšina Gorje, izgorela je jedna staja i jedna koliba. Stanovnici treba da se iseles odnosno napuste Perniki. Vojska je oterala stoku, oko 70 grla, iz Srednje Radovne u Gorje, da bi banditima otežala ishranu. Stanovnicima Gorja je vraćena stoka koju su prepoznali. Zadržana je izvesna količina stoke, između ostalog i svinje, čiji vlasnici iz Srednje Radovne nisu poznati.

Oštar postupak vojske prema stanovnicima Radovne koji su bili simpatizeri bandi izazvao je jak utisak na ovdašnje slov. stanovništvo. Ono je obavješteno da može takođe računati sa iseljavanjem, ukoliko bude krivo za prepade na vojsku (pomaganje banditima).

Huber

majster žandarmerije

¹ Original (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 1049 1.

² Verovatno 1. bataljon Nastavnog puka »Brandenburg«, koji se u to vreme nalazio na Bledu.

IZVEŠTAJ PUKOVNIKA DR EGONA TREKA OD 23. SEPTEMBRA 1944. O SITUACIJI U REJONU GRAŠKE GORE I ANGAZOVANJU JEDINICA BORBENE GRUPE RADI ŠTO POTPUNIJE KONFISKACIJE ŽIVOTNIH NAMIRNICA NA PODRUČJU ŠOŠTANJ — VELENJE¹

Borbena grupa Trek
B.B.br. 532/44. pov.

K-dno mesto, 23. 9. 44.

1. Operativnom štabu u Ljubljani
2. 18. vojnom okrugu, Salzburg
3. 438. div. za naročitu upotrebu, Celovec
4. Komandi pukovnika Kelera, Celje
5. Pokrajinskoj upravi Štajerske, Grac
6. Upravi Štajerskog domovinskog saveza, Maribor

Izveštaj o situaciji 23. 9. 1944.

Posle povlačenja Tomšičeve brigade sa Graške Gore na Pohorje² utvrđeno je da u rejonu severno od Velenja — Šoštanja više nema aktivnih banditskih grupa. Nalaze se još samo manje »domaće bande« u pojedinim oblastima, npr. Lokovica i Skorno, koje se sastoje od mesnog stanovništva koje je uvek u stanju da se prikrije.

Prema izjavama zarobljenika i prebeglica sigurno je da bande nisu odustale od planiranog napada na Šoštanj, Velenje i Slovenj Gradec. One imaju znatne teškoće oko snabdevanja koje ih prisiljavaju da pre zime siđu u ravnicu, da bi tu došli do boljih mogućnosti za snabdevanje, a pre svega zauzeli mesta i imanja bogata zalihama.

Zbog toga je u saradnji sa sreskom upravom u Celju sprovedena u Velenju i Šoštanju akcija odvoženja žita koju su najenergičnije podržavale jedinice borbene grupe. Akcija je još u toku, ali će prema dosadašnjim iskustvima potpuno uspeti, kao i u rejonima Sv. Jurij pri Celju,³ Ponikva i Šmarje pri Jelšah.

Zbog novih zadataka koji su postavljeni borbenoj grupi, morala se odložiti planirana akcija u oblasti Zgornje Savinjske

¹ Original (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 205/V.

² Noću 17/18. septembra 1944. Prva slovenačka NOU brigada »Tone Tomšič« prebačila se iz rejona Graške Gore na Pohorje (vidi dok. br. 81).

* Sada: Šentjur pri Celju.

doline, koju su »oslobodili« banditi. Akcija je pripremljena na osnovu izviđanja.

Slobodno vreme je iskorišćeno za prebacivanje opreme i naoružanja kao i za izvođenje gore pomenute akcije.

Brojni rezultati iz dosadašnjih akcija borbene grupe su sledeći:

1. Neprijateljski gubici: izbrojano mrtvih: 55, izbrojano ranjenih: 18, zarobljeno: 62, među njima 2 politkomesara (Drago,⁴ Jensterle⁵). Prebeglo: 12 (reč je pre svega o pripadnicima uporišta Vermanšafta Šmartno ob Paki i Letuš, kao i o prisilno regrutovanim). Sumnjivih i pripadnika ilegalne organizacije uhvaćeno: 27.

Prema iskazima zarobljenika i prebeglica stvarni gubici bandita su daleko veći od izbrojanih, jer su banditi svoje mrtve ili odmah pokopali ili nosili sa sobom dok ih negde neprimećeno ne pokopaju. Slično je i sa ranjenima, čiji se broj ne može ni približno navesti.

2. Zaplenjeno oružje: 8 mitraljeza (nemačkih, italijanskih i čehoslovačkih), 2 automata, 14 pušaka, 2 minobacača, oko 1000 metaka peš. municije, 30 kg. eksploziva, raznog pribora za mitraljeze i minobacače.

3. Naši gubici: 10 mrtvih, 11 ranjenih, 4 nestala.

Trek*

⁴ Redakcija nije mogla utvrditi pravo ime i prezime.

⁵ Redakcija nije mogla utvrditi pravo ime i prezime.

⁸ U originalu: Treeck.

IZVEŠTAJ KOMANDIRA ZANDARMERIJSKE STANICE CRNA OD 26. SEPTEMBRA 1944. KOMANDANTU ZANDARMERIJSKOG ODELJENJA U PREVALJI O SITUACIJI I STANJU NA PODRUČJU STANICE U TOKU SEPTEMBRA'

Zandarmerijska stanica Crna
Srez Velikovec, pokrajina Koruška
Del. br. 1446/44

Crna, 26. 9. 1944.

Komandantu žandarmerijskog odeljenja

Prevalje

Predmet: Izveštaj o situaciji i delatnosti za mesec sept. 1944.

Veza: Naređenje Okružne žandarmerije Velikovec od 27. 6. 1943.

Prilozi: Nema.

I. Opšta politička situacija

S obinom na opštu vojnu situaciju raspoloženje stanovništva se nešto pogoršalo i ono je potišteno. Sada nema ni govora o veri u pobedu kakva je nekad bila. Time što su znatno potisnuti naši frontovi na Istoku, Jugu i naročito na Zapadu, vlada opšte mišljenje da Nemačka više ne može vratiti tu veliku izgublenu teritoriju i većina stanovništva gotovo čvrsto veruje da je Nemačka već izgubila ovaj rat. Jasno se primećuje da je pretežan deo stanovništva protiv Nemačke. U poslednje vreme se naročito pojačala neprijateljska propaganda i u toku je živa ilegalna aktivnost. Poslednjih dana su, naime, rasturani leci sa neprijateljskom sadržinom i mora se pretpostaviti da na toj neprijateljskoj propagandi radi veliki broj lica. Stanici je već pošlo za rukom da uhapsi neku Tereziju Platnig iz Crne zbog posedovanja letaka i može se pretpostaviti da u pripremi tih huškačkih letaka učestvuje više lica. Stanica će verovatno primiti obaveštenje i od Gestapoa ko od ovdašnjeg stanovništva učestvuje u ovoj neprijateljskoj propagandi. Propaganda koju šire banditi svakako veoma mnogo doprinosi tome da raspoloženje stanovništva, koje se pretežno sastoji od Slovenaca, bude prilično potišteno i da u ovom času ne veruje u pobedu Nemačke.

¹ Original (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 51/1.

S obzirom da rat dugo traje, treba smatrati da su ekonomske prilike još uvek povoljne i da odgovaraju merama ratne privrede. Predsednik opštine namerava da u sledećoj raspodeli ukine karte za ishranu stanovništvu Koprivne. Od ovog se izuzimaju porodice rudara. Dokazano je, naime, da tamošnje stanovništvo naročito pomaže bandite u hrani, kao hlebu, brašnu itd., i da ne izveštava stanicu, mada je primećeno da se tamo stalno pojavljuju banditi. Međutim, ono izveštava ako mu banditi nanesu veću štetu, ako npr. oteraju stoku itd., jer je do sada na zahtev primalo od opštine odštetu. Ostaje da se vidi kako će delovati ova mera. Mnogi seljaci uopšte ne vrše isporuke nego krišom prodaju svoje proizvode izgovarajući se na bandite.

II. Posebna situacija

Dejstva bandita se od poslednjeg izveštaja nisu smanjila, nego su se, naprotiv, posle 10. 9. povećala prisilna regrutovanja. Utvrđeno je da se u poslednje vreme uvek pojavljuju samo male grupe bandita od 10 do 20 ljudi. Izgleda da treba strahovati da će i dalje u pojačanoj meri vršiti prisilna regrutovanja. U poslednje vreme prisilno su regrutovali pretežno rudare i polukvalifikovane rudare iz rudnika Žerjav. Banditi imaju nameru da na taj način parališu rad rudnika tako da jednog dana dođe u pitanje njegov opstanak. Zato je još ranije trebalo smestiti radnike u zajednički logor gde bi mogli lako biti čuvani i tako se moglo sprečiti prisilno regrutovanje. Do sada ni žandarmeriji ni policiji nije pošlo za rukom da spreče prisilno regrutovanje, a i ubuduće će biti teško da se uspešno spreči ta mera bandita.

Od 10. 9. 44. banditi su se 17 puta pojavljivali i pri tom oterali nekoliko grla stoke i izvršili mnogobrojna prisilna regrutovanja. Ovog puta su prisilno regrutovali i mnoge mladiće, naročito iz rudnika. Pri tom je utvrđeno da su ta regrutovana lica odvodili u drugu oblast i tamo ih, sigurno, obučavali. Treba računati s tim da će se oni kasnije ponovo pojaviti sa jačim snagama. Daje se 1 prilog o pojedinim pljačkaškim pohodima bandita.

III. Naša delatnost od 1. do 28. 9. 1944:

1. Dodir sa neprijateljem . . . 1, zajedno sa policijom
2. Zasede 3, samo žand. patrola sa uspehom
3. Ostale patrole protiv bandita —
4. Hapšenja 18, veza sa bandama

5. Pretresi kuća i oduzimanje
Imovine	. 18, veza sa bandama
6. Prijava	. 15
7. Prisilna regrutovanja . . .	. 45 rudara
8. Dobrovoljni povratak . . .	. 1
9. Požari, veliki požar u Žerjavu	. 1
10. Politička ubistva i krivična
dela	

IV. Ostale snage:

U mestu Crna nalazi se 1. četa 13. SS-pol. puka iz Pliberka od 80 ljudi, pod komandom poručnika Fogta. Policiji su radi podrške pridodata 3 guseničara i 1 protivtenkovski top. Povučena su oba izviđačka oklopna automobila.

U Žerjavu, opština Crna, nalazi se 2. četa II nastav. bataljona 18. landesšicen puka od 200 ljudi.

Druge jedinice ne postoje.

V. Naše snage:

Stanica sada ima 8 ljudi i u slučaju neprijateljskog prepada teško se može braniti. U slučaju uzbune privodi se teritorijalna zaštita i SA-šturam. O službi obaveštavanja je opširno razgovarano prilikom poslednjeg zбора teritorijalne zaštite, 22. 9. 44. Još se radi na bunkerima stanice, ali stanici nedostaju još neki predmeti, što je sada, međutim, takođe uređeno u sporazumu sa policijom, tako da će uskoro biti završen novi bunker. Za zimu bi bile hitno potrebne dve peći za bunker, ali se one mogu nabaviti samo sa dozvolom za nabavku železa.

Komandir žand. stanice
Unger
majster žandarmerije

UPUTSTVO OPUNOMOĆENIKA KOMANDANTA SS I POLICIJE U 18. VOJNOM OKRUGU OD 27. SEPTEMBRA 1944. O MERAMA KOJE TREBA PREDUZETI ZA USPEŠNIJU ODERANU UPORIŠTA OD NAPADA JEDINICA 4. OPERATIVNE ZONE SLOVENIJE¹

Opunomoćenik komandanta
SS i policije u XVIII
vojnom okrugu za borbu
protiv bandi u Donjoj
Štajerskoj
Uz delovod. br. 55/44. str. pov.

Kantonman, 27. 9. 44.

Poverljivo!

Uputstva

Za izvršenje naređenja komandanta SS i policije u XVIII vojnom okrugu — delovod. br. L 2013/44 (pov.) od 8. 7. 44. koje se odnosi na komandante borbenih grupa i komandante uporišta.

1) Uopšte:

Razvoj aktivnosti bandi u Donjoj Štajerskoj i u vezi s tim povećan broj napada na nemačke garnizone prisiljava da se postojeće snage čvršće organizuju i tako izgradi odbrambeni sistem da se onemogući gubitak odn. napuštanje mesta posjednog trupama.

Ako su, u prvom redu samo najvažnija mesta, koja su posjednuta mešovitim jedinicama (vojska, trupna policija, vazduhoplovstvo, žandarmerija, Vermanšaft, carinska poštanska i železnička zaštita), stavljena pod jedinstvenu komandu jednog komandanta uporišta, onda za svako mesto i uporište u kojem se nalaze obezbeđujuće trupe važi osnovno naređenje višeg komandanta SS i policije (prilog 1)² i ova uputstva. U ovim mestima zadatke komandanta uporišta treba da preuzme najstariji komandant i uporište hitnim utvrđivanjem i prikupljanjem snaga da osposobi za najvišu odbrambenu gotovost koju stalno održavati.

2) Taktička i prostorna koncentracija snaga:

Komandant uporišta je odgovoran za prikupljanje i koncentraciju svih jedinica i ustanova koje se nalaze na mestu i ovlašćen

¹ Kopija originala (pisana na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 163/11.

² Redakcija ga nije pronašla.

je da izdaje odgovarajuća naređenja. Prilikom prikupljanja voditi, ukoliko je to moguće, računa o zadacima jedinica i ustanova. Pri tome je odlučujuća celishodnost za obrazovanje i odbranu uporišta. Treba težiti da sve nemačke porodice u tome uporištu budu obuhvaćene. Ali u svakom slučaju, u svim mestima u kojima se nalaze obezbeđujuće snage sve Nemce uvrstiti u odbranu uporišta. Naoružanje civilnih delova, u sporazumu sa komandantima odseka za obezbeđenje, vršiti sa najvećom energijom.

3) Izgradnja uporišta:

I. Izbor uporišta:

Komandant uporišta načelno ne mora da celo naselje uključi u uporište. Za izbor dela naselja i veličine uporišta presudna je taktička procena zemljišta i sopstvenih snaga. U slučaju potrebe izvršiti evakuaciju i zamenu stanova sa kućama koje je vojska već zauzela. Trupe i ustanove neće obraćati pažnju na neudobnosti.

II. Izgradnja uporišta:

Uporište hitno izgraditi po načelima za kružnu odbranu. Odbranu načelno vršiti izvan kuća i odvojeno od objekata. Ove borbene položaje — bunkere — izgraditi u tolikom broju, da mogu potpuno da vladaju pretpoljem. Shodno ovome oruđa sa položenom i ubacnom putanjom rasporediti tako da ne ostane nijedan mrtvi ugao. S druge strane koncentracijom vatre mora da bude omogućeno obrazovanje težišnih tačaka. Ali se sme izgraditi samo onoliko bunkera koliko ih mogu posedati snage koje stoje na raspolaganju. Ako se zbog načina izgradnje mesta moraju i kuće da upotrebe kao bunker, onda ih tako izgraditi da se iz njih može pružati otpor svim oružjem za blisku borbu. Bunker moraju biti toliko udaljeni od kuća, skloništa i objekata da se borba može voditi i kada oni budu zapaljeni. Za slučaj da se deo odbrambenog položaja u toku borbe mora privremeno napustiti, odrediti i izgraditi međulinije koje moraju da se obema stranama naslanjaju na još postojeći sistem borbenog položaja. Pretpolje bunkera osigurati žičanom preprekom (flandrijskim plotom) najmanje na doomet ručne bombe. Osim toga naročito teške delove terena minirati. Radi stvaranja pretpolja ukloniti sve prepreke kao što su kuće, drveće, živice, plotovi, iznikli usevi i žbunje. Komandant uporišta za ubrzanu izgradnju može da upotrebi sve jedinice i ustanove imajući pri tome u vidu njihove ostale zadatke. Za radove na izgradnji izdašno koristiti stanovništvo. Skrećem pažnju na to da treba graditi samo otvorene bunkere. Radi zaštite od minobacača, pored ovoga moraju se izgraditi takozvana laka sklo-

ništa. Sve bunkere sa stražnje strane osigurati od parčadi rasprnutih zrna. Prilikom izgradnje položaja i bunkera imati u vidu da se položaj mora izgraditi tako da pri promeni godišnjeg doba i vrlo velikim snežnim padavinama gornja ivica položaja i bunkera bude iznad snežnog pokrivača. U konačnoj izgradnji kružna odbrana mora da važi kao opšti sistem položaja. Osim kao bunkere, pozadnje kuće treba izabrati i izgraditi i za dejstva oruđa koja će tući nadvišujućom vatrom.

4) *Vođenje borbe:*

Odbrambenu borbu u uporištu voditi po načelima za odbranu. Mesta mitraljeza i strelaca upotpunjuju se tako, da se svaki napad može odbiti. Za vođenje odbrambene borbe komandant uporišta sastavlja sledeće planove:

- a) plan uzbune,
- b) plan borbe,
- c) plan vatre.

Plan za borbu mora da vodi računa o činjenici da banditi prikrivaju stvarni pravac napada. Shodno tome treba izvršiti ravnomerno posedaње kružnog položaja. Tačke težišta snaga obrazovati tek u toku odbrambene borbe kad se otkriju žarišta. U svakom slučaju komandant uporišta će držati rezervu kojom će ojačavati ugrožena mesta, zatvarati mesta upada i uništiti ili odbaciti neprijatelja koji je izvršio prodor. Borba koja će biti vođena po kućama i po ulicama zahteva strogo komandovanje trupama. Osim borbenih trupa od civilnog stanovništva moraju da budu obrazovana vatrogasna odeljenja koja će odmah moći da preduzmu gašenje nastalih požara. Ali uspešno vođenje borbe biće samo onda zajamčeno ako su trupe obučene u izvršenju radnji prilikom uzbune, u posedaњу položaja i u odbrambenoj borbi. Stoga će komandant uporišta, osim obuke komandanata jedinica, vršiti i vežbe u izdavanju naređenja i vođenju borbe. Na ovim vežbama moraju da se predvide sve mogućnosti odbrambene borbe.

5) *Snabdevanje municijom:*

Za uspešno vođenje odbrambene borbe mora da stoji na raspolaganju sledeća količina municije:

za mitraljez	—	4500 metaka
za puškomitraljez	—	2500 "
za automat	—	240
za pušku	—	150 metaka
za pištolj	—	64

Ručnih bombi:	—	po 4 na svakog čoveka posade uporišta
za srednji minobacač	—	60 mina
za laki minobacač	—	60 mina

Ova količina municije omogućava svakoj posadi uporišta da odbije svaki napad, odn. da uporišta drži do deblokiranja. Ukoliko ovu količinu treba upotpuniti, jedinice će službenim putem neodložno i svom energijom nastojati da se ovo izvrši.

BR. 141

NAREĐENJE KOMANDANTA SS I POLICIJE U 18. VOJNOM OKRUGU OD 27. SEPTEMBRA 1944. O RASPOREDU I ZADACIMA NEMAČKIH OFICIRA KOD JEDINICA SLOVENAČKOG DOMOBRANSTVA¹

Komandant SS i policije Kantonman, 27. septembar 1944.
u XVIII vojnom okrugu
Stab za izgradnju slov. domobranstva

Naredba

o korišćenju nemačkih oficira u Štabu za izgradnju slov. domobranstva

- I. a) Kapetan zašt. policije *K a s p e r* (Kasper), borbena grupa Sumaher (Schumacher), određuje se za najstarijeg nastavnog oficira Grupe za osiguranje objekata u Novom Mestu;² stupanje na dužnost odmah.
- b) Kapetan zašt. policije Lindner, Grupa za osiguranje objekata, odmah će se javiti na dužnost u borbenu grupu Sumaher (garnizon Višnja Gora).
Polazak: odmah po dolasku kapetana Kaspera.
- II. Oficiri koji su telegr. naređenjem načelnika Policije porotka p. 2 a (2) 56 a Br. 367/44. određeni u Stab za izgradnju slov. domobranstva raspoređuju se ovako:
 - a) Kapetan Zašt. pol. *D o m k e* (Domcke) radi upoznavanja u III/14. SS-pol. puka u Kočevju. Predviđeno je da kapetan Zašt. pol. Domke prilikom eventualnog izvlačenja nemačkih jedinica preuzme rukovođenje nad slov. jedinicama u uporištima
Kočevje,
Ribnica i
Velike Lašče.

¹ Dokument, umnožen na ciklostilu (na nemačkom jeziku), u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 163/11.

² Ova grupa u organizaciji slovenačkog domobranstva imala je zvaničan naziv »Zaštita okraja Novo mesto« (Zaštita sreza Novo Mesto).

Pored upoznavanja, kapet. Zašt. pol. Domke se postavlja i za najstarijeg nastavnog oficira slovenačkih jedinica u Kočevju, Ribnici i Velikim Laščama.

- b) *Kapetan Zašt. pol. Š ah ub e r (Schachhuber)* u borbenu grupu Sumaher (garnizon Stična).
 - c) *Poručnik Zašt. pol. Š mit (Schmidt)* u borbenu grupu Sumaher (garnizon Grosuplje).
 - d) *Poručnik Zašt. pol. H akl (Hackl)* u borbenu grupu Sumaher (garnizon St. Vid pri Stični³).
 - e) *Kapetan Zašt. pol. Hag (Haag)* u Grupi za osiguranje objekata Novo Mesto za uporište Kandija, Grm i Novo Mesto.
 - f) *Kapetan Zašt. pol. Lange*, po dolasku u Grupi za osiguranje objekata Novo Mesto, za uporište Tržišče, Bela Cerkev i Lešnica.
 - g) *Poručnik Zašt. pol. K n a j f e l (Kneifel)*, po dolasku u Grupi za osiguranje objekata u Novom Mestu, za uporišta Kostanjevica, St. Jernej⁴ i Dobrava.⁵
 - h) *Kapetan Zašt. pol. K r a n c i s* po dolasku u Grupi za osiguranje železnica (komandant grupe).
 - j) *Poručnik Zašt. pol. M a n k o v s k i* u Grupi za osiguranje železnica (borbeni komandant Stampetovog mosta).
 - k) *Poručnik Zašt. pol. F r i d r i h (Friedrich)*, po dolasku u Grupi za osiguranje železnica, za uporišta Polhov Gradec, St. Jošt⁶ i Rovte.
 - l) *Poručnik Zašt. pol. Bišer (Buescher)*, po dolasku u Grupi za osiguranje železnica, za uporišta Rovte, Logatec i Hotedršica.
- III. Kapetan Zašt. pol. fon *K a m p c (Kamptz)* ostaje najstariji postavljeni oficir Grupe za osiguranje železnica.
- IV. Već raspoređeni oficiri su za pravilno upoznavanje sa dužnostima odgovorni novoodređenim nastavnim oficirima.
- V. Ako bi neki drugi raspored po uporištima bio celishodniji nego što je to ovom naredbom predviđeno, najstariji oficir može i samostalno da ga izvrši. O ovim promenama odmah izvestiti Stab za izgradnju.
- VI. O zadacima nastavnih oficira vidi Naredbu za izgradnju br. 2, tač. 6. od 15. 5. 1944.

³ Sada: Šentvid pri Stični.

⁴ Sada: Šentjernej.

⁵ Sada: Dobrava pri Skočjanu.

• Sada: Sentjošt nad Horjulom.

VII. 14. SS-pol. puk se umoljava da naredi komandantu III/14. SS-pol. puka da preuzme uvođenje u dužnost.

Za tačnost:

⁸
SS-untersturmfirer
i ađutant

Zastupa
Kel⁷
SS-hauptsturmfirer
i kapetan Zašt. pol.

Dostavljeno u konceptu

BR. 142

ZAPOVEST ŠTABA PUKA »TREK« OD 28. SEPTEMBRA 1944. POTCINJENIM JEDINICAMA ZA AKCIJU NA PO- DRUČJU BOČ — DONACKA GORA»

Stab Trek

K-dno mesto, 28. 9. 44.
Izdato u 17,00 čas.

K-dant usmeno k-dantu I i II batalj,
III batalj. (preko p. por. Smita²)
poruč. Paumgartneru,³ poruč.
Jegeru.⁴

- 1) Na osnovu više izveštaja treba računati s tim da se Serce-
rova i 13. brigada sada nalaze između Donačke gore i Bo-
- 2) Puk će 29. ov. m. sa tri strane preduzeti prodor u ovo po-
dručje, primorati brigade na borbu i uništiti ih.
- 3) Prvi bataljon u toku noći železnicom i pešice dostiže svoje
polazne položaje⁶ na liniji Krasna — Studenice — Podboč

⁷ U dokumentu: Köhl.

" Redakcija nije uspela da pročita potpis.

¹ Original (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG
u Ljubljani, nemački fond, f. 205/V.

^a U originalu: Schmidt.

* U originalu: Paumgartner

⁴ U originalu: Jäger.

⁵ Podatak nije bio tačan. U to vreme na području Boča nalazila se
samo 2. slovenačka NOU brigada »Ljubo Sercer«, dok je 13. slovenačka
NO brigada »Mirko Bračić« bila na Kozjanskom (vidi dok. br. 112).

• Na ove polazne položaje bataljon je privučen iz rejona Šoštanj —
Velenje (vidi Arhiv IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 205/V).

— Gabrnik — Gabrovec⁷ — Žagaj" i u svanuće prelazi u koncentričan napad na Boč, na sličan način kao prilikom ranije akcije na Boč, sa zadatkom da danas osmotrene i eventualno druge bande na prostoriji Sv. Marjeta—k. 675 — Sve. Miklavž prinudi na borbu. Važno je da se ova akcija brzo izvede. Bataljon nije vremenski vezan za zadatak II i III bataljona. Linija razgraničenja između II i III batalj.: Zagaj — Glashitengraben" — Sv. Marjeta (uključ.) — k. 803 i k. 620 — put za Kral¹⁰ i Kral (uključ.) — Krasna. II batalj. prodire ka severu sa linije Prevole (na istočnom obronku Donačke gore) — Rogatec — Ratanska Vas — Negonje. Polazni položaji na ovoj liniji moraju da budu zauzeti blagovremeno, da bi se u zoru moglo preduzeti nastupanje. Zadatak: napasti i uništiti bande u prostoru Sv. Florijan — Mala Kopa — Strmec — Zabnik. Jednu četvu iz Prevola angažovati na Stoperce [da se spreči] prelaz bandi preko Ceremožiša.

III. batalj. ojačan mešovitim brd. bater. polazi u napad ka jugu sa linije Krasna — Stopno sa zadatkom da napadne i uništi bande za koje se pretpostavlja da se nalaze kod Montanja i južno od Pleša. Za ovo treba glavnom batalj. krenuti sa linije Makole — Stopno, i to levim krilom ranije. Bataljon će nadirati do linije razgraničenja između II i III bataljona. Linija razgraničenja između II i III batalj.: k. 803 (Hrastovec) — Plešivec — Mala Kopa — Velika Kopa — Strmec, 1 1/2 km južno od Stoperca.

Istočna granica za III batalj. je put koji vodi od Majšperka za Stoperce.

- 4) Pošto treba računati s tim da su neprijateljske snage koje se nalaze u ovome prostoru u toku noći izvršile dalje pokrete, važno je da svi bataljoni vode svoje snage tako da prilikom sukoba sa bandama sve jedinice pojedinih bataljona budu uvedene u borbu. Zadatak borbene grupe je da privede bataljone ako to bude potrebno za uzajamnu pomoć ili napredovanje prilikom izvlačenja delova bandi. Radi toga je, osim tekućih izveštaja o neprijatelju, potrebno da bataljoni najmanje svaka dva časa šalju izveštaje o mestu gde se nalaze.
- 5) Pod komandu II batalj. stavlja se ojačana četa Jeger.
- 6) Bateriju teških polj. haubica i minobacačku bateriju pod komandom poručnika Paumgartnera upućuju da tesno sa-

¹ Sada: Gabrovec pri Kostrivnici.

" Sada: Zagaj pod Bočem.

⁸ Potok, na karti 1:100.000 njegov naziv nije unet.

¹⁰ To je posed. Na karti 1:100.000 nije označen. Nalazi se 3 km jugozapadno od Makola.

raduju sa II bataljonom. Artiljerijski osmatrač kod 7. čete koja nastupa od Rogateca. Artiler. grupa može od svanuća da otvori vatru na sve ciljeve koje je vredno tući. Zahtev za artil. podršku: izbacivanje 2 crvene rakete u pravcu neprijatelja.

- 7) Veza sa I, II i III batalj.: radiom.
- 8) Pukovsko komandno mesto u Rogaškoj Slatini."

Trek"

BR. 143

NAREĐENJE KOMANDANTA SS I POLICIJE U 18. VOJNOM OKRUGU OD 1. OKTOBRA 1944. ZA POJAČANJE ODGOVORNOSTI OFICIRSKOG SASTAVA¹

Komandant SS i policije
u XVIII vojnom okrugu
Operativni štab za borbu protiv bandi
Ia

Prepis

Kantonman 1. oktobar
1944.

P o v e r l j i v o

Posebno naređenje

Ustanovio sam da potčinjeni mi SS- rukovodioci i policijski oficiri ne pokazuju spremnost za borbu i akciju, koja je u šestoj godini rata preduslov za konačnu pobjedu. Između ostalog, nemam nimalo razumevanja za to što oficiri i rukovodioci, povodeći se za ličnim interesima, koriste svaku priliku da pod nekakvim izgovorom posećuju pretpostavljene komande i ustanove u većim mestima i gradovima.

Naređujem da nijedan SS-rukovodilac i policijski oficir ne sme da vanslužbeno napusti svoj garnizon bez naređenja odn. odobrenja svoga pretpostavljenog starešine.

¹¹ O izvršenju zapovesti vidi dok. br. 149.
U originalu: Treck.

¹ Prepis originala (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, f. 93/IV. Redakcija nije mogla utvrditi u kojoj je jedinici ovaj prepis izvršen. U Arhivu VII, reg. br. 16/13, k. 32-A, postoji prepis ovog naređenja izvršen u kancelariji 3. bataljona 28. SS policijskog puka »Todt«.

Dalje, ne želim da moji rukovodioci i oficiri za svoje stanove i komandna mesta koriste najbolje uređene kuće, dok im jedinica boravi pod vedrim nebom ili je samo nužno smeštena. SS-rukovodioci i oficiri u svim situacijama pripadaju svome ljudstvu i dele sa njim sve radosti i nevolje. Isto tako zabranjujem da se za oficire i ljudstvo priprema posebna hrana. Slažem se da se u okviru zakona nabavlja dodatak sledovanja svežeg povrća itd., ali ne želim da ovakve povlastice imaju samo oficiri.

Mnogo prebeglica (uglavnom pripadnika drugih rasa, kao što su Slovenci) daju povoda zaključcima o veoma nepotpunom obrazovanju kad je reč o pogledu na svet i život. Stoga naređujem da se u svako raspoloživo vreme, pa i prilikom akcija, ljudstvo, naročito ono tuđih rasa, stalno vaspitava.

Od oficira raspoređenih u Slovenačkom domobranstvu očekujem naročitu skromnost u svim ličnim potrebama. Ovi oficiri moraju dostojno da predstavljaju nacionalsocijalističkog borca, kako bi sa nama borbom povezano ljudstvo Slovenačkog domobranstva moglo u njih u svako doba da gleda s poverenjem.

Za sprovođenje ovoga naređenja činim odgovornim komandante i lično ću se uveriti da li je izvršeno.

Zastupa
Nečitko²
SS-brigadefirer i
general-major policije

Za tač. prep,
Rajsenberger³
majster Zašt. pol.

¹ Tako i u prepisu originala.

² U dokumentu: Reissenberger.

IZVEŠTAJ KOMANDANTA 2. BATALJONA SLOVENAČKIH DOMOBRANACA OD 1. OKTOBRA 1944. O BORBAMA U RE- JONU CERKNICA — RAKITNA — POKOJIŠČE¹

Borbena grupa Rupnik²
Pov. br. 427
Stab. 1. 10. 1944.

Borbeni izveštaj
od 27 — 30. 9. ¹

I — *Situacija*

Dana 26. 9. u 17.00 časova 10. brigada je izvršila uspešan napad na Stampetov most.³

9. brigada i Zaštitni bataljon 7. korpusa nalaze se u rejonu južno i kod Sv. Vida.⁴

Naš bataljon je bio spreman za dejstvo od 18.00 časova.

U 20.00 časova primljeno je naređenje telefonom da sledi pismeno naređenje za akciju.

II — *Zadatak*

Bataljon je 27. 9. u 03.00 časa primio naređenje da posedne liniju zaprečavanja Sv. Trojica⁵ — Topol — Begunje,⁶ frontom u severnom parvcu, i da se desno priključi na liniju Velike Lašče — Lužarji — Ravnik — Mramorovo,⁷ koju su posele borbene grupe »Šmic« (Schmitz)⁸ i »Sumaher« (Schumacher).⁹

¹ Original (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, AFK, f. 280/IV.

² Odnosi se na 2. bataljon slovenačkih domobranaca iz Rakeka. Nemci su ovaj bataljon nazivali i Borbena grupa Rupnik.

³ Potpunije o napadu i rušenju Stampetovog mosta kao i o borbama koje su usledile vidi dok. br. 118.

⁴ Sada: Zilce.

⁵ Sada: Sivče.

⁶ Odnosi se na Begunje pri Cerknici.

⁷ Odnosi se na Mramorovo pri Pajkovem.

⁸ Borbena grupa »Smic« (Schmitz) imala je u svom sastavu: 105 ljudi iz posadnih četa slovenačkih domobranaca iz Kočevja, 130 ljudi iz posadnih četa iz Ribnice i neustanovljen broj ljudstva iz posadnih četa iz Velikih Lašča, te delove 3. bataljona 14. SS policijskog puka. Ova borbeno grupa dejstvovala je pravcem: Velike Lašče — Lepi vrh — Storovo — Sv. Trojica (Sivče) — Velike Bloke. Vidi Arhiv IZDG u Ljubljani, AFK, f. 283/III — pov. br. 584.

⁹ Borbena grupa »Sumaher« (Schumacher) imala je u svom sastavu: 31. četu 4. bataljona, 71. četu 1. bataljona i 15. četu 3. bataljona slove-

III — a) *Nemačke snage:*

dodeljena 3 radista

b) *Slovenačke snage:*

17. četa	1/85
47. četa	1/111
48. četa	1/104
teška četa	1/102

IV — *Početak i izvršenje akcije*

Bataljon je krenuo 27. 9. u 04.00 časa pravcem Rakek — Begunje — Brezje — Srednja Slivnica [trig.] 1022 — Gornje Sleme¹⁰ sa bočnim osiguranjem na Gradišče [trig.] 858 — Debeli Slivnica [trig.] 1114 i odatle po delovima zaposeo liniju Sv. Trojica — Hribarjevo — Ponikve — Topol.¹¹ Snage koje su ostale za obezbeđenje Rakeka¹² sa prekidima su izvidale i patrolirale u rejonu Rakek — Begunje — Topol.

Istog dana posle podne uspostavljena je veza sa borbenom grupom Smic kod Mramorova.

Za vreme posedanja naređene linije ubijen je intendant 10. brigade, 1 bandit je zarobljen i zaplenjena 1 kola i 2 konja. Utvrđeno je da se banditi još uvek nalaze u rejonu severozapadno od Sv. Vida a njihova komora kod Sv. Vida.

Noću 27/28. 9. borbena grupa Šumaher napala je bandite kod Sv. Vida i tako ih razbila da su ostavili iza sebe oko 15 mrtvih. Razbijeni banditi su noću pokušavali da prođu duž cele zaprečne linije, ali su svugde bili odbijeni. Tom prilikom je poginuo 1 bandit, a po velikim tragovima krvi videlo se da je bilo mnogo ranjenih, dok su 1 žena i 3 bandita zarobljeni. Zaplenjena 2 konja i 2 mule. Naši gubici tom prilikom: 2 ranjena iz 17. čete.

Dana 28. 9. posle podne, pošto je borbena grupa Sumaher izvršila dalji prodor od Sv. Vida prema Otavama, bataljon je skrenuo desnim krilom prema severozapadu i poseo liniju Gora — Gošič — Topol — Begunje. Tom prilikom nije došlo do dodira sa neprijateljem i bataljon je preko noći ostao na navedenoj liniji, izviđajući u severnom pravcu i održavajući vezu sa Rakekom.

načkih domobranaca. Ove snage su noću 26/27. septembra 1944. skoncentrisane u Velikim Laščama i nastupale pravcem Krvava Peč — Sv. Vid (Zilce). Vidi Arhiv IZDG u Ljubljani, AFK, f. 281/11 i f. 283/III — pov. br. 564.

¹⁰ Na karti: G. Sleme. Zvaničan naziv: Sleme.

¹¹ Sada: Topol pri Begunjah.

¹² U Rakeku su se u to vreme nalazile i 6. i 7. posadna četa slovenačkih domobranaca.

Izvešteno je da u rejonu Gornje Otave — Stražišće — Kožijek nema neprijatelja i borbena grupa Šumaher je krenula, navodno za Logatec.

Udarna grupa, koja je bila isturena 29. 9. u zoru, utvrdila je da se neprijatelj povukao u pravcu Otave — Koščake — Sv. Vid. Jedna udarna grupa 2. voda 47. čete, pod komandom podoficira Meden Alojza (Meden Alois) naišla je u Gornjim Otavama na ceo Stab 7. korpusa. Stab je munjevito napadnut i razbijen. Tom prilikom je poginuo komandant korpusa Pero Popivoda.¹³ Daki je pobjegao teško ranjen.¹⁴ Udarna grupa je donela delove njihove odeće i dokumenta, kao i nekoliko spisa 7. korpusa koje je tom prilikom pfonasla.

Zatim je bataljon krenuo dalje prema severu, na liniju Korošče — Gorenje Otave — Stražišće. Prilikom nastupanja otkrivene su samo slabije banditske snage Zaštitnog bataljona 7. korpusa koje su se povlačile prema severu. Odmah su upućena poterna odeljenja do linije Avšnik — Sleme [k.] 883 — Otavščica, koja su ustanovila da se Stab 7. korpusa prebacio preko Pikovnika i Lanišča u severnom pravcu. Tom prilikom je ubijeno nekoliko bandita, među kojima i politkomesar Lubej,¹⁵ 1 bandit je ranjen a 12 zarobljeno. Zaplenjen je 1 puškomi-traljez.

Oko podne čula se dosta jaka borba u rejonu Lisec — Ulaka — Gornje Sleme. Moglo se pretpostaviti da se vodi borba između neprijateljskih snaga koje su se povukle noću i u zoru prema Sv. Vidu i borbene grupe Majer (Meir).¹⁶ Bataljon je odmah krenuo prema Sv. Vidu i prema Cajnarju, ali u mestima nije našao neprijatelja.

U 18.00 časova uspostavljena je veza sa četom poručnika Gruma" koja je prodrla preko Krvave Peči prema Sv. Vidu i bataljon je preko noći 29/30. 9. ostao na liniji Korošče — Koščake — Zibovnik — Zupeno — Kožljek.

Pošto nije mogla da bude uspostavljena radio-veza sa komandnim mestom, bataljon je 30. 9. rano ujutro pročešljao sa poternim odeljenjima šumoviti predeo u severnom pravcu do linije Sop [trig] 999 — Krimček [trig.] 933 — Pikel — Pokojišće — Skalčna pot, i pošto nije naišao na neprijatelja vratio se posle podne u Rakek, gde je stigao u -17,00 časova.

¹³ On nije poginuo, već Josip Zornada Frenk, raniji politički komesar 7. korpusa.

¹⁴ Podatak nije tačan, Stanko Semič Daki nije bio ranjen.

¹⁵ Redakcija nije mogla ustanoviti ime.

¹⁶ Redakcija nije mogla ustanoviti sastav borbene grupe »Majeri (Meir).

¹⁷ Redakcija nije mogla ustanoviti koja je to četa bila.

V — *Završetak akcije*

30. 9. u 17,00 časova.

VI — *Rezultati*

a) Naši gubici: 2 ranjena.

b) Gubici neprijatelja: izbrojano 18 mrtvih, među njima 4 viša oficira i politkomesar Lubej; zarobljeno 15 bandita. Nije se mogao utvrditi broj ranjenih.

c) Plen: 1 puškomitraljez, 15 minobacačkih bombi 81 mm, 4 konja, 2 mazge, 2 kola sa namirnicama i priborom za kuvanje, nekoliko spisa 7. korpusa.

VII — *Posebna iskustva*

1) Prilikom posedanja linije zaprečavanja pokazalo se da je ona bila suviše duga i da je postojala opasnost da, s jedne strane, budu uništena pojedina naša odeljenja pre nego što stignu ostale snage, dok su, s druge strane, postojali tako veliki prazni prostori koji su se mogli kontrolisati samo patroliranjem da se ne bi provukla koja mala neprijateljska grupa. Treba, naime, uzeti u obzir da je bataljon morao da posedne liniju zaprečavanja dugu 8 km vazdušne linije, na teško prohodnom planinskom zemljištu.

2) Pokazalo se da je bilo vrlo teško uspostaviti vezu unutar bataljona, pošto odvojena odeljenja nisu raspolagala nikakvim sredstvima veze osim kurira, tako da je za izdavanje i izvršenje zapovesti trebalo najmanje 2 — 3 časa. Tako je bilo i sa izveštajima. To je imalo za posledicu da se nisu mogli dovoljno brzo iskoristiti dostavljeni podaci o neprijatelju.

3) Bataljon nije raspolagao avio-signalnim platnima, tako da su kod Otave otvorili na nas vatru naši avioni.

VII — *Skice*

Nemačka vojna karta 1:50.000, list 25/1, Cerknica.

Primedba

1) Prilikom identifikacije, navodno, poginulog Pere Popivode utvrđeno je da poginuli ima kestenjastu kosu, dok Popivoda ima crnu kosu. Poginuli, dakle, nije Pero Popivoda.

2) Prilikom napada na čelo Otavu 29. 9. posebno se istakla udarna grupa 2. voda 47. čete, čiju karakteristiku dostavljamo u prilogu, s molbom da im se izreče pohvala i dodeli medalja za hrabrost.

Komandant, kapetan
Rupnik Vuk

**IZVEŠTAJ KOMANDIRA ŽANDARMERIJSKE STANICE
ZIDANI MOST OD 1. OKTOBRA 1944. KOMANDANTU PO-
LICIJE I SLUŽBE BEZBEDNOSTI U DONJOJ ŠTAJERSKOJ
O DIVERZIJI NA ZELEZNICKOJ PRUZI KOD ŠAVNE PEČI¹**

Zandarmerijska stanica
Zidani Most
Okrug Trbovlje
Delovodn. br. 1518^44.

(12a) Zidani Most, 1. oktobar 1944.

Komandantu Policije i službe bezbednosti
u Donjoj Štajerskoj
(12a) *Maribor*

Predmet: Miniranje železn.
pruge u Šavnoj Peči,
opština Zidani Most.
na dan 29. 9. 1944.

29. 9. 1944. u 0 časa i 5 minuta na železničkoj pruzi Zidani Most — Hrastnik, u Šavnoj Peči, opština Zidani Most, na 506. km miniranjem je porušen zaštitni zid u dužini od 25 m između železničke pruge i puta koji vodi iz Zidanog Mosta za Hrastnik. Ovim rušenjem prekinut je kako železnički tako i drumski saobraćaj.

Istoga dana u 3.15 h izvršeno je rušenje na sporednom koloseku. Ovim rušenjem na unutrašnjem koloseku pruge koja vodi iz Hrastnika u Zidani Most iskidan je komad šine dužine oko 50 cm. Ovim rušenjem prekinut je sav saobraćaj na ovoj pruzi.

Mesto rušenja nalazi se u Šavnoj Peči, opština Zidani Most, na 506. km, 38 mm sev.-zapadno od mosta na Savinji u Zidanom Mostu.

Navedenim rušenjem uništeni su i svi telegrafski i telefonski vodovi između Zidanog Mosta i Hrastnika, tako da je bila prekinuta telefonska veza.²

Železnički vozni park nije pretrpeo nikakvu štetu. Isto tako nije bilo gubitaka u ljudstvu.

¹ Original (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 101/IV.

² Ovo miniranje izvršila je minerska grupa Kamniško-zasavskog NOP odreda uz sadejstvo sa 3. četom 1. bataljona (vidi dok. br. 97).

Istragom je utvrđeno da su banditi koji su ova rušenja izvršila došli iz pravca Sv. Jurija [ob Turju],³ opština Hrastnik, i da su otišli takođe u ovome pravcu.

Železnički saobraćaj je uspostavljen na jednom koloseku 29. 9. 1944. u 1 i časova. Pošto je pruga raskršćena, u isto vreme uspostavljen je i saobraćaj na drumu.

O navedenim rušenjima ovdašnja stanica je obavještena telefonom 29. 9. 1944. u 4 časa. Istoga dana u 6 časova upućena je žandarmerijska patrola jačine 1 podof. i 4 žandarma, pojačana Policijom za zaštitu železnice.

Kopije dostavljene:

- 1) Sreskoj žandarmeriji u Trbovlju i
- 2) Gestapou — Ispostava u Trbovlju.

Komandir žandarm. stanice
Miledler⁴
majster žandarmerije

³ Sada: Gore.

⁴ U originalu: Mühleder.

**IZVEŠTAJ KOMANDIRA ZANDARMERIJSKE STANICE
TRBOVLJE OD 2. OKTOBRA 1944. KOMANDANTU POLICIJE
I SLUŽBE BEZBEDNOSTI O PREPADU NA TRBOVLJE***

Zandarmerijska stanica Trbovlje
Donja Štajerska
Delovod. br. 3486

(12a) Trbovlje, 2. oktobar 1944.

Predmet: Aktivnost bandi
u Trbovlju.

Komandantu Policije i službe bezbednosti
u Donjoj Štajerskoj

M a r i b o r
Tagethofštrase br. 34

30. 9. 1944. u 12 časova 30 bandita, naoružanih mitraljezima, automatima, puškama i ručnim bombama i u vatrogasnim uniformama i civilnim odelima, prodrli su u Trbovlje II (Sitarjeva kolonija), 10 mm severno od crkve u Trbovlju, i pokušali da pljačkaju i vrše prisilno regrutovanje.²

Alarmna četa Vermanšafta¹ koja se nalazila u blizini odmah je uputila protiv bandita vod jačine 40 ljudi.

U toku borbe s banditima lako su ranjena dva pripadnika Vermanšafta.

Banditi su otišli severno od Trbovlja prema Sv. Planini.⁴ Marševski cilj bandita nije poznat.

- 1) Komandantu policije i bezbednosti u Mariboru na Dravi.
- 2) Gestapou — Ispostava Trbovlje.
- 3) Sreskoj žandarmeriji u Trbovlju.

Video:
[. . .]⁸
Sreski rukovod. žand.

Volni⁵
majster žandarm.

¹ Original (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 101/IV.

² Akciju je izvršila grupa boraca 2. čete 1. bataljona Kamniško-zasavskog NOP odreda (vidi dok. br. 97).

³ Odnosi se na Alarmnu četvu »Trbovlje« (vidi Arhiv IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 349).

⁴ Sada: Partizanski vrh.

⁵ U originalu: Wollny.

⁶ Redakcija nije uspela da pročita potpis.

IZVEŠTAJ KOMANDANTA SRESKE ŽANDARMERIJE PREVALJE OD 11. OKTOBRA 1944. OKRUŽNOJ ŽANDARMERIJI VELIKOVEC O SITUACIJI NA PODRUČJU MEŽIŠKE DOLINE¹

Prevalje, 11. 10. 1944.

Okružnoj žandarmeriji Velikovec

u P l i b e r k u

Predmet: Izveštaj o situaciji za vreme od 28. 9. do 10. 10. 1944.

1) Opšta situacija:

U izveštajnom periodu situacija kod bandi u Mežiškoj dolini nije se mnogo promenila. Nije primećeno pojačano istupanje i porast prinudnih regrutovanja. Pojavljivale su se po pravilu grupe od 5 — 40 ljudi i u nekoliko slučajeva do 100 i više ljudi. Železnička pruga Celovec — Dravograd dvaput je rušena, a bilo je i nekoliko pokušaja rušenja. Nisu pričinjene veće štete, te je saobraćaj vozova bio prekidan uvek u trajanju računatom u časovima. Prema iskazu jednog bandita koji se vratio iz Crne, banditi sada gladuju i veoma oskudevaju uglavnom u hlebu, soli, šibicama, odeći i obući. Većina ni pod kakvim uslovima neće da ostane u šumi duže od dva meseca. U poslednje vreme prinudno regrutovano ljudstvo upućeno je uglavnom u Solčavu i Luče, gde treba da bude obučeno i naoružano. Među banditima se mnogo govori o zauzimanju Mežiške doline. Ali ako krenu i jačim snagama, ne treba suviše računati na borbeni moral bandi, koje se uglavnom sastoje od stanovništva ovoga kraja koji su u poslednje vreme u velikom broju prebegli banditima. Te ljude, dok su bili u Teritorijalnoj zaštiti, za svaku sitnicu hvatao je tako grozan strah, da ni kod bandita neće postati mnogo hrabriji. Za svaki slučaj ja sam sve stanice još jednom upozorio da nastoje da se sav materijal koji se nalazi kod zanatlija i trgovaca, kao što su tkanine, cipele, Stavljena koža, veće količine životnih namirnica i predmeti za upotrebu, bezuslovno lageruju u centru mesta i da se u prodavnicama smeju nalaziti samo količine za jednodnevnu potrošnju.

Političko raspoloženje odgovara sadašnjoj situaciji. Svi nešto očekuju i ne veruju u pobedu Nemačke. Ali ipak već svi

¹ Kopija originala (pisana na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 51/11.

polako počinju da sumnjaju, pošto im je bilo obećano da će se rat, uz poraz Nemačke, završiti do oktobra, a dosada još nema izgleda da se ovo obećanje može ispuniti. U razgovoru sa ljudima, i to sa pravim Slovencima, oni uvek povedu razgovor o novim oružjima, da li takva zaista postoje. Mnogi već pitaju šta će biti sa stanovništvom Mežiške doline u slučaju nemačke pobede, da li će svi biti iseljeni i da li će oni koji se sada nalaze kod bandita biti streljani. Izgleda da ove vesti širi propaganda. A kad se ovim ljudima kaže da nova oružja stižu, da je pobeda naša i da će se posle rata od svakog zahtevati bezuslovna poslušnost i pokoravanje nemačkom rukovodstvu, ali da niko osim ozloglašanih voda i ubica neće biti streljan, oni onda učute ne znajući šta da kažu.

Pirvredna situacija odgovara vremenu i može se reći da je dobra. Nabavka i raspodela životnih namirnica i potrošne robe vrši se u redu, žalbi nema. Čak i zagriženi Slovenci, sa kojima sam u poslednje vreme razgovarao, moraju da hvale i priznaju dobro stanje snabdevanja u Rajhu.

2) *Posebna situacija:*

Prinudna regrutovanja u izveštajnom periodu, u odnosu na prošli izveštaj, spala su od 82 na 27. Ali nasuprot ovome, na železničkoj pruzi Guštanj-' — Dravograd, povodom nekoliko hapšenja zbog rušenja pruge, veći broj čitavih porodica prišao je banditima. Vrlo je verovatno da su one znale za ova rušenja pa se uplašili hapšenja.

Prilikom napada bandita na patrolu železničkog osiguranja 6. 10. 1944. ubijen je jedan vojnik kopnene vojske. Intenzivnim radom nekoliko žandarma u izveštajnom periodu uspelo je da u Crnoj, Prevaljama i Guštanju zbog pomaganja bandama bude uhapšeno i predato ispostavi Gestapoa u Dravogradu 21 lice. Ovaj uspeh se već sada sasvim dobro odrazio, jer se više uopšte ne rasturaju leci i vidi se da je ilegalna organizacija ipak osetno pogođena. Naročiti značaj je imalo to što je napadač na Simensovu peć u čeličani Ravne bio tako brzo uhvaćen i onesposobljen pre nego što je uspeo da pričini veće štete.

3) *Sopstvena dejstva:*

1) Dodiri s neprijateljem1
2) Zasede	31
3) Ostale patrole protiv bandita	28
4) Hapšenja zbog veza s bandama	21
5) Pretresi kuća zbog sumnje održavanja veza s bandama17

² Sada: Ravne na Koroškem.

6) Potkazivanja	32
7) Prinudnih regrutovanja	27
8) Dobrovoljno se vratili od bandita	4
9) Pojavljivanje bandi	91
10) Požari, ubistva	0
11) Napadi na železničke pruge	2

4) *Ostale postojeće snage:*

11. 10. 1944. povučeno je i otišlo u svoju jedinicu u Dravograd protivavionsko odeljenje 7/VI teritorijalne protivavionske odbrane jačine 28 podoficira i vojnika,³ koje je bilo angažovano za zaštitu čeličane Ravne (Guštanj). Zadatak ovog odeljenja istoga dana je preuzela 1. četa II bataljona 18. Landesšicen nastavnog puka iz Guštanja.

Posle opravke šumarske kuće u Mušeniku,⁴ iz 2. čete II bataljona 18. Landesšicen nastavnog puka biće u Mušenik prebačen jedan njen deo koji još nije određen. O pojedinostima će se izvestiti u svoje vreme.

13. granična četa XVIII graničnog odseka iz garnizona Prevalje preuzela je zaštitu železničke stanice i otpočela izgradnju bunkera.

U izveštajnom periodu drugih promena nije bilo.

5) *Ostalo:*

Raspoloženje i volja za rad žandarma u Mežiškoj dolini su dobri. Zamerke i ukori nisu nigde učinjeni.

Saradnja između policije, vojske i žandarmerije je besprekorna i drugarska. Major Baum iz Guštanja obećao mi je svaku pomoć i podršku, a komandiri četa su orni za rad i uvek spremni da pomognu.

Sreski žand. p.por. i k-dir odeljenja

® Ova jedinica bila je iz sastava 76. protivavionskog puka teritorijalne protivavionske odbrane.
⁴ Brdo, 7 km južno od Pliberka.

**IZVEŠTAJ KOMANDIRA ZANDARMERIJSKE STANICE
ŠKOFJA LOKA OD 19. OKTOBRA 1944. O NAPADU JEDI-
NICA 7. SLOVENAČKE NOU BRIGADE »FRANCE PREŠE-
REN« NA UPORIŠTE PRAPROTNO¹**

Škofja Loka, 19. 10. 1944.

Zaključni izveštaj

14. 10. 1944. oko 7.30 časova žand. uporište Praprotno dostavilo je ovdašnjoj stanici izveštaj iz kojeg proizilazi da su banditi u toku noći izvršili napad na uporište i da je više žandarma ranjeno.²

Pod rukovodstvom sreskog načelnika, koji je već stigao u Škofju Loku, u Praprotno je oko 8 časova upućen odmah sastavljeni konvoj. Posle vožnje od oko 5 minuta konvoj je morao da stane jer je put na izlasku iz naselja Vešter³ bio miniran. Posle uklanjanja mina konvoj je u 8.15 časova stigao u uporište Praprotno. Bolničari su ponovo previli i sanitetskim kolima uputili u bolnicu u Ljubljani ranjenog majstera Fojlnera (Feulner), rez. vahtmajst. Bezolda (Besold), rez. vahtmajst. Štera (Stöhr), rez. vahtmajst. Ruprehta (Rupprecht), rez. vahtmajst. Cajonca (Zaijonz) i rez. vahtmajst. Krišnika (Krischnig).

Prema iskazima tamo ostalih rez. obervahtmajst. Zašt. pol. Zimenta (Simeth), rez. vahtmajst. žand. Virera (Wührer) i rez. majst. Langhajnriha (Langheinrich) uporište je oko 1.15 časa napadnuto na taj način što su banditi sa svih strana otvorili vatru iz minobacača, mitraljeza, puškomitraljeza i protivtenkovskih pušaka i bacali ručne bombe. Posada uporišta jačine 9 ljudi bila je jakom neprijateljskom vatrom prisiljena da napusti bunker za stanovanje i da prede na mitralj. položaj, odn. u saobraćajnicu, odakle je otvorila vatru. Kratko vreme posle početka napada iz merzera je ispaljeno više crvenih signalnih bombi. Pošto su banditi bili prekinuli vatru iz minobacača, jedno udarno odeljenje, koristeći gustu maglu, pokušalo je da se sa jugozapada obalom Sore približi bunkeru. Napad bandita bio je otežan jakom vatrom posade bunkera. Ali i po-

¹ Original (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 4/VI.

² Napad je izvršila četa iz sastava 1. bataljona 7. slovenačke NOU brigade »France Prešeren« (vidi dok. br. 124).

³ Zaselak, 2 km severozapadno od Škofje Loke na ulazu u klisuru, na putu Skofja Loka — Praprotno. Na karti 1:100.000 nije označen.

red toga njima je uspelo da se obalom Sore privuku bodljikavoj žici. Zatim su bodljikavu žicu presekli svežnjem bombi i tako su mogli da priđu bliže saobraćajnici. Na iznenadno bacanje ručnih bombi posada je žestoko uzvratila pa je time sprečeno prodiranje u saobraćajnicu. Borba je trajala do gotovo 4,30 i banditi su usled jake odbrane bili primorani da se povuku. U toku borbe majster Zašt. pol. Fojlner je u 2,30 čas. teško ranjen u glavu i levu ruku pa je morao da se povuče u mitraljeski bunker. Rez. viši naredn. Bezold u 2 časa je ranjen u obraz, ali pošto je previjen nastavio je borbu. Posle otprilike 1 1/2 časa ponovo je ranjen u obraz i time onesposobljen za borbu. Oba teška ranjenika su morala da napuste mitralj. bunker i da odu u bunker za stanovanje.

Rez. žand. vahtmajst. Ster u 4,20 časa ranjen je u glavu. Rez. vahtmajst. Rupreht u 3,40 časa ranjen je u nogu. Rez. vahtmajst. Zašt. pol. Cajonc u 3,40 časa ranjen je u glavu. Rez. žand. vahmajst. Krišnik u 3,30 časa lako je ranjen u glavu.

Navedene teško i lako ranjene žandarme primio je na lečenje šef hirurškog odeljenja Pol. bolnice u Ljubljani. Viši naredn. Zašt. pol. Zimet u 2,50 časa je ranjen jakim udarcima kamešnjem u grudi i glavu, a rez. vahtmajst. Virer u 2 časa je parčadima bombe ranjen u grudi. Rez. vahtmajster Langhajnrh u 3,15 časa parčadima bombe ranjen je u grudi i u glavu. Tek kada je 18. 10. 44. uporište bilo pojačano, oni su otišli na lečenje pol. lekaru u Kranj i tamo ostali.

Prilikom napada minobacačkom vatrom i svežnjevima ručnih bombi oštećen je bunker za stanovanje sa jugozapadne strane, osmatrački toranj i mitralj. bunker. Kroz porušenu žičanu prepreku jedan bandit je bio prošao i ležao je tamo oko 2 metra od saobraćajnice. Po više velikih lokvi krvi izvan bodljikave žice može se zaključiti da je veći broj bandita ubijen odn. teško ranjen. Naknadnim izviđanjem ustanovljeno je da su još 3 poginula bandita pokopana oko 1 km jugozapadno od uporišta. Na bojištu su nađene 4 puške i veća količina odeće i opreme koja je pripadala banditima. U žičanoj prepenci ležalo je 5—6 većih eksplozivnih tela engleskog porekla koja su odmah demontirana. Izviđanjem je utvrđeno da je to bila takozvana Prešernova brigada jačine 250 ljudi, koja je došla iz pravca Bukovščice a zatim se tamo i povukla.

Za vreme borbe takođe su zasečeni stubovi takozvanog mosta Luša, koji se nalazi 1 km jugozapadno od uporišta, te je tako ovaj most postao neupotrebljiv. Prema mojim izviđanjima i konstatacijama, posada uporišta jačine 9 ljudi potpuno je odbila, delimično u bliskoj borbi, napad daleko brojnije i bolje naoružane bande. Svi žandarmi, osim dvojice teško ranjenih,

izdržali su do poslednjeg, a samo tako je bilo moguće da se osujeti namera bandita da razore bunker.

Komandir stanice
Vajnrh⁴
majster žandarmerije

BK. 149

RATNI DNEVNIK PUKA »TREK« OD 28. SEPTEMBRA DO 20. OKTOBRA 1944. O DEJSTVU PUKA PROTIV JEDINICA 4. OPERATIVNE ZONE SLOVENIJE¹

Ratni dnevnik

28. 9. 44.

- 14.00 Stab Borbene grupe pošao za Rogašku Slatinu.
- 16.00 Dolazak u Rogašku Slatinu. Stab Borbene grupe u zgradi Hajmatbunda.
Konferencija.
- 17.10 Dolazak čete Jeger (Jäger).
- 18.00 Izdavanje daljih naređenja za akciju na planini Boču kapet. Berndlu, kapet. Hofmanu i p.por. Smitu (Schmidt) (za 3. bataljon).
- 18.30 Prenos ovoga naređenja od strane p.por. S[mita] preko Poljčana za Loče² do 3. batalj., kapet. Zibertu (Siebert).
- 19.15 Dolazak u Loče, u 20.00 povratak, u 21.00 u Rogašku Slatinu.

Pukovska zapovest od 28. 9. 44. (18.00)

- 1) Prema mnogim izveštajima treba računati s tim da se Sercerova i 13. brig, nalaze između Donačke gore i Boča.
- 2) Puk će 29. 9. preduzeti sa tri strane prodor u ovo područje da bi napao i uništio brigade.

⁴ U originalu: Weinrich.

¹ Kopija originala (pisana na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 205AT. Redakcija je uspela pronaći samo deo dnevnika do 25. oktobra 1944. godine. Uz opise važnijih borbi priložene su skice.

* Sada: Loče pri Poljčanah.

3) Prvi batalj. će u toku noći železnicom i pešice izbiti na svoje polazne položaje na liniji Krasna — Studenice — Podboč — Gabrnik itd. — vidi prilog.³

- 10.00 Naređenje Pion. četi za izgradnju mosta u Rečici ob Paki.
- 10.15 Naređ. četi Jeger da dostigne prostoriju gde dejstvuje 2. batalj. kod Rogaške Slatine.
- 11.40 Izveštaj poruč. Tirkea (Türke) o akciji čete Podoficirske škole Voj. okruga.
- 21.45 Izveštaj 1. batalj.: između ostalog 1 vod kod Rakovca naišao na bande. Batalj. krenuo u 20.30.
- 22.00 Izveštaj 1. batalj.: veća borbena buka iz pravca Grobelna.
- 22.45 Na čelo 1. batalj. (4. četa) na istočnoj ivici Grobelna oko 150 bandita otvorilo vatru iz mitraljeza i puškomitraljeza.⁴ Bataljon maršuje dalje.

29. 9. 44.

- 1.20 Izveštaj 1. batalj.: 200 m istočno od Grobelna na batalj. otvorena vatra, neprijatelj drži visove levo i desno od puta." Batalj. vrlo teško prodire napred. Još nema veze sa 1. četom koja se nalazi u Sv. Vidu pri Ponikvi," 3 km istočno odatle. 5. četa iskrkana u Grobelnu.
- 2.00 Batalj. sa 2 čete dostigao Sv. Vid pri Ponikvi i uspostavio vezu sa 1. četom.
- Pretpostavlja se da je banda ponovo umakla ka jugu. Naređenjem k-danta 1. bataljon ima da preuzme gonjenje napadnutog neprijatelja te stoga neće vršiti zajedničku akciju Boč — Donačka gora. Polazak batalj. sa linije Grobelno — Sv. Vid pri Ponikvi ka jugu na prostor Sv. Štefana.⁷
- 4.00 Jedinice 1. batalj. krenule načinivši više udarnih klinova. Jedna polovina 5. čete ostaje kao batalj. rezerva 1. batalj., a druga polovina izviđa iz rejonu Grobelno ka severu.
- Oko 7.00 čas. izviđanjem i prema iskazima meštana ustanovljeno da su se banditi protivno svim pretpostavkama preko Ponikve povukli ka severu.

³ Prilog je objavljen kao dok. br. 142.

⁴ i ⁵ Do sukoba je došlo sa 13. slovenačkom NO brigadom »Mirko Bračić« koja se prebacivala na nove položaje (vidi dok. br. 112).

⁶ Sada: Šentvid pri Ponikvi.

⁷ Sada: Vinski Vrh pri Slivnici.

- 6.05 Izveštaj Podoficirske škole Vojnog okruga iz Maribora. Borbena grupa u 4.00 časa dostigla elektranu Fala, koju su banditi već bili napustili, itd.⁸
- 6.55 Izveštaj 1. batalj.⁹ p.por. Lee (Letz): Prema iskazu seoskog vođe iz Završa od 23.15 do 00.30 čas. grupa bandi jačine oko 800 ljudi prošla pored Završa u pravcu Ponikve.
- 7.00 3. i 5. četa upućene u poteru pravcem Grobelno — Ponikve. U 8.30 čas. još nije uspostavljen dodir s neprijateljem.
- 9.35 Izveštaj kapet. Kelca (Kölz): Eksplozije minobacačkih granata u prostoru Sv. Florjan i Zgornje Sečovo.¹⁰
- 9.50 I dalje se čuje slaba borbena buka kod Marija Ložno — Sv. Florijan; odjekuju eksplozije granata pešad. topova i minobacača.
- 9.00 Izveštaj kapet. Berndla: O akciji gonjenja 1. batalj. i položaju grupe bandi koja je umakla u pravcu Ponikve.
- 10.22 Izveštaj kapet. Ziberta (Siebert): U 8.50 dodir sa neprijateljem kod Sv. Ane." Prebeglice izjavljuju: 600 bandita.
- 11.40 Treći batalj. izveštava gde se nalazi.
- 11.32 Izveštaj kapet. Hofmana: Bobena buka prestala pre jednog sata.
- 12.31 Izveštaj 3. batalj.: Neprijatelj se od Sv. Ane povukao ka istoku. Jedinica Kaufman upućena u poteru.
- 10.00 Trećem bataljonu: linija 2. bataljona.
Zadatak i dalje vršiti i prodirati.
- 12.15 Izveštaj kapet. Maanca (Maunz): O akciji Podoficirske škole Vojnog okruga odn. prepadu na elektranu Fala.
- 12.17 Trećem bataljonu: Napasti i uništiti neprijatelja kod Sv. Ane. Bobena grupa kod Dobenšaka¹² da energičnije nastupa ka Karovi.¹¹ Četa Jeger verovatno kod Stoperca.
- 13.59 Izveštaj kapet. Ziberta o nastavljanju marša batalj. preko Male Kope i dalje ka Sv. Florijanu.

⁸ Napad na elektranu Fala izvršio je 1. bataljon Lackovog NOP odreda (vidi dok. br. 99).

⁹ Sada: Završe pri Grobelnem.

¹⁰ Borba je vođena protiv 2. slovenačke NOU brigade »Ljubo Sercer« (vidi dok. br. 112).

¹¹ Sada: Stari Grad.

¹² Posed, 3 km jugozapadno od Makola. Na karti 1:100.000 nije označen.

¹³ Posed. 3,5 km južno od Makola. Na karti 1:100.000 nije označen.

- 15.00 Izveštaj 1. batalj.: Bataljon svojom glavninom dostigao rejon Sv. Primoža.
- 15.04 Izveštaj čete Jeger: U 12.10 borba vatrenim oružjem sa banditima na k. 449 — Sv. Mohor; četa nadire u pravcu Sele¹⁴ — k. 439.
- 15.42 Trećem bataljonu: Pošto se neprijatelj povukao, treba ga najenergičnije goniti.
- 16.35 Izveštaj kapet. Hofmana o uklanjanju drumske zapreke kod Strmeča. Izgleda da je neprijatelj umakao u pravcu Donačke gore.
- 17.06 Drugom bataljonu: Izveštaj čete Jeger od 15.04 čas.
- 18.00 Izveštaj čete Jeger: Treći batalj. nastupa iz Stoperca ka k. 449.
- 18.01 Drugom bataljonu: Četa Jeger nadire na Sele.
- 17.40 Kapet. Berndl puku: Kod Sv. Iija neprijateljeve jače snage. Pružaju jači otpor.¹⁵
- 18.45 Podoficirska škola Vojnog okruga: Izveštava o akciji pročešljanja severno od Drave.
- 18.50 Izveštaj kapet. Berndla: 5. četni na k. 417 severno od Sv. Iija napala jača banda. Bataljon je u 17.30 preduzeo protivnapad. Prvi cilj napada: zaposedanje k. 417.
- 18.00 Izveštaj 2. batalj.: Treći batalj. nastupa pravcem Stoperce — Šv. Mohor — k. 449.
- 18.00 Izveštaj od 1. batalj.: 5. četni na k. 417, severno od Sv. Iija, napale jače grupe bandi. Batalj. u 17.30 čas. preduzeo protivnapad. Prvi cilj napada: zauzimanje k. 417.
- 18.20 Izveštaj 1. batalj.: Kod Sv. Uja jače neprijateljske snage. Pružaju jači otpor.
- 18.50
- 20.35 Izveštaj 2. batalj.: 11. četa u 19.30 u Sv. Florijanu.
- 23.45 K-dant kapetanu Zibertu:
Treći bataljon 30. 9. dostignuće rejon Drevenik — Rätanska Vas; polazak u 06.00 časova. Bojna komora će biti privedena od Makola preko Poljčana za Drevenik. Ukida se potčinjavanje brd. baterije. U Stab 2. batalj. [koji se nalazi] u školi u Lehnu¹⁶ odmah uputiti poruč. Hambroša (Hambrosch) i artil. osmatrača.

¹⁴ Zaselak, 6 km jugoistočno od Makola. Sve kote u ovom izveštaju pisane su prema karti 1:75.000, austrijsko izdanje iz 1910. godine.

¹⁵ Borbu je vodila 13. slovenačka NO brigada »Mirko Bračič« (vidi dok. br. 112).

¹⁶ Zaselak. 3 km severoistočno od Rogatca.

30. 9. 44.

- 00.14 Izveštaj pukovskog lekara dr.¹⁷ U 23.35 čas. došao je iz 5. čete oberjeger¹⁸ Sindler (Schindler) u komoru 2. batalj. i izvestio da je četa kod Dramlja bila upletena u tešku borbu i da je raspršena. Vreme borbe: između 14.00 i 17.00 časova. Četa ima gubitaka, oberjeger Sindler ne može da da tačne podatke o njima. Ranjen je i četni p.poruč. (potporuč. Pirker).
- 00.20 Drugom bataljonu: 2. bataljon će danas napadnutu banditsku brigadu goniti i uništiti. Polazak u zoru. Zadatak samostalno izvršiti.
- 00.30 Od Prvog batalj.: Neprijatelj jačine oko 1000 ljudi u sumrak u rejonu Kožuh — k. 476 — Korošec. Naš napad zastao na liniji Straža⁹ — južna ivica k. 477. Grupa kuća 150 mm zapadno od k. 477 dostignuta u 18.30 časova. Zasada nema dodira sa neprijateljem. Neprijatelj je verovatno u toku noći pošao u pravcu severa ili severozapada. Neprijatelja gonimo. Gubici neprijatelja: oko 80 poginulih i veliki broj ranjenih. Naši gubici: 1 oficir, 1 podof. i 5 vojnika (p.por. Pirker).
- 00.31 Prvom bataljonu: Neprijatelja više ne ispuštati iz vida. Bater. teških poljskih haubica 30. 9. poseda poznati položaj. Dostaviti trebovanje za municiju.
- 00.48 Izveštaj majora Sela (Scheel): Izvršen napad na Šmartno ob Paki i Rečicu ob Paki.²⁰ Jačina napada još se ne može utvrditi. Pion. četa Trek još u Rečici ob Paki. Izveštaji važe kao orijentacija.
- 00.05 Brd. bateriji: Bojnu komoru 3. batalj. u Makolama 30. 9. u 6.00 čas. uputiti preko Poljčana za Zgornju Kostrivnicu. Baterija ostaje u Makolama.
- 00.06 Drugom bataljonu: Potčinjavaju se: četa Jeger i bater. topova. Poruč. Hambroš upućen je na vaše komandno mesto. Privesti radio-odeljenje Jeger iz Rogateca.
- 01.44. Drugom bataljonu: Hambruš može sa svojom baterijom uspostaviti vezu radijom preko Štaba Trek. Stab 30. 9. pre podne premešta svoje k-dno mesto u Vojnik. Radio-odeljenje 80 W biće dodeljeno 2. batalj. i do 10.00 čas. prebačeno u Rogatec.

¹⁷ Ove tačke kao i one u daljem tekstu, nalaze se na kopiji originala.

¹⁸ Podoficirski čin

¹⁸ Sada: Strana na Gori.

¹⁰ Odnosi se na rušenje železničke pruge Šmartno ob Paki — Mislinja (vidi dok. br. 103).

- 02.24 Drugom bataljonu: Radio-veza sa bater. topova još samo do 7.30.
- 02.21 Bater. topova: Bojnu komoru 3. batalj. uputiti u Slovenske Konjice. Tamo se smestiti u žand. telef. centralu i čekati naređenje.
- 3.45 Od čete Jeger: Dostignut naređeni dnevni cilj: Strmec.²¹ Rezultat izviđana od crkve na k. 449 u 17.45: Prema raspitivanju u rejonu Jesenica — Sela jutros je preko Loka²² navodno prešlo ka severu ili severoistoku oko 1000 bandita koji su došli sa juga. Band, su kod crkve na k. 449 — Sv. Mohor, verovatno levo bočno osiguranje, na putu . . . široki utaban trag. Sa banditima nema dodira od 14.30 časova.
- 03.35 Od čete Jeger: U 19.30 u Stopercima nema neprijatelja. Stanovnici izjavljuju da su jutros banditi sa konjima više od jednog časa prelazili sa zapada ka istoku, južno od crkve Sv. Antona.²³
- 4.45 Izveštaj Pion. čete: Kod Pion. čete sada vlada potpun mir. Izviđačko odeljenje upućeno u pravcu Dobriča nije ništa osmotrilo.
- 6.45 Trećem bataljonu: U Rogatcu su pripremljena motorna vozila čete Jeger za transportovanje 3. bataljona. Bataljon će, transportovan motornim vozilima, dostići rejon oko Frankolova i odmah po dolasku zatvoriće poznati prelaz između zamka Tabora²⁴ i Stranice kojim se služe bande. Teške polj. haub. i minobacači su otišli prema Vojniku.
- 6.50 Drugom bataljonu: Tenkovi su upućeni na vaše komandno mesto. Ostala vozila čete Jeger upotrebljena su za transportovanje 3. bataljona.
- 7.01 Drugom bataljonu: Bater. topova na vatrenom položaju u Makoiama. Hambroš je lično pošao na vaše komandno mesto.
- 7.46 Od 1. batalj.: Potrebna municija: 9000 dušč. metaka ss,²⁵ 1600 sm kL,²⁶ 1400 za automat, 42 mine za minobacač, 40 tromblona, signalnih metaka: 20 crvenih, 50 belih; dotur u Slovenske Konjice.
- 9.30 Drugom bataljonu: Izvršiti gonjenje sa ograničenim ciljem do 5 km preko hrvatske granice. Brzi, kratki nak-

⁵¹ Zaselak, 10 km severoistočno od Rogatca.

⁵⁴ Na karti nije pornadeno.

^a Odnosi se na crkvu u selu Stoperce (k. 295).

²⁴ Zamak se nalazi severno od Vojnika.

²⁵ Schwere Spitzgeschosse = teška šiljata zrna.

²⁴ Spitzmunition mit Kern (leicht) = laka šiljasta municija sa čeličnim jezgrom.

nadni pritisak da se tačno ustanovi gde se nalazi banda. Viši komandant SS i policije je obavešten i on će sa ustaškim jedinicama zatvoriti granicu. Bater. topova dodeljena 1. bataljonu. Četu Jeger što je moguće pre uputiti u Celje.

Posle akcije 2. batalj. prikupiti u rejonu Rogatec — Šmarje pri Jelšah itd.

- 12.45 Od 2. batalj.: Dosada angažovano: 7. četa jugoistočno od Zetala zajedno sa 12 pripadnika Carinske granične zaštite i 1 grupom srednjih minobacača.

Šesta četa od Čermožiša preko Sv. Mohora — Gabernika — Grdine ka stražarnici 800 m severno od Stoperca. Zadatak: ukloniti drumske zapreke, prodirati u pravcu Majšperka i uspostaviti vezu sa brdskom baterijom. Vod lovaca tenkova sa grupom srednjih minobacača nadire putem Rogatec — Majšperk i uspostavlja vezu sa brdskim topovima. Ostatak 8. čete u Tlakama, jugozapadno od Donačke gore.

Protivtenkovska artiljerija kod Prevola,²⁷ Stab batalj. kod Frica.²⁸ Protivtenkovsku četetu što pre uputiti u Celje.

- 12.55 Od 3- batalj.: Batalj. u 12.00 u Kamnoj gori. Neprijatelj se u više kolona povukao ka severu i verovatno je 30. 9. u zoru prešao put Slovenske Konjice — Stranice.
- 17.30 Od 2. batalj.: Poterna grupa vratila se u 16.30 časova. Bataljon kreće u stari rejon.
- 17.25 Od 1. batalj.: Batalj. u 16.45 dostigao Bukovje.²⁹ Nema dodira s neprijateljem. Tragovi se veoma teško pronalaze.

Brdska bater. razmestiće se u Slovenskim Konjicama. Prvi vod 12. čete još danas će stići u Stranice. Prvi batalj. dostiže rejon oko Vitanja i tu se razmešta. Bojna komora prebaciće se 1.10. iz Sv. Jurija pri Celju³⁰ u Vitanje. Peta četa se razmešta u blizini Stranica, a 1. 10. kreće za Ljubečnu. Prvi batalj. ima telefon žandarm. u Vitanju.

1.10.44.

- 0.20 Izveštaj 1. batalj.: Dostignut naređeni rejon, razmešta] izvršen, postavljena obezbeđenja.

²⁷ Zaselak, 2 km juugozapadno od Zetala.

²⁸ Posed 5 km severno od Rogatca. Na karti 1:100.000 piše: Rampre

²⁸ Sada: Bukovje pri Stranicah.

Sada: Šentjur pri Celju.

- 7.15 Izveštaji 3. batalj.: Kod batalj. nema naročitih događaja. Ostatak batalj. došao u 2.00.
- 10.15 Izveštaj 2. batalj.: Noć protekla mirno.
5. četa u Ljubečni.
6. četa u Mestinju.
7. četa u Rogatecu.
8. četa u Tržišču.
Stab u Rogaškoj Slatini.
- 18.50 Prvom bataljonu: Slobodne potere i zasede u rejonu jugozapadno od Vitanja, glavni pravac planina Kozjak, omiljeno boravište bandi: Brdce nad Dobrnom.
- 19.00 Slobodne potere i zasede u rejonu juž. i sev. od mesta u kojem se nalazi kapetan Smit. Kapetan Smit će danas ili sutra stići u svoj garnizon.
- 19.00 Izveštaj 3. batalj.: Patrola 9. čete u 15.00 čas. osmotrila pred Bukovom gorom neprijatelja jačine oko 120 ljudi, koji se kreće ka istoku u rejon Hribanika.
Izveštaj i skica slede.
Izveštaj 9. čete:
Patrola 9. čete je u 14.30 osmotrila smenu 2 stražara straže na grebenu Bukova gora.
15.00. Osmotrena banda u jačini 2x60 ljudi sa komandrom koji jaše na čelu (na zelenku) na putu od Bukove gore u pravcu sev. od Hribanika.
15.10. Osmotrena nepr. izviđačka patrola jačine 4 čoveka koja se kreće od Ljubnice ka Bukovoj gori. U isto vreme osmotrena je druga izviđačka patrola <u kretanju od potoka Ljubnice ka usamljenoj kući jugoistočno od Hribanika.³¹
- 20.15 Izveštaj komore 1. batalj.: Komora u 16.15 stigla u Arju Vas.
- 19.00 Trećem bataljonu: Preduzeti izviđanje ka severu i ustanoviti da li ima bandi i kuda su se povukle.
2. 10. 44.
- 5.30 Izveštaj 3. batalj. (p. por. Glethofer): Izviđačko odeljenje Gl. [ethofer] u 1.30 čas. naišlo na neprijatelja na južnoj ivici Zreča. Prema iskazima stanovnika reč je o oko 4.500 bandita koji su došli na jedan čas pre no što je pao mrak. Lično sam naišao na stražarsku liniju, našto sam se shodno naređenju povukao. Za put izvršenog marša vidi skicu.

³¹ U ovom rejonu nalazila se 13. slovenačka NO brigada »Mirko Bračić« (vidi dok. br. 112).

- 8.20 Izveštaj 1. batalj.: Noć protekla bez događaja, neprijatelj nije osmotren. Preduzeto izviđanje ka zapadu i severozapadu.
- 15.55 Izveštaj bundesfirera: U rejonu Brezno — Selnica³² — Kamnica — St. Ilj³³ — Lučane — Arvež — Remšnik operiše banda jačine najmanje 300 ljudi³⁴ pod komandom banditskog vođe Murata (Anton Plešnik iz Slovenj-Gradca). Gonjenje ove bande od strane pitomaca Podof. škole Voj. okruga prekinuto posle napada na Falu. Noću 1/2.10. Kozjačka banda izvršila napad na Brezno.³⁵ Odvedeni predsednik opštine i upravitelj škole. Hajmatbund i opštinska zgrada demolirani. Opljačkane sve radnje. Na municijsko-slabdevački transport Vermašafta, koji je slučajno tuda prolazio, izvršen napad, ali je transport ipak uspeo da se probije sa jednim teško ranjenim vermanom i lakše ranjenim vozačem. Na putnički automobil fabrike VDM³⁶ izvršen napad. Ubijen inž. Kast. (Cast.) U ime gualajtera molim da se odmah angažovanjem pitomaca Podof. škole Voj. okruga preduzmu mere protiv Kozjačke bande.
- 20.06 Trećem bataljonu: Ako neka izviđačka patrola bude došla u Resnik, neka odande • povede devojkju Višnar (Wischnar), 19 godina, kuća br. 7.
- 21.05 Komandi PVO Velenje: Očekujem izveštaj od p. por. Vitea iz Šoštanja.
- 23.00 Podof. škole Voj. okruga u Mariboru: Podof. škole Voj. okruga će u saradnji sa k-dantom Policije bezbednosti odmah pripremiti i izvesti akciju protiv Kozjačke bande. Važno je da se ova banda, koja je još u formiranju, potpuno uništi. Komandovaće kapetan Maune (Maunz). Izvestiti o planu izvršenja. Akcija se neće vremenski ograničavati. Početak posle razmene pitomaca.
- 17.52 Izveštaj p.por. Vitea iz Šoštanja: 1000-1500 vrlo dobro naoružanih bandita od 23.00 — 5.00 čas. u Lokovici, verovatno Tomšičeva brigada: otišli u pravcu Mozirja.
- 23.55 P.poruč. Vite: Od odlučujućeg značaja je tačan izveštaj o boravku grupe bandi o kojoj je izvešteno. Sledeći izveštaj 3.10. do 13.00 časova.

¹² Odnosi se na Selnicu ob Dravi.

^M Sada: Šentilj v Slovenskih goricah.

³⁴ Na ovom području dejstvovao je Lackov NOP odred.

³⁵ U Breznu je izvršena ekonomska akcija (vidi dok. br. 99).

³⁶ Kratica od Vereinigte Deutsche Motorwerke = Udružena nemačka motorna industrija.

3.10.44.

- 7.00 Izveštaj 1. batalj.: U 2.15 na severnoj ivici Vitanja 2 bandita otvorila vatru na jednog stražara 3. čete koji se nalazio na osiguranju. Banditi su pod zaštitom mraka pobjegli. Jedan bandit ranjen, stražar ranjen u podlakticu.
- 9.55 Gaulajteru dr Iberajteru (Uiberreither): U sporazumu sa pukovnikom Kelerom (Köhler) Podof. školi Voj. okruga sa potčinjenom joj policijskom jedinicom izdao sam konačno naređenje za akciju protiv Kozjačke bande.
- 9.55 Podof. školi Voj. okruga: Za akciju protiv Kozjačke bande u dogovoru sa pukovnikom Kelerom stavlja se pod vašu komandu četa 14. SS pol. puka koja se nalazi u Selnici.
- 12.07 Podof. školi Voj. okruga: Manje grupe bandita jačine 10—15 ljudi prelaskom granice u srezu Ptuj i prepadi- ma izazvale su uznemirenost stanovništva i predstavljaju opasnost za pojačano utvrđivanje položaja. Škola će prebaciti Pion. četvu u Zavrč i okolinu sa zadatkom da slobodnim poterama i postavljanjem zaseda, naročito na graničnim prelazima, uništi ove banditske grupe. Potrebna je saradnja sa Carinskom graničnom zaštitom i ostalim snagama za akciju. Trajanje akcije zavisi od njenog uspeha. Viši k-dant SS i pol. u Zagrebu zamoljen je da preduzme iste mere na hrvatskoj teritoriji.
- 13.20 Izveštaj p.por. Vitea: Grupa bandi o kojoj je izvešteno verovatno u rejonu Dobrovlja. Slabije banditske grupe prošle noći u Šoštanju.
- 13.35 Višem k-dantu SS i pol. u Zagrebu: Manje grupe bandi... kao gore.
- 15.45 Izveštaj 1. batalj.: Delovi batalj. preko zamka Gutenek u 15.30 čas. dostigli Hudi mlin, Štravs³⁷ bez dodira s neprijateljem. U 15.30 uspostavljena veza s Hazelvanterom (Haselwanter). Nalazi se kod Sv. Jošta. Sukob sa 7 kurira, od kojih 3 poginula, 1 zarobljen. Zarobljenik i kurirska pošta na putu za puk.
- 20.40 Izveštaj od 1. batalj.: Povratak sa akcije, ničeg novog. Još mi nije poznato da li je već tamo borbena grupa Hazelvanter.
- 22.57 Trećem bataljonu: Jedna četa ojačana grupom teških minobacača učestvovala 4.10. u akciji protiv Zgornjeg Slemenca. Rukovodstvo: Fogelhuber (Vogelhuber). Marševska zapovest sledi.

³⁷ Posed severno od Dobrne.

- 23.54 Trećem bataljonu: Ceta ojač. grupom teških minobacača 4.10. do 4.00 časa dostići će mlin, 2 km južno od Frankolova. Hrana za 1 dan.
- 4.10.44.
- 00.20 Trećem bataljonu: Ceta ojačana grupom teških minobacača (Izv. od 3.10. u 23.54 čas.)
- 00.27 Izveštaj sreskog načelnika u Mariboru: Zand. stan. Slovenj-Gradec izveštava: 3.10 od 20.30 do sada vode se borbe s bandama oko Slovenjeg Gradeča. Naročito kod vojnih uporišta oko Smartna pri Slovenjem Gradcu i Turiške Vasi. Angažovan oklopni voz iz Dravograda. On je ispred Smartna pri Slovenjem Gradcu naišao na minu-Pojedinosti još nisu poznate.⁵⁸
- 01.10 Telegr. kapet. Brandekeru: Odbijen napad najpre na Šmartno pri Slovenjem Gradcu i Turišku Vas, a zatim na žel. stan. Zaustavljen novi napad od Gradišča Slovenj-Gradec.
- 00.30 Drugom bataljonu: Fogelhuber zauzet na drugom mestu, poseta kasnije.
- 00.31 Trećem bataljonu: Još ove noći zatvoriti prelaze bandi koji vode od Konjiške gore ka severu. Računati sa povlačenjem grupe bandi u pravcu Skomarja.
- 00.56 Brd. bater.: Bater. polazi u 4.30, dostiže Vitanje i stavlja se pod komandu 1. bataljona.
- 07.09 Od 3. bataljona: Prelazi bandita, kao što je naređeno, zatvoreni, dosada nije bilo dodira s neprijateljem.
- 07.40 Od 5. čete: U 7.40 dostignut rejon sev.-ist. od k.627, dosada nije bilo dodira s neprijateljem.
- 8.20 Od 1. batalj.: Noć prošla mirno, bez ikakvih događaja.
- 11.50 Od Fogelhubera: I dalje bez dodira s neprijateljem, sledi izveštaj.
- 12.45 Od Fogelhubera: Minobacačka bater. zasada nepotrebna.
- 14.50 Borb. grupi Fogelhuber: U svim izveštajima nedostaju podaci gde se nalazite.
- 16.20 Garnizon Dramlje: Neprijatelj se već povukao. Molim marševski cilj. (Fogelhuber.)
- 17.20 Fogelhuberu: Krenuti za Ljubečnu. Delovi 3. batalj. i radio-desetina za Vojnik. Protivtenkov. vod za Celje. Izvestiti telefonom po dalasku.

⁵⁸ Borbe je vodila 1. slovenačka NOU brigada »Tone Tomšič« (vidi dok. br. 112).

- 20.18 Drugom bataljonu: Potpuno saglasan sa akcijom. Snage za zaprečavanje ne stoje na raspolaganju.
- 11.00 Izveštaj žandarm. Store: 4.10. oko 100 bandita između 00.00 i 03.30 časa digli u vazduh obe šine u dužini od oko 60 m, zapalili železnički most (gašenje je bilo uspešno) i posekli tel. stubove u dužini od oko 100 m, otprilike 2 m/m istočno od Stora.³⁹ Odlazak u pravcu Dramlja.
- 12.20 Od 5. čete: U Mozirju južno od slova r u reči Kladorf (Kladjek) osmotreno 20 bandita. Još nema rezultata za Zgornje Slemene. Sa juga se čuje mitraljeska vatra.
- 12.37 Od Trećeg batalj.: 3. batalj. je 3.10 izviđao u sledećim rejonima: Istočna granica Oplotnice — zapadna granica Stranica — Ljubnice — Skomarja — k.1137. Severna granica k. 1137 — k. 1005 — Oblan — Fridrih.⁴⁰ Tragovi bande od 6—700 ljudi vode od Skomarja ka severu. Tragovi stopala 2—300 ljudi stari 3 dana u rejonu Oblan vode ka severopazadu na Božje, pored istočne strane k. 1005. U ostalom delu izviđačkog rejona nisu primećeni tragovi.
- U 7.00, oko 2,5 km sev.-zap. od Oplotnice i 800 m juž. od k.589 osmotrena je u jednoj šupi kurirska izviđačka patrola. Prilikom napada na nju 1 bandit je pobegao, a ostali su se uporno branili; 1 borac izviđačke patrole ranjen u uvo. Izviđačko odeljenje p.por. Ferka (Pherk) odlučilo je da zapali šupu, našto je iz zapaljene šupe izašao jedan bandit sa podignutim rukama, i on je zarobljen. Drugi bandit se i dalje uporno borio te je našao smrt u plamenu.
- 16.45 Izveštaj Podof. škole Voj. okruga: Brd. pion. četa sada ima još samo 28 pitomaca. Premeštanje čete u rejon Zavrča moguće je tek početkom sledeće nedelje. O načinu izvršenja akcije Kozjak moguće je izvestiti tek po dobijanju potrebnih rezultata izviđanja Policije bezbednosti. Početkom akcije verovatno 9.10.44.
- 17.30. Izveštaj 2. batalj.: Delovi bandi vratili se iz Hrvatske.⁴¹ U 11.00 odmor kod Cermožiša. Raspoređujem snage. Da li neko može da zapreči kod Krasneg i Globokog?

³⁹ Akciju je izvršio 1. bataljon 2. slovenačke NOU brigade »Ljubo Sercer« (vidi dok. br. 112).

⁴⁰ Posed, 9 km severno od Slovenskih Konjica u rejonu zaseoka Nadgrad. Na karti 1:100.000 nije označen.

⁴¹ Odnosi se na 2. slovenačku NOU brigadu »Ljubo Sercer« (vidi dok. br. 112).

5.10.44.

- 01.20 Izveštaj kapet. Kelcu: 1) Kapet. Kelc u 10.00 čas. ima konferenciju kod Otsb.⁴² 2) Osmatrač teš. haub. bater. da se 5.10 u 11.00 časova javi poruč. Fogelhuberu. Železnička stanica Celje, marševsko sledovanje hrane za 3 dana.
- 01.38 Prvom i 3. batalj. i brd. bater.: Spremiti se za marš do 05.00 časova. Zapovesti slede po motociklisti.
- 01.45 Protivokl.: Jedna radio-desetina spremna za marš da se u 18.00 čas. javi Štabu Trek. Oprema za linijski saobraćaj. Rezervni akumulator i marševsko sledovanje hrane za 4 dana.
- 02.07 Drugom batalj.: 6.10. naša akcija u rejonu Graška Gora. Nameravam da angažujem 2. bataljon, ali ipak samo ako se vaša akcija blagovremeno završi.
- 02.16 Drugom batalj.: Jedinica Fogelhuber učestvuje 6.10.
- 02.35 Podof. školi Voj- okruga Maribor: Pripremiti prebacivanje Pion. čete, uputiti konačare, vršiti izviđanje i uspostaviti vezu sa ostalim angažovanim snagama. Premeštaj izvršiti što je moguće pre. Akcija Kozjak ne sme se nepotrebno odugovlačiti.
- 07.50 Od 2. batalj.: 1) Iz batalj. sada angažovano još: 6. četa u rejonu k. 686, Plešivec. Zadatak: Dočekati i uništiti bande koje dolaze sa istoka. Oko 00.30 čas. slab dodir s neprijateljem. Četa se još nije vratila niti od nje ima izveštaja. 1/3 8. čete u rejonu Zetale. Zadatak: Uništiti delove koji eventualno još prolaze. I dalje nema izveštaja. Odeljenje se još nije vratilo. 1/3 8. čete u rejonu Sv. Florijana.
- Zadatak: Noću 4/5.10. zaseda. Osim toga, pri borbenom dodiru 6. čete odmah krenuti u pravcu borbene buke i napasti i uništiti bande. Odeljenje se još nije vratilo. Još nema izveštaja. Batalj. će verovatno, sa izuzetkom 7. čete, ako nastupanje ne bude izvršeno pre 5.10. u 22.00 časa, biti spreman za novu akciju. Municija će u toku 5.10. do 17.00 čas. biti doturena u Rogašku Slatinu, gde treba da bude i izdata.
- 10.06 Od akcijske bater. Zidani Most: Jedinica Vegner, odlazak u 13.00 časova iz Zidanog Mosta, pravac Celje. K-dant p.poručniku Henigmanu (Hönigmann): Produžiti za Šmarje pri Jelšah. Tamo se smestiti, najbolje u

⁴² Redakcija nije mogla utvrditi značenje ove kratice.

- zamku. Uspostaviti vezu sa 2. bataljonom. Bater. je potčinjena 2. bataljonu. Telefonska veza poštanskim linijama.
- 10.28 Zand, stanica Rogatec: 4.10. u 11.00 čas. kod Ceremožiša, opština Zetale, 55 m/m zapadno od Zetala, c 200, d pomeriti, e logorovati, f Hrvatska, g 4.10. u 12.30 časova, h⁴³ žand. patrola 1:14 žandarma osmotrila deo bande od oko 40 bandita.
- 10.45 Od kapet. Draxlera (Draxler): Jutros je kroz Poljčane 3/4 časa prolazila jedna banditska grupa. Pravac kretanja ka jugu prema Šmarju pri Jelšah.⁴⁴ Grupa bi se sada mogla nalaziti u Sv. Mihaelu.⁴⁵ Male banditske grupe su već 4.10. uveče bile u Poljčanama. Dolazak sa severa, odlazak prema jugoistoku.
- 15.00 Od radio-stanice Velenje: Jače banditske grupe noćas u rejonu Ravne, jutros oko 7.00 čas. u Zalesniku.
- 18.30 Od III bataljona: U 17.00 časova stiglo je u bataljon u Sv. Florijanu⁴⁶ 80 W radio-odeljenje. Saobraćaj moguć od 18.30 dalje.
- 20.08 Od 3. batalj.: 3. bataljon bez dodira s neprijateljem u 09.45 čas. dostigao rejon Sv. Florijan — Sv. Marjeta, veza sa 1. batalj. u 10.00 čas. preko radija.
- 20.17 Od III batalj.: U 12.00 časova se čelom kolone kod Pečovnika. Nema dodira s neprijateljem.
- 20.20 Od 3. batalj.: Naređena linija dostignuta u 15.30" časova. Nema dodira s neprijateljem.
- 21.26 Od 3. batalj.: 1. batalj. dostigao Javornik severozapadno od Brezna.
- 21.55 Od 5. čete: P. por. Kenig (König) u 18.05 čas. doveo je jednog prebeglicu kod majura Rumela.⁴⁷ On je izjavio: Bandit je u 16.00 čas. otišao iz Spodnjeg Razbora da bi prebegao. Prema njegovom iskazu *Tomšičeva brigada* se nalazi u *Spodnjem Razboru* (u jačini od 3 batalj.). U Zgornjem Razboru nalazi se Štab divizije. Tomšičeva brigada navodno namerava da nastavi pokret za Novu Štiftu. U rejonu Zgornjeg i Spodnjeg Razbora navodno se nalazi 1—2000 ljudi. Da bi se izbegao gubitak u vre-

⁴³ Slova c, d, e, f, g, h su verovatno tačke po kojima je žandarmerija dostavljala izveštaje o pokretima jedinica NOVJ.

⁴⁴ Ovaj pokret vršila je 2. slovenačka NOU brigada »Ljubo Sercer« (vidi dok. br. 112).

⁴⁵ Sada: Pečica.

⁴¹ Na karti 1:100.000 piše Sentflorjan. Nalazi se 7 km severozapadno od Vitanja.

⁴⁷ Posed, 2,5 km severno od Šoštanja. Na karti nije označen.

menu odmah sam prebeglicu uputio u puk. Jačim snagama idem na prostoriju zapadno od Zalesnika. Molim da se u naredeni rejon odmah upute teške polj. haubice i minobacačka bater. i da se odmah postavi kabl za Zavadnje.

- 22.14 Trećem bataljonu: Da li postoji veza sa 1. bataljonom?
23.15 Od 3. batalj.: Imamo vezu sa 1. bataljonom.
23.15 Prvom i 3. bataljonu: Neprijateljska brigada u Spodnjem Razboru, Stab u Zgornjem Razboru. Odmah odgovoriti. Dogovoriti se o vremenu. Snažno nadirati. Tempo, tempo.

6.10.44.

- 2.15 Od 1. batalj.: Glavninom kroz potok Velunja, preko Elberta⁴⁸ na Zgornji Razbor. Predviđeno nastupanje iz sadanjeg rejona u 02.15 čas.
8.29 Kada je četa posela naređenu liniju? Gde je izvršeno zaprečavanje, uspostavljena veza sa Slovenj-Gradcem? (Protivtenkov. četi.)
8.40 Od 3. batalj.: U 8.40 čas. dostignut Strgar. Dosada nije bilo dodira s neprijateljem. Veza s 1. batalj. postoji preko radija. Nastupam dalje na Spodnji i Zgornji Razbor.
9.10 Od kapet. Kelca: U 9.10 naši nastupaju na Zgornji Razbor. Izviđački delovi dobijaju mitralj. vatru iz Zgornjeg Razbora i stražarske kuće zapadno odande. Po našem otvaranju artil. vatre neprijatelj obustavio paljbu.
9.10 Od 2. batalj.: Batalj. u 7.00 čas. prispeo u prostor Dramlje — Svetelka — Sv. Ilj, sada vrši izviđanje; o neprijatelju do 9.00 čas. ništa novo nije poznato. Noću 5/6.10. čuju se detonacije iz sev.-ist. pravca (Ponikva.⁴⁹) Bio je obavješten bataljon Adamus.⁵⁰ Nameravam da najkasnije u 10.00 časova mešovitom borbenom grupom preduzmem pokret pravcem Slatina⁵¹ — Pletovarje — Skedenj — Tolsti Vrh — Zorec ili Straže — Spodnje Slemene — Zgornje Slemene — Stare Slemene — ruševine [zamka] Žice. Baterija na položaju kod kapele severno od Dramlja. Loša ili mala preglednost.

⁴⁸ Posed, 7 km severozapadno od Šoštanja. Na karti nije označen.

⁴⁹ Na prostoru Konjiške gore nalazio se 1. bataljon 2. slovenačke NOU brigade »Ljubo Sercer« koji je dejstvovao samostalno i rušio železničku prugu Celje — Maribor (vidi Arhiv IZDG u Ljubljani, f. 336 V).

⁵⁰ Odnosi se na 649. landesšicen bataljon pod komandom kapetana Konrada Adamusa koji je bio raspoređen duž železničke pruge Poljčane — Celje.

⁵¹ Zaselak, 3 km severno od Ponikve.

- 9.25 Od poruč. Foglhubera: U 08.55 dodir s neprijateljem u rejonu Zgornji Razbor, neprijatelj u šumi zapadno od Zgornjeg Razbora i u majurima severno od Zgornjeg Razbora. Od 08.55 čas. do 09.10 čas. borbena buka, mitraljeska vatra, pojedinačna minobacačka i puščana vatra, razorne granate.⁵² Očekujem izveštaj od napadne grupe. Gde se nalaze čela naših napadnih kolona sa istoka?
- 9.35 Od Protivtenkov. čete: Četa Jeger u 06.15 čas. dostigla naređeni položaj. Bez dodira s neprijateljem. Drugi izviđač. batalj. zaprečava Šmartno pri Slovenjem Gradcu — Turiška Vas.
- 9.45 2 prebeglice iz grupe bandi kod Kaučaha⁵³ izveštavaju: Grupa bandi je 5.10. celoga dana do 6.10. u 00.10 čas. logorovala u Sladkoj Gori. Jačina grupe bandi prema iskazu prebeglica je oko 600 ljudi. To je Serčerova brigada. Došla je iz Hrvatske duž Boča do Sladke Gore. Ovde se zadržala do 6.10. u 00.10 časova. Pravac odlaska nepoznat.
- 9.47 Poruč. Foglhuberu: Desna grupa preko Smiklavža — potoka Suhodolnice — Steblovnika. Srednja grupa preko St. Vida⁵⁴ — Sv. Helene — Strgara. Leva grupa preko potoka Velunja a delovima verovatno preko Zalesnika. Svi su krenuli u 02.00 časa iz starog rejona prema Spodnjem i Zgornjem Razboru. Linija koja je sada dostignuta nije poznata. Četa napadnih kolona će verovatno. biti uskoro blizu napadnog cilja.
- 10.10 Poruč. Formanu (Vormann): Da li ima izveštaja od 2. bataljona?
- 10.56 Trećem bataljonu: Foglhuber je u 11.00 časova stupio u napad sa linije Zalesnik — Radman na Zgornji Razbor i gostionicu.
- 10.59 Prvom bataljonu: vidi: Trećem bataljonu u 10.56 čas.
- 11.02 Protivtenkov. četi: Javiti osmotrene pokrete III batalj. sa naznačenjem vremena. Izveštaje ovog batalj. ubrzano prosediti.
- 11.15 Protivtenkov. četi: Od 3. batalj. nema izveštaja. Trenutno nema radio-veze.
- 11.45 Od 3. batalj.: Prema tragovima i iskazima stanovništva veća banda (14. div.) je noću 3/4.10. krenula od Mislinja

" Borba je vođena protiv 1. slovenačke NOU brigade »Tone Tomšič« (vidi dok. br. 112).

⁵⁵ Na karti nije pronađen.

⁵⁴ Sada: Završe.

- prema Slovenj-Gradcu. Bez uspeha napadnuto železničko uporište Dovže. Naša posada ga napustila 4.10. Banda u 05.00 časova otišla dalje. Prema tragovima na vatrenom položaju ustanovljeno jedno protivtenkovsko ili pešad. oruđe i laki minobacač. Sest bandita 5.10. spalilo žand. uporište Dovže. Izviđanje se vrši dalje njihovim tragom.
- 11.55 Od 3. bataljona: Neprijatelj napadnut kod Prevalnika. Potrebna je pomoć.
- 12.00 Od Izviđačkog odeljenja Ster (Steer). U 11.45 čas. bez dodira s neprijateljem i ne naišavši na naše snage dostignuta Pristova. Naše snage su verovatno prošle kroz Pristovu, pošto se čuje borbena buka od Forhteneka. Ostajem u Pristovi do 16.00 časova.
- 12.04 Od p. por. Heleberta: Artil. osmatrač sada menja položaj i nastupa sa por. Foglhuberom. Zasada nema izveštaja, borbena buka i dalje traje. Ni sa osmatračnice Paumgartner nema više izveštaja.
- 12.13 Treći batalj.: Levo krilo 3. batalj. na liniji Zgornji Razbor — Prevalnik. Molim pomoć.
- 12.30 Poruč. Ticijanu (Tizian): Preneti 1. bataljonu sledeće: 3. batalj. napao glavninu neprijatelja kod Prevalnika. Prvi batalj. odmah da skrene ka severu u pomoć 3. bataljonu.
- 12.39 Štabu Celje: Kada je upućeno 60 granata za teške polj. haubice?
- 12.40 Od 3. batalj.: Jedinica Zibert od 11.45 čas. u borbi u šumi sev. od Zgornjeg Razbora, tačna granica desnog krila 200 m sev. od Zgornjeg Razbora, leva granica Prevalnik. Prvi batalj. (nedostaje podatak o vremenu) u nastupanju na Zgornji Razbor. Pred Elbertom jak (nedostaje). Teška borba, neprijatelj se žilavo brani.
- 13.05 Od čete Foglhuber: Teška borba 1. bataljona puka Trek u šumi sev.-zap. od Zgornjeg Razbora. Zgornji Razbor u našim rukama. Stab 14. banditske divizije nalazio se u Zgornjem Razboru. Od pre 1 časa Foglhuber ima vezu sa 1. bataljonom.
- 13.07 Pukovniku Keleru: Na Tomšičevu brigadu izvršen napad kod Zgornjeg Razbora. Od danas pre podne. Teške borbe. Treba računati s tim da će brigada preko Urške gore i St. Vida⁵⁵ umaći u Korušku. Molim da obavestite Flecknera (Fleckner).
- 13.15 Od 3. batalj.: Jedinica Zibert u borbi sev. od Zgornjeg Razbora — Prevalnika. Neprijatelj se žilavo brani. Zbu-

⁵⁵ Sada: Šentvid pri Zavodnju.

- nje otežava borbu. Jedanaesta četa uspostavila vezu sa borb. grupom Foglhuber-
- 13.40 Od 3. batalj.: Prvi batalj. još nije stigao. U nastupanju " na Zgornji Razbor.
- 13.49 III bataljonu: Treba računati da će se neprijatelj povlačiti u pravcu Št. Vida i da će Vas zadržavati jakim zaštitnicama.
- 14.04. Trećem bataljonu: Artiler. podršku zahtevati odavde, a prema karti.
- 14.09 Trećem bataljonu: Treći batalj. i Bob. grupa Foglhuber napadaju zajedno. Upotrebiti svoje teško naoružanje. Glavnina 1. batalj. povlači se u St. Vid.
- 14.10 Od Foglhubera: Prvi batalj. [puka] Trek u 12.10 čas. u Elbertu, sev. od Zalesnika. Veza dosada dobra. Mesto 3. batalj.: Zgornji Razbor.
- 14.55 Od 3. batalj.: Nastup u 15.30 časova. Treći batalj., četa Foglhuber i borb. grupa u prostor Gornji Razbor — Prevalnik ka severu. Podrška teš. polj. haub. otežana time, što se delovi 9. čete nalaze 200 m sev.-zap. od Prevalnika. Delovi komore i ranjenici su u Kristavčniku. Pretpostavlja se da se neprijatelj povlači u pravcu Urške gore.
- 15.12 Od 3. batalj.: Stigao 1. bataljon. Nalazi se na oko 300 m juž. od crkve u Zgornjem Razboru. Jedna četa upućena u napad na Prevalnik.
- 16.00 Od Protivtenkov. čete: Bez dodira s neprijateljem. Bez veze sa 3. bataljonom. Izveštaj o situaciji kod neprijatelja saslušan.
- 17.05 Od 3. batalj.: Šumski predeo sev. od Zgornjeg Razbora očišćen od neprijatelja koji se povukao preko Prevalnika za Grobeljnik. Ne slati municiju u Zgornji Razbor. Molim dotur uputiti kamionima do Suhodola.
- 17.25 Protivtenkov. četi: Zadatak čete završen. Četa će još danas sa obema radio-desetinama dostići Velenje. Tamo razmeštaj. K-dir čete na k-dno mesto u Šoštanj. Zahvaljujem Izviđačkom eskadronu na pruženoj pomoći.
- 17.30 Od isturenog k-dnog mesta: Pošto se jedno upućeno izviđačko odeljenje nije vratilo, 3. vod 5. čete u 14.00 čas. krenuo ka St. Vidu i tamo u 15.00 čas. osmotrio više neprijateljskih grupa jačine od po 10—20 ljudi. Na povratku za majur Kep osmotrio je više neprijateljskih grupa kako se kreću u pravcu St. Vida. Majur Kep još u 16.00 držao neprijatelj. Naređena vatra za uznemiravanje na St. Vid obustavljena u 18.15 časova.

- 18.05 Od 3. bataljona: Neprijatelj u 15.00 čas. poseo St. Vid. Municija u 17.20 čas. otišla volovskim kolima u Zavodnje.
- 19.15 Od Istur. k-dnog mesta: Neprijatelj napustio Prevalnik i Grobeljnik. Ranjeno 11 (2 ranjena u trbuh). P. por. Kaufman ranjen (u trbuh). Poginulo 4. Foglhuberovo raspršeno izviđačko odeljenje još se nije vratilo.
- 19.28 Centru veze u Celju: Tomšičeva brigada je danas, posle danonoćnog marša naših trupa, bila iznenada napadnuta u prostoru Zgornji Razbor i prilikom napada i borbi da se spreči njen proboj, uz uspešnu podršku naše artiljerije, pretrpela teške gubitke.
- 19.28 Trećem bataljonu: Fogela (Vogel) i Novotnija (Novotny) razrešiti i uputiti u Zavodnje. Da se jave u župnom domu u Zavodnjama. Tovama grla biće upućena sutra. Dostaviti ime mesta u kojem se nalazite. Izvestiti o rezultatu.
- 20.20 Od Podoficirske škole Vojnog okruga: Kod Pion. čete 39 novih pitomaca plus 28 ponavljača. Izvidanje i obaveštavanje preduzeto kao što je naređeno. Do 6.10. u 17.00 časova u Maribor nisu više dolazili pitomci. Stoga nije moguće čišćenje Kozjaka sledeće nedelje.
- 21.25 Od p. por. Sajfingera (Scheifinger), (Zandarm. srez Maribor): Zand, stanica Rdeči Breg u 21.00 čas izveštava da je pre 10 minuta na nju sa svih strana otvorena vatra iz teškog i lakog oružja. Stanica pruža otpor.⁵⁶
- 21.58 Trećem bataljonu: Preduzeti gonjenje jednom ojačanom četom (borbena grupa) do St. Vida i izvestiti o tragu i pravcu. Ograničiti cilj gonjenja. Ostatak batalj. prikupiti kod Zgornjeg Razbora. Bojište pročešljati, ustanoviti gubitke neprijatelja, prebrojati plen. Bataljon će kasnije biti prebačen u Šoštanj.
- 22.08. Od 3. batalj. 1. bataljonu (prisluškivano): Molim da mi dostavite ime mesta gde se nalazite i situaciju. Naš bataljon se nalazi na prostoriji Sv. Duha. Da li je 1. batalj. dobio naredni zadatak?
- 22.12 Prvom bataljonu: Preduzeti gonjenje od St. Vida ako trag vodi preko Stakna na Smrekovec. Gonjenje završiti u Staknama i preko Belih Voda doći u Šoštanj.
- 22.50 Poruč. Tacijanu: 5. četa 7.10. ujutru polazi za Zavodnje. Raspršene prikupiti. O dalasku izvestiti. Protivtenkov-

³⁸ Noću 6/7. oktobra 1944. Drugi bataljon 13. slovenačke NO brigade »Mirko Bračić« izvršio je napad na železničku prugu Maribor — Dravograd u rejonu Janževski Vrh (vidi dok. br. 112).

ski vod 7.10. ujutru uputiti u Šoštanj. Biciklistički vod 7.10. ujutru uputiti u Šoštanj. Brdska bater. će 7.10. ujutru doći Zavodnje. Potčinjavanje ukinuto. O dolasku izvestiti.

- 23.00 Od 1. batalj.: U 18.45 posednut rejon St. Vida; obezbeđenje i zasede. O neprijatelju ništa novo. K-dno mesto batalj. Radman.
- 23.50 Od 3. batalj.: 3. batalj. naslonjen levo na Borb. grupu Foglhuber i 1. bataljon. U daljem toku gonjenja dostiže prostoriju Sv. Duha. Posednuti položaji za osiguranje.
- 7.10.44.*
- 01.23 Od 2. batalj.: Na raznim mestima nadirano dalje, prema severu bez uspeha, ka istoku slabije neprijateljske grupe. Poginuo 1 naš vojnik, a možda i više. Dvput dodir s neprijateljem. Ponovna akcija u istom pravcu 7.10. ujutru, a takođe ponovo dalje ka severu.
- 05.55 Od 3. batalj.: Izveštaj o gubicima: poginulo 7, ranjeno 25; neprijateljski gubici: poginulo 10 (izbrojano), bezbroj ranjenika.
- 06.00 Od 3. batalj.: Jedinica Zibert otišla za Zgornji Razbor. Brdska bater. za Zavodnje.
- 06.40 Od 1. batalj.: Noć protekla mirno, nema dodira s neprijateljem. Tragovi neprijatelja dosada još nisu pronađeni.
- 08.05 Poruč. Ticijanu: Kuda vodi trag neprijatelja? Najboljeg podoficira uputiti motociklom ka St. Vidu da odredi tačan pravac traga neprijatelja. Paumgartner sa svojim ljudstvom za Šoštanj. Vezisti još ostaju. Da li je već stigla cela 6. četa ili se tamo nalaze njeni delovi? Da li je došao p. por. Kenig? Da li je pristiglo ljudstvo iz rasturene 5. čete?
- 08.27 Drugom bataljonu: Za 2. batalj. i brd. bater. predviđena stalna mesta boravka u rejonu Sv. Jurij pri Celju — Nova Vas⁵⁷ — Grobelno; izvršiti izviđanje. O rezultatima izvestiti. Komoru prebaciti tamo. Peta četa biće privedena danas.
- 08.30 Od 13. SS-pol. puka: 13. puk zaprečava u rejonu St. Vid — Urška gora.
- 08.35 Od 1. batalj.: Malopre, u 08.00 čas., došle dve prebeglice. Prema njihovim iskazima glavnina neprijatelja se još nalazi u rejonu Molak — Krivonog. Preduzimam gonjenje u pravcu k. 1220. Molim za naređenje.

" Sada: Nova Vas pod Rifnikom.

- 08.40 Poruč. Ticijanu: Preneti Berndlu sledeće: Ako naša jučerašnja sumnja nije tačna, on mora da krene grebenom od St. Vida i da prodire dalje u pravcu Plešivčnika, a glavninom od Radmana preko Molakovog vrha. Izvestiti kad dođe, mešovita baterija.
- 08.51 Prvom bataljonu: Ako su iskazi prebeglica provereni i neprijatelj se nije povukao ka Štaknama, onda ga u datom rejonu napasti i uništiti. Artiler. [vatru] tražiti prema karti. Čete angažovati od St. Vida preko k. 1147 — k. 1107 — Plešivčnika, a delove oko Radmana zapad, od Molakovog vrha (k. 1181).
- 08.50 Prvom bataljonu: Izviđačko odeljenje Langer obavestiti o situaciji. Uputiti dalje Zibertu.
- 09.05 Sturmbanfirer Loc (Lötz): 8- 10. ujutru avion spreman za poletanje. Molim nalog za let [dostaviti] u Maribor do Podoficirske škole. Danas sam u Ptuju.
- 09.40 Trećem bataljonu: Prema iskazima prebeglica u rejonu Molak — Krivonog nalazi se banda jačine 800 ljudi.⁵⁸ Berndl napada preko St. Vida — k. 1147 — k. 1107 — Plešivčnik i zapad. Molakov vrh (k. 1181). Treći bataljon takođe napada. Slediti trag neprijatelja. Obavestiti i angažovati ojačane čete. Artil. podršku zahtevati po karti. Artil. osmatrač je još kod Foglhubera. Hambroša zadržati u bataljonu.
- 09.45 Od 3. batalj.: Zibertovo mesto: Zgornji Razbor. Da li ojač. četa još treba da bude angažovana prema St. Vidu?
- 09.55 Poruč. Ticijanu: Izveštaj 3. batalj. u 09.45.
- 11.00 Od p. por. Henigmana: Protivtenkov. četa stigla u Celje u 07.15 časova.
- 11.24 Trećem bataljonu: Dostavite mi jasnu procenu situacije kod neprijatelja.
- 12.05 Od 3. batalj. Neprijatelj se 6.10. u 16.00 časova svojom glavninom kod Zgornjeg Razbora povukao preko Grobeljnika. Foglhuber preduzeo gonjenje ka Prevalniku. Delovi se povukli od Prevalnika ka severozapadu. Grukšner (Gruxner) ih potisnuo ka k. 971. Neprijatelj je verovatno u okolini Krivolnika,⁵⁹ zasada još nema veze sa Foglhuberom.
- 12.50 Podof. škole Voj. okruga u Mariboru: Nijedan pitomac nije došao. Samo je od strane 418. div., najavljeno još

⁵⁸ Podatak nije tačan. Prva slovenačka NOU brigada »Tone Tomšič« već 6. oktobra 1944. pred veče prebacila se na Pohorje u rejon Golavabuka (vidi dok. br. 112).

⁵⁹ Na karti nije nađeno. Verovatno se odnosi na Krivonog.

180. [ljudi.] Brd. pion. četa 8.10.44. biće prebačena u prostor Zavrča.
- 13.14 Pukovniku Flekneru (Fleckner): 6.10. raspršeni delovi Tomšičeve brigade. Pokušaće da preko koruške granice prebegnu na Uršku goru a kasnije da se prebace u Savinjsku dolinu.
- 13.20 Od 3. batalj.: Mesto batalj.: Zgornji Razbor. Jačina: 8 ofic., 36 podof., 372 vojnika. Nema utroška municije. Naši gubici povećani za 1 poginulog, dakle 8. Neprijateljski gubici: sa sigurnošću ubijeno 39.
- 13.29 Trećem bataljonu: U Molaku nema neprijatelja, u šumama mnogo raspršenih. Foglhubera sam zatvorio. Bataljon će pročešljati širokim frontom rejon između Zgornjeg Razbora i Strgara i potoka Velunja. Po izvršenju otići u Velenje gde se razmestiti. Povesti odeljenje tovarnih grla. Koliko zaprežnih vozila imate i gde se ona nalaze?
- 13.38 Prvom bataljonu: U Molaku i Krivonogi nema neprijatelja. Mnogo raspršenih po šumama. Zatvorio sam Foglhubera. Bataljon će se okrenuti i širokim frontom pročešljati šume do Zavodnja, a zatim otići u Šoštanj i razmestiti se. Do 7.10. uputiti komoru preko Šoštanja u Arju Vas.
- 21.12 Trećem bataljonu: Batalj. 8.10. kreće za Vojnik i razmešta se u rejonu Vojnik — Nova Cerkev.⁶⁰ 9.10. odmor.
- 21.14 Prvom bataljonu: Batalj. sa potčinjenom mešovitom bater. 8.10. kreće za Zalec i razmešta se u rejonu Gotovlje — Zalec — Arja Vas — Drešinja Vas. 9.10. dan odmora.
- 21.34 Podof. školi Voj. okruga: Do 8.10. saopštiti dalje šturmbanfireru Locu: Naša akcija danas završena. Tomšičeva brigada delimično raspršena, 8.10. će se verovatno povući iz rejona Urška gora u Savinjsku dolinu. Danas pre podne utvrđeno da se Šercerova brigada nalazi kod Tinskog u opštini Slovenska Bistrica. Poželjno da avijacija utvrdi pravac daljeg odstupanja.
- 20.35 Od Polic, radio-stanice Celje: Na konvoj pri povratku otvorena vatra 500 m od Malog Ljubelja. Pukovnik Keller teško ranjen, 1 vojnik lako ranjen. Putnički automobil uništen.⁶¹ Ranjenici u bolnici u Celovcu.

Sada: Strmec pri Vojniku.

⁸¹ Napad je izvršila četa iz sastava 2. bataljona Koruškog NOP odreda (vidi izveštaj Štaba 4. operativne zone Slovenije od 31. oktobra 1944. u Arhivu IZDG u Ljubljani, f. 25/1).

- 02.15 Od polic, radio-stanice Celje: Pukovniku Keleru odseče-
na desna noga. Oseća se dobro.
- 06.37 Od 13. pol. puka: Linija "St. Vid — Urška gora je zapre-
čena. Molim hitno obaveštenje o situaciji.
- 09.31 Od Berndla: 7.10. u 23.00 čas. prispeo u Šoštanj. Kona-
čari nisu mogli biti pronađeni, stoga raspored po stano-
vima samostalno izvršen. Noću 8/9.10. krećem za naređe-
ni rejon smeštaja. Da li je bojna komora još u Vitanju?
- 11.56 I batalj.: Bojna komora će danas dostići Arju Vas. Kona-
čar na starom k-dnom mestu borb. grupe imao je na-
ređenje da bataljon primi i razmesti. Ustanoviti i uzeti
na odgovornost.
- 15.14 Od I batalj.: Bojna komora I batalj. u 15.00 čas. prošla
kroz Vojnik i putem za Vitanje otišla za Arju Vas.
- 15.26 Od III batalj.: III batalj. u 15.15 čas. prispeo u Vojnik.
- 11.10.1944.*
- 01.30 Od komandanta garnizona Celje: Zaštita objekata iz Slo-
venske Bistrice izveštava da banditi vrše jak napad na
vojnu kasarnu.⁶² Moli za pomoć!
- 22.05 Od Protivtenkov. čete: Iz pravca Tremerja čuju se de-
tonacije (prema izveštaju osmatračke stanice). Pet crve-
nih svetlećih zrna u pravcu Vojnika, jedno crveno svet-
leće zrno u pravcu Tremerja (prema izveštaju Central,
stan. za vazd. osmatranje i javljanje Zaštit. policije).
- 23.15 Prvom, 2. i 3. batalj., Polj. haub. bater., Pion. četi, mi-
nob. bater., Brd. mešovitoj bater., Brd. top. bateriji,
Stab, četi, Sanit. četi i protivtenkov. četi: Na dan
12.10.44. konferencija svih oficira Borbene grupe.
- 1) U 11.00 čas. 1. batalj. sa Brd. bater. i Pion. četom u
Arjoj Vas.
 - 2) U 13.30 čas. 3. batalj. sa Teš. haub. bater. i Bater. mi-
nobacača u Vojniku.
 - 3) U 16.00 čas. 2. batalj. sa Brd. top. bater. u Sv. Juriju
pri Celju.
 - 4) U 19.30 čas. Stab, četa, Sanit. četa, Protivtenkov. četa
i Stab borbene grupe. Okružno načelstvo.
- 12.10.1944.*
- 13.40 Od majora Sela (Schöll): *Sadrž.:* Ppukov. Bekner (Bec-
kner): Od 1000 bandita stvarno ima samo 200 do 300

" Akciju u Slovenskoj Bistrici izvršila je 13. slovenačka NO bri-
gada *Mirko Bračić« (vidi dok. br. 105).

SS-četa se jutros povukla. Jedan deo za Etendorf, drugi deo za Sabotu. Izgubljen dodir s neprijateljem. SS se još nalazi u rejonu. Od Beknera nema izveštaja.

- 16.50 Od Bundesfirera Stajndla (Steindl): Strumbanfirer Stage (Stage) me izveštava o uspešnom izvidanju protiv Kozjačke bande, operiše u dve grupe: 1. grupa u prostoru Radvanje — Mlake — Sabota; 2. grupa u prostoru Zgornja Kapla. Jačina grupe je po 250 dobro naoružanih ljudi. Podof. škola Voj. okruga može da stavi na raspolaganje samo 150 ljudi. Molim da za uspešnu borbu protiv Kozjačke bande, za čije uništenje iz poznatih razloga postoji naročiti interes. Vaša brigada, ako je moguće, uputi 2 čete.
- 22.15 Podof. školi Voj. okruga: Može se preduzeti akcija protiv Kozjačke bande sa pojačanjem od strane Brd. pion. čete i alarmnih jedinica Artil. divizion. Izvestiti o ukupnoj jačini, formaciji i najranijem početku akcije.

13.10.1944.

- 20.15 Podof. školi Voj. okruga: Za akcije protiv Kozjačke brigade stoji na raspolaganju još: Polic, četa u Selnici (vidi telegram br. 268 pov. od 3. 10. 44) i jedna brdska polubaterija Artil. diviz. Maribor. U sadašnjoj situaciji izvršenje akcije hitno je potrebno i prema rezultatima izvidanja Zašt. policije obećava uspeh.
- 22.40 Od Sanit. čete: Završen poduhvat »Hengemate«.^{6:i}

14. 10. 44.

Prvom, 2. i 3. bataljonu:

U 18.00 čas.: Konferencija komandanata.

Svim jedinicama: (9.00 časova)

Zapovest za 15. 10. 44. za akciju u rejonu Sv. Florjan⁶¹ — Bele Vode — Stakne radi suzbijanja Tomšičeve brigade na prostoriji Graška gora — Zgornji Razbor.⁶⁵

15. 10. 44.

Od 1. batalj.: 17.30 časova.

Izvršen smeštaj. Nema dodira s neprijateljem.

18.20 Od p.por. Mana, Rogatec: K-dir Protivtenkov.

^{ej} Šifra za akciju. Redakcija nije ustanovila na koju se akciju odnosi.

^M Sada: Sv. Florjan pri Šoštanju.

⁵ U cilju izvršenja ovog zadatka pukovnik Trek izdao je zapovest kojom je skoncentrisao 1. bataljon u Šoštanju, 3. bataljon u Velenju a 2. bataljon u Dobrni (vidi Arhiv IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 205/V).

- bater. jur. topova izveštava o izvršenoj smeni 7. čete puka Trek, koja se dosada nalazila u Rogatecu.
- 22.40 Preko p. poruč. Smita: 1, 2. i 3. bataljonu, Teš. polj. haub. bater. i Minobacač, bater., po kuriru: Pion. četi, Protivtenkov. četi, Sanitet, i Stabnoj četi: Zapovest za akciju.⁶⁸
- 23-55 Gaulajteru dr Iberajteru:
 Akcija Pohorje bila je pripremljena na osnovu razvoja situacije kod bandi i počela je 15.10, mada je zbog nepovoljnog godišnjeg doba uspeh neizvestan. Akcija protiv Kozjačke bande počinje 19. 10. 44.
 16. 10. 44.
- 9.45 Od osmatračnice Teš. haub. bater.: Istureni artil. osmatrao izveštava da se nalazi kod mlina, 1100 m severozapadno od crkve Sv. Florjan. Kreće dalje napred. Sa osmatračkog mesta nije osmotren neprijatelj, nema borbene buke.
- 12.45 Od 1. batalj.: 1. batalj. oko 13.00 čas. poseo naredeni rejon. Dosada nije bilo dodira s neprijateljem.
- 12.30 U 12.30 čas. stajna tačka istur. artil. osmatrača nalazi se 1 km jug.-ist. od gostionice Grebenšek; nema dodira s neprijateljem. Nije ništa osmotreno osim neprijateljskih aviona. Na oko 10 km zapad, od moje stajne tačke i dalje kruži jedan avion.
- 13.35 Zaprečavanje zakasnilo zbog kvara na kolima. U 13.00 čas. izvršeno shodno naređenju. Uspostavljena veza sa 2. izviđač, batalj. (od Protivtenkov. [čete]).
- 13.50 Od p.por. Vitea (Witte): Veliko kretanje neprijatelja između Šmihela⁶⁷ i Lesjaka zapad, od Lepe Njive. (Koncentracija 40 — 50 ljudi — na osnovu izveštaja aviona koji nisko lete.) Naša stajna tačka kod Sv. Antona (k. 723).

Ovom zapovešću naređeno je da ojačani 1. bataljon deluje 16. oktobra 1944. pravcem Šoštanj — Skorno i izbije na liniju Bele Vode — Stakne — Kramarica, a sledećeg dana da nastupa pravcem St. Vid (Šentvid pri Zavodnju) — Zgornji Razbor — Šmartno pri Slovenj Gradcu; 3. bataljon da 16. oktobra 1944. preko Šoštanja izbije na liniju Sv. Florjan (Sv. Florjan pri Šoštanju) — Bele Vode i zaprečava ovaj pravac; ojačani 1. bataljon da posedne liniju Pesje — Družmirje — Šoštanj, da stoji na raspolaganju komandanta puka i vrši opravku porušenih objekata na komunikacijama u tom rejonu; Protivtenkovska četa sa Protivtenkovskim vodom Stabne čete da preko Vitanja dostigne rejon Turiška Vas — Dovže i sprečava prebacivanje brigade na Pohorje; područje Huda luknja da zatvore 3. četa 611. landesšicen bataljona i Pionirska četa i da oprave porušene objekte. (Arhiv IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 205/V.)

⁶⁷ Sada: Smihel nad Mozirjem.

- 14.40 Trećem bataljonu: U 14.00 čas. kod Smihela — Lesjaka jaki pokreti neprijatelja. Istur. artil. osmatrač može da otvori vatru ako osmotri neprijatelja. Još jedan osmatrač postavljen na Sv. Antonu.
- 14.42 Prvom bataljonu preko 3. bataljona: Pokret neprijatelja u rejonu Šmihel — Lesjak.
- 14.44 Majoru Snelu (Schnell): Tomšičeva brig, verovatno na prostoriji Mozirja. Primećen veliki pokret neprijatelja kod Smihela — Lesjaka.
- 17.15 Od Protivtenkovske čete: K-dno mesto čete u Spodnjim Dovžama.⁶⁸ Oko 16.00 čas. sa ivice šume sev. od naselja otvorena vatra iz automata. Nema gubitaka. 2. izvid. batalj. sa 2 voda kod Turiške Vasi.
- 18.13 Protivtenkov. četi: Ne treba računati s prelaskom većih bandi sa jugozapada ka severoistoku. Verovatno će se kretati kuriri i manje grupe. Važno je pribavljanje zarobljenika i prebeglica.
- 18.23 Protivtenkov. četi: Pitanje: Da li je izvršena akcija Prevalnik? Izvestite o situaciji i rasporedu na zaprečnoj liniji.
- 18.57 Oponomoć. višeg k-danta SS i pol.: Tomšičeva brig, se 15.10. povukla iz rejona Bele Vode u pravcu Mozirja. Zaštitnice 16.10 kod Smihela. Molim hitno razjašnjenje situacije kod Mozirja i o ponovnom posedanju ovoga uporišta.
- 19.27 Od Protivtenkov. čete: Akcija Prevalnik počinje sutra. Raspored čete...
- 21.20 Pion. četi preko Protivtenkov. čete: Da li komora 3. batalj. može 17.10 u 15.00 časova da pređe preko mosta i drumske zapreke?
- 22.15 Svim jedinicama: Zapovest za akciju čišćenja rejona dolina Pake — potok Suhodolnica itd., da bi se manje banditske grupe, raspršeni i sumnjivi elementi pohvatali ili uništili.

17. 10. 44.

5.10 Od Protivtenkov. čete: (Izveštaj o raznim kvarovima motor. vozila). Noć bez dodira s neprijateljem.

6.00 Od 3. batalj.: Noć bez događaja.

7.19 Od Protivtenkov. čete: Pion. četa izvestila: Noć prošla mirno. Komora može da pređe preko mosta 17. 10. — 18. 10. od 6.00 — 13.00 časova preko mosta se ne može prelaziti. Vod lovaca tenkova: 3 ofic., 12 podof. i 146 vojnika.

⁶⁸ Spodnje i Zgornje Dovže; sada: Dovže.

- 9.00 Od poruč. Paumgartnera: Moja četa 1 km jug.-ist. od Zavodnja, maršuje ka juguistoku. Zatvaranje u rejonu Smihel izvršeno je kao što je naređeno. Ni tamo nije primećen neprijatelj.
- 10.05 Od 2. batalj.: 5. četa, bater. i Stab sa delovima u 10.00 u Klančniku. Delovi 6. čete na k. 813 jug.-ist. od Klančnika. Slab dodir s neprijateljem u blizini k. 559.
- 10.19 Bundesfireru Stajndlu: Akcija Pohorje bila je na osnovu situacije kod bandi ...
- 10.35 Od Pion. čete: Zeleznički most ne može biti uklonjen do 13.00 čas., stoga put nije prohodan.
- 11.32 Od osmatračnice teških polj. haub.: Naše trupe su u Zgornjem Razboru.
- 14.45 Od Pion. čete: Zeleznički most uklonjen u 14.45 časova.
- 14.50 Od 2. batalj.: Rejon gotovo pročešljan. 5. četa kod Trapo⁶⁹ i k. 774. Stab i topovska bater. kod k. 731. Nema nikakvih događaja.
- 15.00 Od čete Jeger: Vod kod mlina⁷⁰ juž. od Bibiča danas u 13.30 čas. osmotrio 2 bandita s mitraljezom na ivici šume sev. od mlina. Otvorena vatra, ali bez uspeha. Gonjenje nije moguće zbog gustog mraka.
- 16.10 Od centra veze: Dotur hrane itd.
- 17.54 Od centra veze: Iz izveštaja Podof. škole Voj. okruga može se videti da se 13. brigada nalazi u Smartnu na Pohorju. Akcija nije moguća. Major Sel moli za izveštaj o situaciji. Pozvan Maribor 2094. Palo nekoliko bombi. Stigao p.por. Kenig.
- 18.15 Od [Baterije] teš. polj. haub.: Izvidačko odeljenje [Baterije] teš. polj. haub. na istočnoj ivici na 200 m od položaja naišlo na banditsku zasedu.
- 18.25 Od 1. batalj.: Naređeni rejon dostignut u 18.25 časova. Nema dodira s neprijateljem. Molim da se pošalje vozilo radi konferencije k-danata.
- 19.55 Od poruč. Formana: Izveštaj majora Sela o situaciji: U akciji 2. bat. 14. SS pol. puka na Zlatkovo dosada nema dodira s neprijateljem. Neprijatelj je verovatno Sercerova brigada. 2) Pol. akcija u Mozirju: dosada poginula 2 neprijateljska borca itd., pol. jedinica nalazi se na visu južno od Mozirja.
- 19.57 Centar veze u Celju: Stigao kapetan Dajzenhofer sa konačarima.

«» Posed, 3 km severno od Hude luknje. Na karti nije označen.

⁷⁰ Mlin se nalazi 2 km severozapadno od Dovža. Na karti nije označen.

- 20.01 Od kapet. Ziberta: 3. batalj. u 18.15 čas. dostigao i poseo naredeni rejon; 9. četa u Stražama,⁷¹ Stab i 12. četa u St. liju pod Turjakom,⁷² 10. četa u Kolanderu⁷³ i 11. četa u Spodnjim Dovžama. 10. četa kod Sv. Helene naišla na kurirsko izviđačko odeljenje. Ubijen 1 bandit. Zaplenjen materijal i 1 puška. Inače nema dodira s neprijateljem.
- 21.16 Centru veze u Celju: Privremeni smeštaj bataljona Dajzenhofer u Pristavi,⁷⁴ Sv. Emi i Podčetrteku.⁷⁵ Uputstvo mora da da sreski načelnik. Stabni intendant Leze (Lase) da učestvuje u izvidanju.
- 22.32 Centru veze u celju: Pitati Stab Keler da li su stigle nove vesti o pokretima bandi u južnom Pohorju. Isto pitati i Policiju bezbednosti u Mariboru.
- 23.32 Centru veze u Celju: Za 1. batalj. sa artil. bater., za 2. batalj. sa artil. bater. marševski obrok hrane za 4 dana itd. . . .
- 23.55 Štabu Keler: Borb. gr. maj. Sela: Stoji na liniju Turiška Vas — Valdek — Šentflorjan — Spodnji Dolič. Front ka severu. Dosada nije bilo dodira s neprijateljem.
- 18. 10. 44.*
- 7.40 Centru veze u Celju: Komoru 1. batalj. odmah uputiti u Turišku Vas.
- 8.55 Centru veze i pokrajinskom savetniku u Celju: Put između Velenja i Valdeka mogu da koriste vozila do 10 tona.
- 8.55 Od centra veze: 1) Stab Keler nema izveštaja o juž. Pohorju. 2) Još nema odgovora od Pol. bezb. u Mariboru. 3) Izveštaj o situaciji od 17. 10. prosleđen Štabu Keler. 4) Pol. snage 18. 10 ujutru nastupaju preko Mozirja do linije Smihel — Lepa Njiva.
- 9.32 Centru veze: P.por. Vinklera itd. uputiti u Šentflorjan. Poneti sve karte . . .
- 10.30 Od 1. batalj.: Prema iskazima građana, 1 brigada na Turičniku. Prema našem osmatranju 40 — 50 ljudi od raskrsnice puteva . . . otišla ka severu, a 30 — 40 u pravcu Sakeršnika. Moja stajna tačka: 300 m sev.-ist. od Sv. Magdalene. 10.55. Prema iskazu zarobljenika: 13. brig.

⁷¹ Zaselak; posle oslobođenja priključen Šentilju pod Turjakom.

⁷¹ Sada: Šentilj pod Turjakom.

⁷⁵ Zaselak kod Dovža. Na karti nije označen.

⁷⁴ Sada: Pristava pri Mestinju.

⁷⁵ Redakcija nije utvrdila u čijem sastavu je bio ovaj bataljon.

- juče iz St. Vida⁷⁰ preko Graške gore i Hude Luknje za Turičnik. Jačina: 1000 ljudi. Namerava da danas napadne bataljon u dolini.
- 10.55 Od šturbanfirera Loca: Izviđanje iz vazduha bezuspešno zbog rdavog vremena i vazdušne uzbune.
- 11.05 Prvom bataljonu: Turičnik planšeta: Železnička stanica Straž, ...
- 11.25 Od Centra u Celju: Sanitet, četa pita da li je još potrebna spremnost za pokret za Slovenj Gradec.
- 12.00 Prvoj četi: Na Turičniku 1 brigada, 2. i 3. četa u napad. 1. četa kreće odmah duž. potoka Turičnice do k. 1071. Napad od sev., k. 1247, prema [slovu] T.
- 12.10 Lo (Laux) 1. bataljonu: Neprijatelj žestoko napada. Od kapet. Ziberta: ... Izveštaj o izvršenom izviđanju ...
- 13.15 Protivtenkov. četi: (Prikaz situacije kod 1., batalj.). Ovim se ukida izdato usmeno naređenje. Četa će odmah stupiti u borbu i sa 2 pešad. voda izvršiti napad od Smartna pri Slovenjem Gradcu u pravcu Valovšeka. Oba voda po dolasku su potčinjena 2. četi. Ostatak čete ostaje u Smartnom pri Slovenjem Gradcu.
- 13.50 Od štabnog lekara Karsta (2. izviđač, bataljonu, konjić, kapet. Brandekeru): Još održavati spremnost za pokret. Ukidanje će uslediti preko nas.
- 15.20 Centru veze odeljenja za pozadinu: Odmah doturiti 30 granata A.Z.⁷⁷ za ...
- 17.00 Svim jedinicama: Zapovest za akciju u zapadnom delu Pohorja (Borb. grupa Hofinger sa 1. i 3. batalj.) i u rejonu Kraguljišče — Rogla — Skomarje — Sv. Kuni- gunda⁷⁸ sa 2. bataljonom.
- 17.15 Pokrajinskom savetniku u Celju: 1) Porušeni železnički most kod Hude luknje, koji je zatvarao put Velenje — Valdek, Pion. četa Bob. grupe je uklonila toliko da je put slobodan za saobraćaj. Kolski most kod Hude luknje je osposobljen za teren- od 10 tona.
- 19.34 Od Bobene grupe Hofinger: Dnevni izveštaj za 18. 10: Posle prethodnog izviđanja noću 17/18. 10. jednom civil- nom patrolom (prerušeni kao banditi), pod rukovodstvom SS-unteršturmbanfirera Gutmana; 2. i 3. četa preduzeće

⁷⁰ Odnosi se na Šentvid pri Zavodnju.

⁷⁷ Skraćenica od Aulschlagzünder, u prevodu znači: sa udarnim upaljačem.

⁷⁸ Sv. Kunigunda (na karti: Sv. Jungert); sada: Gorenje pri Zrečah.

nastupanje 18. 10 u 9.00 čas. preko Turiške Vasi, Brda itd.

19. 10. 44.

- 7.05 Od 1. batalj.: Noć bez naročitih događaja. Stab batalj. sa komorom krenuo u 6.30 časova. Ostatak Boj. komore pod komandom blagajnika Hojzla (Häusel) u 7.30 časova kreće za St. lij. pod Turjakom.
- 8.30 Artiler. osmatrač Teš. polj. haub. baterije: Moja stalna tačka 500 m jug.-zap. od k. 1291. Nema dodira s neprijateljem. Veoma gusta magla onemogućuje vidljivost. Kroz 1 Vs čas dostići ću Črni vrh.
- 8.48 Od 1. batalj.: Stab u 8.45 kod Pridgera.⁷⁹
- 8.55 Od majora Sela: Tomšič[eva brigada] u Mozirju, Ljubiji i visovima severno odatle. Napad s juga bez uspeha. Napad sa sev.-ist. 19. 10.
- 9.01 Prvom bataljonu: Artil. osmatrač 3. batalj. u 8.30 izveštava o svom mestu kod k. 1291 i računa da će u 10.00 stići na Črni vrh. Nema dodira s neprijateljem.
- 9.15 Od 3. batalj.: Batalj. dostigao kotu.
- 9.30 Od 3. batalj.: Batalj. u 9.15 dostigao Gratej, oko 40 m/m sev.-zap. od k. 1543. Dosada nije bilo dodira s neprijateljem. Izgleda da neprijatelja nema.
- 9.55 Protivtenkov. četi: Četa će se odmah pripremiti za marš i krenuti za Straže. Ona će još u toku ovoga dana biti upotrebijena kod Stranica za zatvaranje tamošnjeg prelaza bandi. Četa će Srajnera, pomenutog u Pregledu podataka o neprijatelju 15. 10. ...
- 10.50 Od p.por. Santina (Schantin): Potčinjeni pešad. vodovi još se nisu vratili. Kod oba voda nalazi se poruč. Venderler. Noć bez naročitih događaja.
- 11.00 Od 2. batalj.: Leva marševska kolona kod majura 800 m juž. od Brešarjeve planine.
- 12.40 Prvom i III bataljonu: Ako situacija ne zahteva neke druge mere, predlažem da se brzim udarom u više pravaca zauzmu Ribnica na Pohorju i Hudi Kot. Ovde u toku noći postaviti mnoge zasede i 20. 10. izvidati do linije Lehen⁸⁰ — Janževski Vrh — Orlica — Sv. Anton na Pohorju⁸¹ i Planina.
- 13.31 Od 1. batalj.: Mala Kopa dostignuta u 12.50 časova. Hofinger na putu za bataljon. Odande poziv.

⁷⁹ Posed u rejonu s. Golavabuka.

⁸⁰ Sada: Lehen na Pohorju.

⁸¹ Sada sa selom Planinom obrazuje istoimeno naselje.

- 15.00 Od 2. batalj.: Sa Pion. četom i bater. na k. 1491. I 7. četa je na grebenu. Nema nikakvih događaja.
- 22.30 Od Borb. grupe Hofinger: Dostignuto k-dno mesto Strden,⁸² između Ribnice na Pohorju i Sv. Antona na Pohorju.
- 23.10 Drugom bataljonu 14. SS pol. puka: Molim da jedinica bude spremna za pokret u 6.30 časova. Nema motor, vozila. Marševsko sledovanje hrane za 2 dana. Zapovest za akciju sledi sutra pre podne.
- 23.35 Drugom bataljonu, kapet. Lehneru (Lechner), Bicikl, [vodu], Protivtenkov. četi, [Bateriji] teš. polj. haub., 2. batalj. 14. SS pol. puka: 2. bataljon ojačan Pion. četom, Vodom lovaca tenkova i Brd. bater. 20. 10. krenuće sa linije Glažutska planina (k. 1287) — Kraguljišče — Rogla, temeljno pročešljati rejon Resnika i bande na koje naide prisiliće na borbu i uništiti. Pod komandom kapet. Lehnera, da bi se sprečilo probijanje neprijateljskih grupa ka jugu u Konjišku goru, 20. 10. biće angažovana jedna borbena grupa za zaprečavanje na liniji Malahorna — Rađana Vas — Stranice — Lipa. Za ovo se pod komandu kapet. Lehnera stavlja: Protivtenkov. četa, koja će biti dovedena u Stranice. Bicikl, vod u Vitanje, Alarmni vod 2. batalj. u Vitanje i jedna četa 2. batalj. 14. SS-pol puka, koja će 20. 10. u 6.30 čas. biti spremna za pokret u Slovenskim Konjicama. Pokret na zaprečnu liniju ima da se vrši van glavnih drumova i puteva da ga neprijatelj ne bi primetio. Važno je da ...

20. 10. 44.

- 0.20 Od 2. batalj.: U 11.50 čas. borba 5. čete sa banditima kod Ostruha — Pušnika.⁸³ Bater. topova i bater. iz Slovenskih Konjica kao i Pion. četa pružile pomoć. Zarobljeno 25, neprijatelj imao velike gubitke koji će se naknadno ustanoviti. Posle uporne odbrane neprijatelj se povukao ka severu. Bojim se da će krenuti dalje preko Rogle — k. 1491. Manje verovatno ka istoku. U potoku Ločnikarica nalaze se samo pripadnici terenske org. iz Skomarja i Resnika koji su uhapšeni. Iste i ostale zarobljenike 21. odvesti. K-dno mesto i 6. četa u Padeškom Vrhu, oko

⁸² Posed, 2,5 km severozapadno od Ribnice na Pohorju. Na karti 1:100.000 nije označen.

⁸³ Kod Pušnika došlo je do sukoba sa četom Vojske državne varnosti, kojoj je stigao u pomoć 2. bataljon 2. slovenačke NOU brigade »Ljubo Serčer«. Pošto je neprijatelj nastupao u više kolona, angažovan je i 3. bataljon. Borba je trajala sve do 15.30 časova, kada se brigada povukla na položaje Kot. (Arhiv IZDG u Ljubljani, f. 336/V.)

- 2 km sev. od Boharine. U Pušniku 5. četa. Kod Sv. Kunigunde 7. četa. Baterija u Boharini. Tovarna grla posebno, jer je bater. jako oslabljena. Prtljag Pion. čete biće 21. upućen iz Boharine za Pušnik. Hofman.
- 1.30 Od Borb. grupe Hofinger: Borb. gr. je sa 3. bataljonom 20. 10. posela rejon Ribnicu na Pohorju — Burgraf. U Ribnici 18 — 20 bandita, 1 ustanik mrtav, zarobljeno 6. U 22.30 čas. 1. bataljonom dostignut prostor Robjank — Kovač. Postavljene zasede. Gubitaka nema.
- 8.46 Od Borb. gr. Hofinger: Borb. gr. preduzela izvidanje Lehen — Janževski Vrh — Orlica — Sv. Anton na Pohorju.
- 8.48 Podof. školi Voj. okruga: Proslediti šturmbanfireru Locu: Naše snage 20. 10. na prostoriji. ...
- 8.53 Borb. grupa Hofinger: Hranu za 1 dan i furaž kupiti na terenu.
- 9.29 Borb. grupa Hofinger: Prvo saslušavanje zarobljenika izvršiti sami. O rezultatima izvestiti. Zarobljenike povesti ili preko Vermanšaft-batalj. u Vuhredu [ili] u Marenbergu⁸⁴ predati Službi bezbednosti u Mariboru.
- 10.06 Borb. gr. Hofinger: Izvestiti o protekloj noći i rezultatima današnjeg izvidanja.
- 10.47 Od borb. gr. Hofinger. Noć protekla mirno. Rezultati izvidanja i iskazi zarobljenika dostavljajuće se stalno. Isto tako dostaviće se predlog za nastavljanje akcije za noć 20/21. ili 22.
- 12.40 Šturmbanfireru Locu: Vazdušno izvidanje Sv. Lovrenca na Pohorju⁸⁵ i padina Pohorja juž. i ist. od Velikog vrha. Mesto za bacanje: Vitanje. Naše snage 20. 10. u rejonu Ribnica — Sv. Anton na Pohorju, osim toga 1. batalj. kod Skomarja i Resnika.
- 12.00 Podof. školi Voj. okruga: Pukovnik Trek moli da se pripremi osigurani transport za ranjenike od 21. 10. 44. u 00.00 čas. na poziv preko Borb. grupe za Elektranu Fala, železničku stanicu. ...
- 11.02 Borb. grupi Hofinger: Svojim današnjim izvidanjem ustanoviti da li na zapadnom delu Pohorja ima velikih bandi.
- 11.31 Borb. grupi Hofinger: Vojne obveznike godišta 1910—27. ukoliko je moguće prikupiti i preko žandarm. u Vuhredu uputiti u Maribor.

⁸⁴ Sada: Radije ob Dravi.

⁸⁵ Sada: Lovrenc na Pohorju.

- 12.20 Od Borb. grupe Lehner: 1) Zaprečni položaj do Alarm, voda 2. batalj. u 8.15 čas. poseo Bicikl, vod, 09.15 čas. ... posednut.
2) Radi izviđanja ka severu izviđačko odeljenje upućeno u rejon. ...
- 12.29 Borb. grupi Hofinger: Hofman uspostavio dodir s neprijateljem ist. od Resnika. Nameravam da 21.10. iz vaše Borb. grupe angažujem 1. batalj. sa jakim desnim krilom preko Kozjakovog brega na Sv. Lovrenc, a Drugi bataljon na Planinku da spreči prelaženje od istoka ka zapadu i potom da krene u istočni deo.
- 12.45 Od osmatračnice baterije teških polj. haub.: 1) Baterija otvarala vatru na oko 50 bandita na majuru 600 m ist. od Pušnika. Otišli su ka severoistoku. Nema borbene buke, nisu osmotrene naše trupe. 3) U 12.00 čas. 80 — 100 bandita sasvim ist. od k. 918 prošli ka istoku; takođe otvorena vatra.
- 13.05 Od 2. batalj.: Sa batalj. danas odmah krećem u pravcu Sv. Kunigunde. Od Skomarja još nema vesti. Verovatno ništa.
- 13.05 Od 2. batalj.: 5. četa kod Kumera — Ostruha — k. 908, dodir s neprijateljem, podržana artiler. iz Slovenskih Konjica. Pion. četa i artiler. bater. u 12.30 čas.: Resnik.
- 13.14 Drugom bataljonu: Artiler. u 12.30 čas. otvorila vatru na neprijatelj. grupu kod Pušnika jačine 50 ljudi, koja se povukla ka severoistoku.
- 13.15 Od 2. batalj.: Prema izveštaju 5. čete u Sv. Kunigundi se nalazi brigada.
- 13.16 Drugom bataljonu: Naš zaprečni položaj je na liniji Malahorna — Rađana Vas — Stranice.
- 13.45 Od 2. batalj.: Artiler. tuče našu 5. čet. Produžite putanju.
- 13.51 Drugom bataljonu: Prema sopstvenom osmatranju neprijatelj se od Pušnika i k. 918 povukao ka istoku i severoistoku. Verovatno na područje Velikog vrha. 14.00 Od baterije teških polj- haub.: U starom rejonu pojačana vatrena dejstva.
- 14.15 Drugom bataljonu: Od Baterije teških polj. haub. podršku zahtevati radiom bez šifrovanja.
- 14.20 Od Baterije teš. polj. haub.: 1) U pravcu Skomarja pojedinačna mitralj. vatra. Odstojanje nepoznato. 2) Izvršeno gađanje Bogene. Od Baterije teš. polj. haub.: Naređeno mesto Božje treba delimično ispitati.

- 14.45 Hofman vodi borbu sa banditskom grupom u rejonu Skomarje — Sv. Kunigunda.
- 15.00 Od 2. batalj.: Štab batalj. menja položaj, kreće za Boharinu. Obavestiti Slovenske Konjice. 3000 metaka ...
- 15.00 Od 2. batalj.: Sa Pion. četom i bater. na k. 1491. Na liniji grebena i- 7. četa. Nema događaja.
- 16.03 Bor. grupi Hofinger: Izvestiti gde se nalazite i o situaciji. Čekati dalja naređenja.
- 17.10 Od šturmbanfirera Loca: Između 15.30 i 16.30 čas. banditi poseli seoske kuće Sv. Lovrenc — Kasjak (uniforma Vermašafta). Napadnuti ručnim bombama. U Sv. Lovrencu 1 konjanik u ital. uniformi i sa puškom (napadnut ručnim bombama). Izgleda da se u Sv. Lovrencu nalazi neki štab. Kod Jolda⁸⁶ postavljene jake zapreke od stabala. Morali smo prinudno da sletimo zbog kvara motora. Drugi start u 16.38 časova. Kod Šmartna na Pohorju osmotreno 20 ljudi (osigur.), u Sv. Kunigundi nema nepirjatelja. Zbog mraka mora da se prekine izvidanje.
- 17.15 Prvom bataljonu: Dotur akumulatora moguć tek prilikom sledećeg dotura hrane.
- 18.09 Borb. grupa Hofinger: Major Kasjak poseo neprijatelj. U Sv. Lovrencu na Pohorju verovatno štab. Kod prevoja Komisija⁸⁷ danonoćno prolaženje kurira.
- 18.24 Drugom bataljonu: Kupiti na terenu hranu i furaž za 1 dan.
- 18.25 Od Centra veze: Prilikom povratnog leta između Šmartna na Pohorju i Slivnice [pri Mariboru] osmotreno više banditskih grupa koje logoruju na Pohorju. Izgleda da su se bande podelile u male grupe. Loc.
- 18.30 Od Sanit. čete: Sanitetska vozila u Mariboru spremna za transportovanje ranjenika. ...
- 18.45 Od borb. grupe Lehner: Oba izviđačka odeljenja se vratila, nisu imala dodir s neprijateljem. Izviđačko odeljenje SS-pol. javlja da ...
- 18.51 Borb. grupi Hofinger: Sledovanje za mašine i sledovanje hrane za 1 dan. ...
- 20.20 Od 2. batalj.: Batalj. u rejonu Sv. Kunigunda — Padeški Vrh.
- 20.25 Od 2. batalj.: Pita da li su kamioni sa municijom i za otpremu zarobljenika ...

⁸⁶ Na karti nije naden.

⁸⁷ Nalazi se između Ostruščice i Skrivnog hribera.

- 20.56 Drugom bataljonu: Ukratko izvestiti o događajima u toku dana i o rezultatu. Gde se nalazi k-dno mesto?
- 21.03 Od majora Sela: Naša udarna grupa posle borbe sa Tomšičevom brigadom dostigla Mozirje. Neprijateljske zaštitnice se povukle ka zapadu. Neprijatelj otišao ka zapadu odn. severu. Borba se neće nastavljati.
- 21.29 Borb. grupi Lehner: Bicikl, vod izvući u 6.30 čas. i uputiti ga za Vitanje. P. por. Vite javiče se po dolasku Štabu Borb. grupe.
- 21.44 Drugom bataljonu: Zarobljenici stigli. Upućena municija.
- 21.44 Drugom bataljonu: Dostaviti procenu neprijateljevih snaga.
- 22.00 Podof. školi Voj. okruga.: Proslediti šturmbanfireru Loču: Izviđanje iz vazduha 21. 10. u prostoru Veliki vrh i Mrzli studenec. Naše snage 21. 10. dostižu prevoj — Komisiju i Sv. Lovrenc.
- 22.02 Drugom bataljonu: Da li je pretražen potok Ločnikarca? Izvestiti o rezultatu.
- Bojnoj komori 1, 2. i 3. bataljona i potčinjenih jedinica:
- 1) Neprijatelj se povukao ka istoku i severu na Pohorju.
 - 2) Borbena grupa nastavlja gonjenje sa svim bataljonima. Radi toga za prebacivanje bojne komore naređujem:
 - 3) 21. 10. prebaciti sve komore u Slovenske Konjice i tamo se razmestiti.
 - 4) Stanove u Slovenskim Konjicima pripremiće Borbena grupa. Za ovo će Komora II [bataljona] uputiti 1 podof. i 3 vojnika. Rukovodilac odeljenja stariji vodnik Mandl iz Štaba Bor. grupe sa 1 kurirrom i 1 telefonom iz Štaba.
 - 5) Polazak u 7.30 čas. od Štaba.
 - 6) Kad se telefon postavi, izvestiti Stab Borb. grupe o dolasku i pozivnim brojevima.
- 22.09 Borb. grupi Hofinger: Prema izveštaju Podof. škole Voj. okruga. Na Vuhred se vrši napad od 21.30 časova.
- 18.34 Borb. grupi Hofinger: Zadatak 21. 10. izvršiti po radiogramu od 12.29 časova. Desni bataljon noću 21/22. dostiže liniju grebena Vitanjska bajta, k. 1481, do Planinke, k. 1529, gde postavlja zasede. Levom bataljonu dodeliti bateriju. On takođe ima da očisti rejon Devica Marija⁸⁸ i Cinžat. U toku noći postaviti osiguranje ka jugu.

89

⁸⁸ Odnosi se na Devicu Mariju v Puščavi; sada: Puščava.

** Nastavak dnevnika biće objavljen u 17. knjizi.

**IZVOD IZ DNEVNIKA NEMACKOG ZANDARMERIJSKOG
OKRUGA KRANJ O AKTIVNOSTI JEDINICA NOVJ NA TE-
RITORIJI GORENJSKE OD 1. SEPTEMBRA DO 5. OKTOBRA
1944. GODINE¹**

1. septembar 1944.

Izveštaj Nomenj: U 11.15 časova banditi izvršili prepad na železničku patrolu, 1 čovek ranjen.

Izveštaj Otoče: U 8-30 časova razorena pruga na 613,1. km³.

2. septembar 1944.

Izveštaj Beričevo: Pruga između Beričeva i Laza razorena 1ft puta.

3. septembar 1944

Izveštaj Beričevo: Pruga između Beričeva i Laza razorena 13 puta.

Izveštaj Zalog — Ljubljana: Na 609,2. km između Logatca i Planine razorena pruga.⁴

4. septembar 1944.

Izveštaj Lesce-Bled: U 10.22 časova razorena pruga na 612,9. km između Lesce-Bleda i Radovljice. Lakše oštećena lokomotiva voza 7606.

Izveštaj Zalog — Ljubljana: Razorena pruga na 144. km između Ljubljane i Škofljice. Iskočio iz šina oklopni voz II sa 3 vagona.

Izveštaj Tržič: Banditi izvršili prepad kod Križa na jedan putnički automobil i motocikl (policijski). Ranjena 2 policajca.

¹ Original (pisan mastilom, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 4/VI.

² Dnevnik se u nastavcima objavljuje počev s 10. knjigom.

³ Diverziju je izvršila patrola 1. bataljona Kokršskog NOP odreda (vidi dok. br. 52).

⁴ i ⁵ Diverziju je izvršila minerska grupa Notranjskog NOP odreda (vidi dok. br. 88).

Izveštaj Zalog — Ljubljana: Od 605,9 — 606. km između Logateca i Planine razorena pruga na 5 mesta.⁵ Oštećeno je osam šina.

Na 2. km između Grosuplja i Škofljice razorena pruga na 4 mesta.⁶ Iskočio iz šina oklopni voz I sa 2 vagona.

Izveštaj Tržič: Banditi obasipali vatrom stanicu Tržič od 21—22 časa. Nema gubitaka.

Izveštaj Škofja Loka: Voz 825 naišao na minu. Iskočili iz šina 3 zaštitna vagona, lokomotiva i tender.

6. septembar 1944.

Izveštaj Tržič: Banditi otvorili vatru na stanicu. Zgrada oštećena, nema gubitaka.

7. septembar 1944.

Izveštaj Jesenice: Čuvar pruge pronašao na 628,2. km između Jesenica i Javornika postavljenu Lemanovu papuču za kočenje.

Izveštaj Jesenice: U 12.10 časova otkriven pokušaj da se minira stanica Javornik.

Izveštaj Podnart — Kropa: Pruga između Podnart — Krope i Otoča razorena 5 puta.

8. septembar 1944.

Izveštaj Lesce-Bled: U 1.35 čas. razorena 3 puta pruga između Lesce-Bleda i Otoča.⁷

Naš izveštaj: Čistačica stanice Jesenice prišla banditima.

Izveštaj Lesce-Bled: Banditi ubili brata jednog pripravnika (na stanici Lesce-Bled)-

9. septembar 1944.

Izveštaj Trzin: Banditi digli u vazduh most na 6,6. km između Trzina i Domžala.

10. septembar 1944.

Izveštaj Zalog — Ljubljana: R. I. Šmidhofer (Ljubljana) pao u ruke banditima na putu za Litiju.

⁶ Razaranje je izvršila minerska grupa Inženjerskog bataljona 15. NO divizije (vidi dok. br. 88).

⁷ Razaranje su izvršili mineri 1. bataljona Kokrškog NOP odreda (vidi dok. br. 52).

Izveštaj Lesce-Bled: Pucnjava u mestu Vrba. Px-onaden 1 mrtav čovek na novom betonskom putu.
Izveštaj Tržič: Na 50 m od stanice banditi izvršili prepad na službenike Mertla i Buhtragera i tražili im oružje. Oduzeli 1 pištolj.
Izveštaj Podnart — Kropa: Voz 823 naišao na 600,7. km na minu. Lokomotiva lakše oštećena.
Izveštaj Lesce-Bled: Na 616,2/3. km dva puta razoren levi kolosek. Uklonjene 2 mine.
Izveštaj Zalog — Ljubljana: Na 612,5. km između Rakeka i Planine razorena oba koloseka.⁸ U 4.30 časa osposobljen jedan a u 5.30 časova i drugi kolosek.
Izveštaj Bohinjska Bela: Banditi opljačkali posednika Beuana (prijateljski raspoložen prema Nemcima), oterali 2 krave i 1 tele.

12. septembar 1944.

Izveštaj Lesce-Bled: Voz 811 naišao na minu na 624,2 km između Žirovnice i Javornika.⁹ Iskočili iz šina 5 zaštitnih vagona, lokomotiva sa tenderom sa svim osovinama. Nije niko povređen.
Izveštaj Bohinjska Bela: Otvorena mitraljeska vatra na kasarnu. Odgovoreno vatrom iz minobacača.
Izveštaj Podnart — Kropa: U 23.30 časa razorena na 3 mesta pruga na 607. km između Podnart — Kroke i Otoča.
Izveštaj Tržič: U vremenu od 23—2 časa pojedinačni pucnji u neposrednoj blizini stanice.

13. septembar 1944.

Izveštaj Podnart — Kropa: Nestao skretničar Marki Hajnrh na putu od Podnart — Kroke za Otoče.
Izveštaj Tržič: Noću razorena električna centrala tvornice Glancman.¹⁰
Od 9—11 borba između žandarmerije i bandita u gradu Tržiču.
Izveštaj Tržič: Banditi rasturali letke. (U 15 časova Tržič ponovo zauzet.)

⁸ Miniranje je izvršila minerska grupa Notranjskog NOP odreda (vidi dok. br. 88).

⁹ Diverziju je izvršio 1. bataljon Kokršskog NOP odreda (vidi dok. br. 92).

¹⁰ Razaranje je izvršila patrola 2. bataljona Kokršskog NOP odreda (vidi dok. br. 107).

Izveštaj Nomenj: Dignut u vazduh most na 23,1. km.
Izveštaj Bohinjska Bela: Rasturani leci. Otvorena vatra na kasarnu. Odgovoreno vatrom.
Izveštaj Dovje — Mojstrana: Masovna regrutovanja. Borbe na području mesta Dovje."

14. septembar 1944.

Izveštaj Bohinjska Bela: Rasturani leci. Poziv Gorenjcima.
Izveštaj Lesce-Bled: Razorena pruga kad je naišao voz 8704.¹²
Izveštaj Dovje — Mojstrana: Pruga na 6,3/4. km 3 puta razorena.¹³
Izveštaj Podnart — Kropa: Voz 8710 naišao na minu, iskočila iz šina tri zaštitna vagona.¹⁴
Izveštaj Tržič: Banditi opljačkali fabriku cipela »Peko«.

15. septembar 1944.

Izveštaj Sekcije za održavanje pruge: Banditi noću delimično opljačkali Sekciju za održavanje pruge.
Izveštaj Tržič: U Tržiču zabrana izlaska i preki sud.
Izveštaj Tržič: Borba između bandita i žandarmerije.

16. septembar 1944.

Izveštaj Dobrava — Vintgar: Razorena pruga između Jesenica i Dobrave.
Izveštaj Dobrava — Vintgar: Između Dobrave i Bled-Jezera razorena 2 stuba voda visokog napona.
Izveštaj Bohinjska Bela: Rasturani leci.

17. septembar 1944.

Izveštaj Kranjska Gora: Banditi tražili u stanu pogonskog radnika.
Izveštaj Podnart — Kropa: Banditi odveli otpravnika vozova Štamcara. Borba na drugoj obali Save.

¹¹ Napad na žandarmerijsku stanicu Dovje i mobilizaciju na tom području izvršila je 1. četa 1. bataljona Kokršskog NOP odreda (vidi dok. br. 92).

¹² Miniranje je izvršila patrola 1. bataljona Kokršskog NOP odreda (vidi dok. br. 52).

¹³ Razaranje je izvršila minerska grupa 1. bataljona Kokršskog NOP odreda (vidi dok. br. 52).

¹⁴ Diverziju je izvršio Minerski vod Skofjeloškog NOP odreda (vidi dok. br. 52).

Izveštaj Kranjska Gora: U Kranjsku Goru došla banda (oko 150 ljudi): opljačkali 3 seljaka.

18. septembar 1944.

Izveštaj Podnart — Kropa: Voz 8711 naišao na minu, iskočila iz šina 2 zaštitna vagona.

Izveštaj Bohinjska Bela: Patrola vojske zarobila 1 bandita između Bohinjske Bele i Soteske.

19. septembar 1944.

Izveštaj Lesce - Bled: Razoren levi kolosek u tunelu, 80 m južno od Radovljice.

Izveštaj Bohinjska Bela: Rasturani leci.

20. septembar 1944.

Izveštaj Tržič: Borba između bandita i egzekutive. Banditi se pojavili na području stanice.

21. septembar 1944.

Izveštaj Kranjska Gora: Na 18,9. km između Dovje — Mojstrana i Kranjske Gore razorena pruga kada je naišao voz br. 1010. Izvršen prepad na stanicu Gozd - Martuljek. Pokušaj prepada na Pokrajinsku partijsku školu u Gozd-Martuljku.¹⁵

Izveštaj Bohinjska Bela: Rasturani leci.

Na kasarnu otvorena mitraljeska vatra sa desne obale Save.

22. septembar 1944.

Izveštaj Bled - Jezero: Razorena pruga na 7,7 km.

Izveštaj Dobrava — Vintgar: Razorena pruga na 4,1. km.

Izveštaj Lesce - Bled: Razorena 3 puta pruga na 625,1. km.

Naš izveštaj: Banditi izvršili prepad na Dom za starce u Jesenkama. Došlo do borbe.

Izveštaj Bohinjska Bela: U 12 časova banditi iznenadili i zarobili 2 čoveka iz straže kod tunela.

¹⁵ Ove akcije na području Kranjske Gore izvršila je 2. četa 1. bataljona Kokršskog NOP odreda i Minerska četa toga odreda (vidi dok. br. 92).

Izveštaj Podnart — Kropa: Razorena pruga na 609. km.
Izveštaj Medvode: Razorena 5 puta pruga na 581,4/8. km, uklonjeno 5 mina.¹⁶
Izveštaj Lesce - Bled: Razorena 4 puta pruga na 616,3. km.¹⁷
Naš izveštaj: Banditi izvršili prepad na službu bezbednosti u Jesenicama. Došlo do oružane borbe.

24. septembar 1944.

Izveštaj Kranj: U vozu 1218 između Duplja i Nakla povučena pomoćna kočnica i 1 vahtmajster žandarmerije teško ranjen metkom u glavu. Krivci pobegli. Prilikom dalje vožnje na voz otvorena vatra.
Naš izveštaj: U Hrušici banditi odveli mašinovodu stanice Jesenice (u 20.00 časova).
Izveštaj Medvode: Razorena pruga na 581,9. km sa 19 miniranja.¹⁸

25. septembar 1944.

Izveštaj Lesce - Bled: U 19.53 časova razorena pruga na 615,6. km, oštećena 1 rampa.
Izveštaj Kranjska Gora: U 19,50 časova dignut u vazduh most na 13,5. km. Pruga 2 puta razorena.
Izveštaj Podnart — Kropa: U 2.40 časa razorena 9 puta pruga na 600,7. km. Uklonjeno 18 minskih punjenja.

26. septembar 1944.

Izveštaj Dobrava — Vintgar: U 20.09 časova voz 8077 naišao na minu na 4,1. km. Prevrnula se 2 zaštitna vagona. Lokomotiva i 1 osovina tendera iskočile iz šina. Mašinovođa lakše povređen.
Izveštaj Ljubljana: U 19 časova banditi digli u vazduh Stampetov most.¹⁹ U 22 časa vazdušni napad na vijadukt kod Borovnice. Vijadukt pogođen.

i« j is Miniranje je izvršio Minerski vod 3. slovenačke NOU brigade »Ivan Gradnik« (vidi dok. br. 92).

¹⁷ Razaranje je izvršio Minerski vod Kokrškog NOP odreda (vidi dok. br. 92).

¹⁹ Potpunije o rušenju Štampetovog mosta vidi dok. br. 118.

Izveštaj Bohinjska Bela: Banditi otvorili vatru na kasarnu u 21.30 čas. Naši gubici: 3 ranjena i 1 mrtav. Banditi ostavili jednog mrtvog italijanskog potporučnika. Zarobljen 1 bandit.²⁰

28. septembar 1944.

Izveštaj Šentvid — Vižmarje: U 5.40 časova voz 813 naišao na minu. Iskočili iz šina tender i 1 vagon.

Izveštaj Bohinjska Bela: Izvršen prepad na kasarnu. 1 vojnik mrtav i 3 teško ranjena.

29. septembar 1944.

Izveštaj Šentvid — Vižmarje: U 20.40 časova voz 825 naišao na minu. Iskočila iz šina 2 zaštitna vagona.

Izveštaj Dovje — Mojstrana: U 20 časova žestoka borba između bandita i egzekutive u rejonu Dovje — Mojstrana.

Izveštaj Jesenice: Dignut u vazduh most na 7,9. km između Dovje — Mojstrana i Jesenica.²¹

Izveštaj Bohinjska Bela: Banditi otvorili mitraljesku vatru na železnički most (preko Save).

30. septembar 1944.

Izveštaj Dobrava — Vintgar: Razorena pruga između Jesenica i Dobrave — Vintgara.

1. oktobar 1944.

Izveštaj Lesce-Bled: Voz 8711 naišao na minu između Žirovnice i Javornika.²² Iskočila iz šina 3 vagona.

Izveštaj Podnart — Kropa: Voz 813 naišao na minu.

Izveštaj Lesce-Bled: U vozu 817 pokušao napad na tunel Globoko. Eksploziv izbačen iz voza.

²⁰ Napad je izvršila patrola 3. bataljona Jeseniško-bohinjskog NOP odreda. U izveštaju ova akcija se pominje 29. septembra 1944 (vidi dok. br. 124).

²¹ Miniranje je izvršio 1. bataljon Jeseniško-bohinjskog NOP odreda (vidi dok. br. 124).

²² Miniranje je izvršila patrola Minerskog voda Kokrškog NOP odreda (vidi dok. br. 107).

2. oktobar 1944.

Izveštaj Medvode: Između Škofje Loke i Medvoda 1 posada policijskog tenka uklonila 3 minska punjenja.

Izveštaj Podnart — Kropa: Razorena pruga. Mina raznela 1 bandita.²³

Izveštaj Lesce - Bled: Razorena pruga između Žirovnice i Javornika.

3. oktobar 1944.

Izveštaj Medvode: Razorena pruga između Šentvid—Vižmarja i Medvoda.²⁴

Izveštaj Bled - Jezero: Voz 750 naišao na minu.

4. oktobar 1944.

Izveštaj Škofja Loka: Razorena pruga između Škofje Loke i Medvoda.²⁵

5. oktobar 1944.

Izveštaj Kranj: Razorena pruga između Kranja i Zabnice (u 8.55 časova).²⁶

Izveštaj Lesce - Bled: Banditi izvršili prepad na vojsku na državnoj cesti. Poginula 3 vojnika. Poginuo 1 bandit.

[. . .]²⁷

^o Miniranje je izvršio Minerski vod 2. bataljona Skofjeloškog NOP odreda (vidi dok. br. 109).

²⁴ i ²⁵ Razaranje je izvršila patrola Minerskog voda Skofjeloškog NOP odreda (vidi dok. br. 109).

²⁸ Razaranje je izvršila minerska grupa 2. bataljona Skofjeloškog NOP odreda (vidi dok. br. 109).

²⁷ Nastavak dnevnika redakcija nije pronašla.

IZVOD IZ RATNOG DNEVNIKA 3. CETE 517. LANDESSICEN-BATALJONA OD 1. SEPTEMBRA DO 18. OKTOBRA 1944.¹

1. 9. 44. Iz Sv. Lovrenca na Pohorju³ (uporište Rdeči breg) sliglo u četvu 5 podoficira i 25 vojnika, smešteni su u uporište Moste. Iz Frajzinga stiglo 5 vojnika. 3 vojnika proizvedena za desetare. — Krst za vojne zasluge II reda sa mačevima primili: podoficir Cons, podoficir Bert-ram, st. desetar Beker, st. desetar Krauze, st. desetar Mader.
2. 9. 44. Prekomandovan potporučnik Kostomaj.
3. 9. 44. 2. četa 927. bataljona preuzela [obezbeđenje] smeštajne zgrade i uporišta. Četa je od sada angažovana na obezbeđenju smeštaja u Žirovnici (Partijski dom) i pruge pored objekata Lesce (617,2 km pruge) do Javornika (630. km pruge), što iznosi 27,4 km. Jedan vojnik upućen na oporavak u dvorac Zovnek. Stigla 3 vojnika.
4. 9. 44. Stariji desetar Oberladšteter iz 2. čete 927. bataljona prebegao banditima. On je pre toga objasnio komandantu uporišta položaje minskih polja. Patrola pronašla 4 neprijateljska letka i predala ih.
6. 9. 44. Stigla 3 vojnika.
7. 9. 44. Stiglo 6 vojnika.
8. 9. 44. U 19.00 časova banditi izvršili prepad na 4 železnička policajca koji su večerali u Osvaldovoj gostionici u Selu:⁴ 1 policajac mrtav (Rus), 1 teško ranjen (Rus), 1 lako ranjen (Nemac), 1 pobe-
gao, jedan Rus oteo jednom banditu automat. Patrola naše čete angažovana na obezbeđenju pruge. Naši nisu imali gubitaka.

¹ Prepis originala (pisan na mašini, na nemačkom jeziku) u Arhivu IZDG u Ljubljani, nemački fond, f. 214/1. Prepis je izvršen u Komandi čete u Žirovnici 7. marta 1945.

⁸ Dnevnik se u nastavcima objavljuje počev sa 15. knjigom.

³ Sada: Lovrenc na Pohorju.

⁴ Sada: Selo pri Žirovnici.

9. 9. 44. Otišlo: 1 st. vodnik, 1 podoficir, 5 vojnika. Završena izrada 28 kreveta na snrat, kao i 4 sanduka za obrok neprikosnovene rezerve. — Dovršena je izgradnja prednje strane prepreka sa 6 puškarnica od cementa. — Postavljena 2 reflektora.
10. 9. 44. Stiglo 3 vojnika.
11. 9. 44. U 5.30 časova otvorena vatra iz automata i pušaka na patrolu podoficira Tosta (Maaer) na 620,2. km. Naši nisu imali gubitaka. U uporištu Moste uređena kuhinja. Primitljena rezerva hrane za 21 dan.
12. 9. 44. U 5.55 časova na 624,2. km putnički voz naišao na eksplozivno punjenje; nije bilo gubitaka u ljudstvu.⁵
15. 9. 44. Stigla 2 vojnika. Oko zgrade postavljena prepreka od bodljikave žice sa 3 krstila. Izgrađena 2 bunkera od zemlje, prozori na zgradi zazidani i napravljene puškarnice.
- 17—23. 9. 44. Iskopani rovovi i saobraćajnice, utvrđeni i obloženi fašinama. Na uporištu mosta kod Vrbe počeli radovi na iskopavanju za bunker. Stigla: 3 vojnika; otišla: 4 vojnika.
23. 9. 44. U 22.15 časa i u 22.20 časa razorena pruga na 625. i 625,1. km. Dodir sa neprijateljem; stigao oklopni voz iz Jesenica. Naši nisu imali gubitaka.
24. 9. 44. Starijem desetaru Suu dodeljena crna značka ranjavanja. — Četi određen treći stepen dnevnog obroka hrane (dosada imala drugi).
25. 9. 44. St. desetar Su upućen na kurs protivhemijske zaštite u Salcburg — Nojmarkt.
26. 9. 44. U 21.30 čas. otvorena vatra iz večernjeg voza na straže i patrole uporišta na mostu kod Vrbe. kod Žirovnice i Moste. Prema podacima vinovnik je pijani slov. žel. činovnik iz Jesenica.
30. 9. 44. Završeni streljački zakloni od cigala na balkonu i stepeništu smeštajnih prostorija. Stavljena žičana mreža na stubove mosta u uporištu

⁵ Miniranje je izvršio 1. bataljon Kokrškog NOP odreda (vidi dok. br. 92).

Moste. Završeni radovi na iskopavanju za stambeni i odbrambeni bunker na mostu kod Vrbe.

1. 10. 44. U 0.25 časova na 623,9. km teretni voz naišao na minu.⁶ St. vodnik Dirnberg otišao u 2. četu 517. bataljona. Proizvedeni: Fibig za st. vodnika, Paulsen za vodnika, Gajsinger za podoficira, Fus za st. desetara.
3. 10. 44. U 19.50 časova razorena pruga na 623,9 km.
5. 10. 44. U 8.45 časova banditi otvorili vatru iz zasede na kola sa konjskom zapregom koja pripadaju četi, na novom putu, 1 km iza železničkog prelaza za Lesce. Naši gubici: 4 mrtva (st. desetar Gepart Rudolf, desetar Boshamer, borac Dolhefer Vilhelm, borac Vurm Jožef), 1 ranjen (st. desetar Zajdlhuber Rudolf), 1 civil ubijen i 2 konja koja su pripadala četi. — Banditi su zaplenili: 5 pušaka, 3 opasača sa bajonetima, 200 metaka.⁷ — Neprijateljevi gubici nepoznati. Prilikom pročešljavanja terena i pretresa zgrada uhapšeno je 40 lica i predato Gestapou u Jesenicama. — Gubici: 4 vojnika.
6. 10. 44. 1 vojnik upućen na podoficirski kurs.
7. 10. 44. U 6.00 časova razorena pruga na 623,8. km.⁸ U 21.40 čas. otvorena iz Sela puščana vatra na železničku policiju na železničkoj stanici Žirovnica.
8. 10. 44. U 19.35 časova razorena pruga na 619,8. km, lokomotiva prevrnutna, 4 vagona uništena.⁹
9. 10. 44. Sahranjena u Kranju 4 poginula vojnika.
10. 10. 44. U 18.50 časova vojni transportni voz koji se kretao u pravcu Jesenica naišao je na 625,2. km na minu.¹⁰ — Iskočili iz šina: tender, 2 lok., 9 vagona (natovarenih automobilima i čamcima).

⁶ Miniranje je izvršila patrola Minerskog voda Kokrškog NOP odreda (vidi dok. br. 107).

⁷ Napad je izvršilo jedno odeljenje 1. bataljona Kokrškog NOP odreda. U izveštaju se ova akcija pominje pod 3. oktobrom 1944 (vidi dok. br. 107).

⁸ Razaranje su izvršila dva minera iz 1. bataljona Kokrškog NOP odreda (vidi dok. br. 107).

⁹ i ¹⁰ Miniranje su izvršili delovi 1. bataljona Kokrškog NOP odreda (vidi dok. br. 107).

- U 21.25 čas razoren je ulazni signal pred stanicom Lesce. — Stigla 3 vojnika, dodeljen 1 vojnik.
12. 10. 44. Uređeno stražarsko mesto na zapadnom delu zgrade, završena izgradnja šupe za drva, uređena sušara. Uporište Moste: postavljena 2 krstila, popravljani rovovi, uređena gasna komora. Stigla 4 vojnika. — St. desetar Zajdlhuber primio crnu značku ranjavanja.
13. 10. 44. Otišlo: 4 vojnika. — Na 625,4. km teretni voz naišao na minu. Lokomotiva i tender iskočili iz šina.
14. 10. 44. Između 623,9. i 624,2. km intervencijom četne patrole sprečena diverzija (zaprečavanje pruge kamenjem). — Otišao 1 vojnik. — Uporište most kod Vrbe: Završena izgradnja prizemlja stambenog i borbenog bunkera. — 2 vojnika upućena na kurs za dresuru stražarskih pasa u Salzburg.
15. 10. 44. U 5.40 časova razorena pruga na 624. km iznad prolaza, uništen vojni kabl.¹¹ — Otišli: kapetan Kap Anton i 2 vojnika. Izdato novo pravilo stražarske službe.
16. 10. 44. Otišla 2 vojnika; došla 4 vojnika.
18. 10. 44. Otišao 1 vojnik. Izrađuju se vojnički ormani. Postavljeni alarmni i signalni uređaji od stražarskih mesta do straže.

¹¹ Razaranje je izvršio 1. bataljon Kokrškog NOP odreda (vidi dok. br. 124).

¹² Nastavak dnevnika biće objavljen u knjizi 17.